

ZAKON O ZNANSTVENO-RAZISKOVALNI DEJAVNOSTI

I. UVOD

1. OCENA STANJA IN RAZLOGI ZA SPREJEM ZAKONA

Državni zbor Republike Slovenije je v letu 2011 sprejel Resolucijo o raziskovalni in inovacijski strategiji Slovenije 2011–2020 (ReRISS11-20), ki identificira družbene izzive, ki zahtevajo kritičen razmislek in raziskovanje vzrokov za nastalo stanje, predvsem pa prenovo načina življenja, delovanja, ustvarjanja, proizvodnje in povezovanja. Izpostavljena je potreba po ustvarjalnosti in znanju kot dobrinah, ki izpolnjujeta posameznika in mu dajeta ustrezno mesto v sodobni družbi, omogoča družbeno vključenost, trajnosten način življenja in trajnostno gospodarstvo, kar vse vodi do visoke kakovosti življenja in pravičnejše družbe. Z ReRISS11-20 država Slovenija ob upoštevanju družbene odgovornosti priznava trajno privrženost znanosti in razvoju ter ugotavlja njuno pomembno vlogo pri družbenemu napredku in ustvarjanju blaginje za svoje državljane. Izhajajoč iz ReRISS11-20 Slovenija podpira celovitost in nedeljivost znanosti ter krepitev avtonomije znanosti in njenih institucij (tako javnih raziskovalnih kot tudi javnih visokošolskih zavodov) ob hkratni podpori usklajeni soodvisnosti znanosti, razvoja in inovacij, kar edino zagotavlja splošni družbeni napredek in blaginjo. **Vizija** ReRISS11-20 je »Do leta 2020 bo vzpostavljen odziven raziskovalni in inovacijski sistem, ki ga bodo sooblikovali vsi deležniki in bo odprt svetu. Ta sistem bo trdno zasidran v družbi, bo v njeni službi, odzival se bo na potrebe in hotenja državljanov ter omogočal reševanje velikih družbenih izzivov prihodnosti, kot so podnebne spremembe, energija, pomanjkanje virov, zdravje in staranje. Zato se bosta v družbi povečala ugled in privlačnost dela raziskovalcev, razvojnikov in inovatorjev. Pravni okvir za delovanje takšnega sistema bo s prilagoditvijo zakonodaje vzpostavljen v letu 2012.« **Cilji** pa je vzpostaviti sodoben raziskovalni in inovacijski sistem, ki bo omogočal višjo kakovost življenja za vse, s kritično refleksijo družbe, učinkovitim reševanjem družbenih izzivov in dvigom dodane vrednosti na zaposlenega ter zagotavljanjem več in kakovostnejših delovnih mest. Spremljanje izvajanja ciljev, opredeljenih v ReRISS11-20 je bilo skladno z opredeljenimi ukrepi za spremljanje implementacije izvedeno dvakrat¹ v času veljavnosti resolucije, rezultati analize pa so bili predstavljeni Svetu za znanost in tehnologijo Republike Slovenije, Vladi Republike Slovenije in Državnemu zboru Republike Slovenije.

Izvajanje vizije RISS so deležniki v anketi ob pripravi poročila o izvajanju RISS za leti 2013 in 2014 (pripravljeno, obravnavano in sprejeto v letu 2016) ocenili relativno kritično, kar gre pripisati predvsem padcu državnih proračunskih sredstev za raziskave in razvoj za več kot četrtnino (26,5 % v letu 2014 glede na 2011²) in dejstvu, da v času izvajanja resolucije ni prišlo

¹ Poročili za 2011-2012(objavljeno 2013) in 2013-2014 (objavljeno 2016) dostopni na:

- <http://imss.dz-rs.si/imis/4716e5f20882d3902b8d.pdf>
- [http://vrs-3.vlada.si/MANDAT14/VLADNAGRADIVA.NSF/71d4985ffda5de89c12572c3003716c4/660b77f69e6d3c04c12580120047ed53/\\$FILE/poro%C4%8Dilo%20RISS%20priloga.pdf](http://vrs-3.vlada.si/MANDAT14/VLADNAGRADIVA.NSF/71d4985ffda5de89c12572c3003716c4/660b77f69e6d3c04c12580120047ed53/$FILE/poro%C4%8Dilo%20RISS%20priloga.pdf)
- http://www.mizs.gov.si/fileadmin/mizs.gov.si/pageuploads/Znanost/doc/SZT/2._skupna_seja/Gradivo_k_1._tock_i_-_RISS-2014.pdf

² Slovenija je v letu 2010 preseгла EU povprečje vlaganja v R&D kot % BDP in v letu 2013 dosegla najvišjo vrednost 2,58 % BDP za RRD (v istem letu je bilo povprečje EU 28 2,02% BDP). V letih, ki so

do nadaljnje potrebne integracije področij raziskav in inovacij (tehnologije) temveč se je nasprotno, z novo resorsko delitvijo po volitvah leta 2011, pričeti proces povezovanja prekinil in se ločil tudi institucionalno. Tudi zaradi obeh dejstev od sprejema RISS še ni prišlo do predvidenih sprememb zakonodajnega okvirja.

Poglobljena analiza stanja je bila izvedena ob zadnjem poročilu o izvajanju RISS, kjer je bilo ugotovljeno naslednje:

Učinkovito upravljanje raziskovalnega in inovacijskega sistema

Upravljanje raziskovalnega in inovacijskega sistema se v zadnjih letih ni sistemsko spremenilo glede krepitve učinkovitosti in enotnosti sistema upravljanja. Večina ključnih izvajalcev RISS meni, da je enotni sistem upravljanja raziskovalne in inovacijske dejavnosti v Sloveniji nezadosten in slab. Podobna je tudi ocena Evropske komisije iz zadnjega, sicer delovnega poročila o napredku Slovenije, kjer piše, da Slovenija še nima učinkovitih političnih odgovorov do raziskovalno razvojnih izzivov. Cilji, ukrepi in kazalniki RISS se spremljajo kvantitativno in kvalitativno. Procesi vrednotenja posameznih podpornih in izvajalskih institucij niso sistemsko urejeni prek zunanjih evalvacij, a se občasno izvajajo. Od šestih ukrepov RISS, vezanih na učinkovito upravljanje raziskovalnega in inovacijskega sistema, se jih polovica izvaja, druga polovica ukrepov pa se bo lahko začela izvajati šele po spremembi zakonodaje, ki ureja področje raziskav in razvoja.

Kakovostne raziskave v javnem sektorju

Ocene ključnih izvajalcev RISS in mednarodno primerljivi podatki Evropske komisije kažejo, da je naš javni raziskovalni sektor premalo uspešen in neprilagojen zahtevam časa, kar ni povezano samo z upadanjem javnih izdatkov za raziskave in razvoj v javnem sektorju, temveč tudi s primerno zakonodajno ureditvijo inovacijskega ekosistema. Kot šibka točka je v vseh mednarodnih evalvacijah slovenskega inovacijskega sistema identificirano omejena zmožnost javnih raziskovalnih in visokošolskih zavodov, da se avtonomno upravljajo. Pridobljene ocene so v skladu z oceno OECD iz leta 2012, da ima Slovenija zastarel model JRO, ki terja celovito in čim prejšnjo reformo v skladu s sprejetima nacionalnima strategijama RISS in ReNPVŠ11-20.

Vzpostavitev zmogljivosti v podporo raziskavam in inovacijam (človeški viri, specializacija, infrastruktura)

Slovenija ima na področju razvoja človeških virov v RR številne prednosti, ki jih priznavajo tudi zunanji ocenjevalci. Številni kazalniki nas umeščajo nad povprečje EU-28 in v povprečje držav EU, ki so inovacijske voditeljice ali sledilke. Zadnje inovacijsko poročilo Evropske komisije (Innovation Union Scoreboard 2015) kaže napredek na tem področju.

Inovativno gospodarstvo

MGRT je v letu 2014 v okviru svojih pristojnosti in sprejetega proračuna pospeševalo zasebna vlaganja v RR z nepovratnimi spodbudami za krepitev razvojnih dejavnosti in tehnoloških investicij v podjetjih, prek krepitve razvojnih oddelkov v podjetjih in finančnih instrumentov za raziskave, razvoj in inovacije. Prav tako veljajo 100 % davčne olajšave za vlaganja v RR.

sledila je delež EU28 neznatno rasel, medtem, ko je v Sloveniji delež v letu 2015 padel na 2,3% BDP. Še zgovornejši je bil padec sredstev za R&D v deležu proračuna, kjer je bilo v letu 2009 v ta namen alociranih 1,4% (EU28 = 1,45%) proračuna, medtem, ko v letu 2015 še zgolj 0,86 % (EU28 = 1,38). V letu 2016 je delež nekoliko zrasel (0,91%), vendar je rast še vedno prepočasna, kar povečuje razkorak do najboljših. Avstrija je v tem obdobju dvignila delež iz 1,36% na 1,58%, Estonija iz 1,48% na 1,72%, Litva je delež zmanjšala iz 1,15 na 0,93 in Finska je delež ravno tako zmanjšala iz 1,95% na 1,68%.

Promocija znanosti, ustvarjalnosti in inovativnosti v družbi in izobraževanju

V letih 2013 in 2014 so se nadaljevale aktivnosti v okviru spodbujanja ustvarjalnosti, inovativnosti in podjetnosti (UPI) med mladimi (osnovnošolci, srednješolci in študenti).

Struktura izdatkov za raziskave in razvoj se med posameznimi sektorji v Sloveniji razlikuje od strukture izdatkov držav EU-28. Zmanjšanje izdatkov za raziskave in razvoj v javnem sektorju in povečujoč razkorak izdatkov za raziskave in razvoj med javnim in poslovnim sektorjem, ne zagotavljata dolgoročno stabilnega in uravnoveženega razvoja raziskovalno-inovacijskega sistema v Sloveniji. Slovenija v času izvajanja RISS (od 2011) do leta 2014 ni povečala javnega vlaganja v raziskave in razvoj niti z nacionalnimi niti s sredstvi evropskime kohezijske politike.. Državna proračunska sredstva za raziskave in razvoj so se v tem času zmanjšala za 26,50 %, proračunska sredstva, ki jih je država prejela za raziskave in razvoj iz evropskih strukturnih skladov pa za 62,5 %, saj se je večina projektov financirala v obdobju 2011 in 2012, obdobje, ki je sledilo pa je bilo v znamenju zaključevanja finančne perspektive in priprave dokumentov za nov večletni finančni okvir. Ob zmanjševanju javnih vlaganj v raziskave in razvoj so sredstva gospodarskega sektorja v tem obdobju ves čas naraščala, se je pa stopnja rasti zmanjšala. Do leta 2014 so se viri gospodarskega sektorja povečali za 11 %. Proračunska sredstva ARRS za temeljne raziskave so se v času izvajanja RISS zmanjšala, tako v državnem kot tudi v visokošolskem sektorju. Statistični podatki kažejo največji upad sredstev za temeljne raziskave v državnem sektorju, in sicer za 35 %. Upadanje javnih sredstev za raziskave in razvoj je bilo ustavljeno šele v letu 2015, ko so se sredstva začela minimalno povečevati. Na deklarativni ravni so raziskave in znanje že ves čas izvajanja RISS ključna prioriteta Slovenije (izhajajoč tudi iz Strategije razvoja Slovenije in Strategije pametne specializacije – S4), vendar pa je letna rast integralnih sredstev za financiranje znanstveno-raziskovalne dejavnosti preko ARRS in MIZŠ od leta 2015 minimalna in še vedno ne dosega niti sredstev iz leta 2012, ki pa so že bila 13 % nižja kot v letu 2011. Ob tem velja poudariti, da je veljavna Raziskovalna in inovacijska strategija 2011-2020 (RISS) glede vlaganj jasna, opozorila o nesprijemljivo manjšem deležu sredstev za raziskave in razvoj pa prihajajo tudi iz mednarodnih institucij. V poročilu za IMF je na primer ocenjeno, da je za stabilizacijo stanja v znanosti potrebno konstantno povečevanje razpoložljivih integralnih sredstev za cca. 10% na letni ravni do leta 2020. Podobna opažanja sledijo tudi iz dokumentov Evropske komisije in OECD.

V okviru spremljanja izvajanja RISS je bilo izpostavljeno, da se predvideni ukrepi ne izvajajo z dinamiko, kot je bila načrtovana v RISS, predvsem pa usmeritev RISS ne dosegajo načrtovana proračunska sredstva za raziskave in razvoj, ki so se v letih od 2011 do 2014 zniževala, medtem ko je v RISS načrtovana stalna rast. Poleg nezadostnega zagotavljanja sredstev je na upočasnitev izvajanja RISS prav gotovo vplivala tudi pogosta menjava vlad in pristojnih ministrov za znanost in gospodarstvo, kar je negativno vplivalo na kontinuiteto usmeritev in sledenju ciljev RISS ter na usklajevanje resornih politik.

RISS je ambiciozno zasnovan dokument, z jasno načrtanimi cilji, ukrepi in finančnim načrtom, ki ga je leta 2011 sprejel Državni zbor. Strategije je bila pripravljena ob upoštevanju vseh sodobnih usmeritev tudi na ravni EU in globalno, v razvoj kakovostne znanosti ob povezovanju trikotnika znanja za zagotavljanje razvoja države. Za implementacijo strategije je nujna sprememba zakonodajnega okvira za raziskave in razvoj, kar izhaja že iz same strategije, v kateri je za doseg zastavljenih ciljev načrtovanih 69 ukrepov, 11 od njih pa zahteva spremembo zakonske ureditve. Od sprejema RISS v letu 2011 pa do danes, sprememba zakonodaje na področju raziskovalno-razvojnne dejavnosti še ni bila implementirana.

Ključni izzivi raziskovalno-razvojnega sistema v Sloveniji, na katere odgovarjamo in jih pretežno urejamo z novim zakonom, so bili identificirani v okviru spremljanja izvajanja RISS, in sicer predvsem:

- zniževanje obsega financiranja raziskovalno razvojne dejavnosti tako iz proračunskih sredstev, kot tudi iz drugih, gospodarskih virov;
- prenizka raven avtonomije javnih raziskovalnih organizacij;
- nizka raven internacionalizacije;
- pomanjkanje sistema za vzpodbujanje medsektorske mobilnosti in pretoka znanja ter relativno nizek delež znanstvenih objav med 10% najbolj citiranih objav na svetu, kar izkazuje primanjkljaj v raziskovalni odličnosti;
- neustrezna opredelitev javne službe;
- stimulatívno nagrajevanje raziskovalcev;
- uveljavljanje elementov »na rezultatih temeljčega financiranja«

Na pomanjkljivosti v ureditvi raziskovalno-razvojnem in inovacijskem okolju v Sloveniji lahko sklepamo tudi na podlagi poročil Evropske komisije o inovacijski uspešnosti držav članic, iz katere izhaja, da je Slovenija sicer še v skupini držav, ki so močne inovatorke, vendar na zadnjem mestu in pod povprečjem EU.

Cilj Slovenije, ki ga želimo doseči tudi s pomočjo spremembe zakonodaje na področju raziskovalno razvojne dejavnosti je ustvariti pogoje, ki bodo omogočali razvojni preboj in Slovenijo umestili med inovacijsko vodilne države.

Predlog novega zakona, ki ureja znanstveno-raziskovalno dejavnost vzpostavlja nov sistemski okvir, ki s sproščanjem razvojnega potenciala omogoča večjo kakovost pri izvajanju znanstveno-raziskovalnega dela, njegov hitrejši razvoj in boljše vključevanje v evropski in svetovni raziskovalni prostor ter učinkovitejši prenos znanja in povezovanja z gospodarstvom.

RISS sicer določa, da je ključna vzpostavitev enotnega raziskovalno inovacijskega sistema, kar je predpogoj učinkovitega delovanja. Pripravljalci predloga se zavedamo, da s pričujočim zakonom sistemsko urejamo predvsem raziskovalni del, ki se pretežno izvaja na raziskovalnih inštitutih in univerzah, področja razvoja in inovacij pa se dotika predvsem v točkah, ko:

- opredeljuje aplikativne raziskave in raziskave v podporo oblikovanja politik (»CRP«);
- opredeljuje podlage za instrumente evropske kohezijske politike;
- gre za inovacije, ki neposredno izhajajo iz raziskovalnega procesa;
- opredeljuje institucionalni okvir oblikovanja in izvajanja javnih politik na področju.

Komplementarni del sistema ureja Zakon o podpornem okolju za podjetništvo (Uradni list RS, št. , 57/12, 82/13, 17/15 in 27/17), ki postavlja okvir razvoja in inovacij na ravni gospodarskih družb. Raziskovalno-inovacijski sistem dodatno dopolnjujeta Strategija pametne specializacije (SPS) in Nacionalni kašipot razvoja raziskovalnih infrastruktur, ki vsak na svojem področju dodatno definirata prednostna področja delovanja.

Raziskovalno inovacijski – okvir tako sestavljata dva sistemska zakona in dve strategiji, ki se vsebinsko prekrivajo na točki aplikativnega raziskovanja, kjer vsak s svojim okvirom omogoča celovito in komplementarno izvajanje potrebnih ukrepov. Zakon o raziskovalni

dejavnosti tako postavlja predvsem okvir za temeljno raziskovanje in definira javno financirane raziskovalne aktivnosti in z njimi povezan institucionalni okvir.

2. CILJI, NAČELA IN POGLAVITNE REŠITVE PREDLOGA ZAKONA

2.1 Cilji

Splošni cilj zakona je zagotoviti sodoben znanstveno-raziskovalni sistem, ki bo omogočal višjo kakovost življenja za vse, s kritično refleksijo družbe, učinkovitim reševanjem družbenih izzivov in dvigom konkurenčnosti slovenskega gospodarstva.

Specifični cilji zakona so:

- povečanje družbene vloge in učinkovitosti znanstveno-raziskovalne dejavnosti na vseh področjih, kot temelj za doseganje konkurenčnosti, in na znanju temelječe družbe in sicer, z izgradnjo ugodnega ekonomskega, družbenega in institucionalnega okolja za razvoj znanja in inovativnosti;
- uravnotežen razvoj vseh znanstvenih disciplin na podlagi temeljnih in aplikativnih raziskav ter spodbujanje povezovanja in interdisciplinarnega raziskovanja;
- posebna skrb za nacionalno pomembne raziskave, ki so za Slovenijo pomembne z okoljskega, kulturnozgodovinskega in narodnostnega vidika;
- dvig odgovornosti za raziskave na raven celotne vlade oz. posamezne resorje za posamezna tematska področja;
- spodbujanje internacionalizacije raziskav tehnološkega razvoja in inovacij (vključno s povezovanjem na področju velike raziskovalne infrastrukture), ter s tem soustvarjanje in krepitev Evropskega raziskovalnega prostora;
- vzpostavitev stabilnega in predvidljivega institucionalnega okolja za izvajanje raziskovalnih aktivnosti;
- povečanje državnih proračunskih sredstev za znanstveno-raziskovalno dejavnost na najmanj 1 % BDP in krepitev naložb v raziskovalno razvojno in inovacijsko dejavnost z usmerjanjem javnih sredstev v strateška znanstveno-raziskovalna področja, ki bodo spodbujala povečanje obsega podjetniških vlaganj; zagotavljanje ustrezne raziskovalne avtonomije in svobode javnim raziskovalnim in visokošolskim zavodom ob hkratni povečani odgovornosti;
- ustvarjanje pogojev za kakovostno in neodvisno usmerjanje, vrednotenje ter spremljanje raziskovalne dejavnosti;
- ustvarjanje pogojev za izvajanje mednarodno primerljivih postopkov ocenjevanja in dodeljevanja subvencij iz državnega proračuna;
- vzpostavitev ravnotežja med stabilnostjo in konkurenčnostjo financiranja (uvajanje na rezultatih temelječih indikatorjev, ki so podlaga za del financiranja);
- vzpostavitev pogojev za uveljavljanje raziskovalcev ob začetku kariere in odpiranje novih raziskovalnih področij skladno z institucionalnimi strategijami razvoja;

- spodbujanje delovanja razvojnih jeder v znanosti, gospodarstvu in družbi na področjih, ki so temelj dolgoročnega gospodarskega in družbenega razvoja;
- povečanje prenosa znanja in raziskovalnih rezultatov na vsa področja gospodarskega in družbenega razvoja ter spodbujanje na znanosti temelječega inoviranja;
- razvijanje človeških virov ob zagotavljanju enakih možnosti spolov ter razvijanje raziskovalne ustvarjalnosti s povečanjem vloge znanosti pri vzgoji kadrov;
- aktivno interdisciplinarno, medsektorsko in mednarodno sodelovanje.

2.2 Načela

Načela zakona so:

Znanstveno-raziskovalna dejavnost je usmerjena k doseganju ciljev družbenega, gospodarskega in tehnološkega razvoja Slovenije in temelji na načelih etičnosti in odgovornosti za uresničevanje ciljev, zapisanih v strategijah, ki usmerjajo področje raziskav, razvoja in inovacij v Sloveniji in v proračunskih memorandumih, ob spoštovanju socialnega, okoljevarstvenega in trajnostnega vidika družbenega razvoja, na načelih konkurenčnosti, kakovosti, učinkovitosti, transparentnosti, evalvacije rezultatov, enakih možnosti, odprtosti ter na medsebojnem interesnem sodelovanju in povezovanju v državnem in mednarodnem okolju.

Znanstveno-raziskovalni sistem temelji na sodelovanju in medinstitucionalni koordinaciji ob hkratnem spoštovanju delitve pristojnosti ter se komplementarno povezuje v proces izgradnje Evropskega raziskovalnega prostora.

Financiranje znanstveno-raziskovalne dejavnosti se izvaja na način, ki zagotavlja učinkovitost, uspešnost in preglednost uporabe javnih sredstev. Rezultati znanstveno-raziskovalne dejavnosti, financirane iz javnih virov, so javni, z omejitvami, določenimi s predpisi, ki urejajo varstvo intelektualne lastnine, avtorskih pravic in varstvo podatkov.

2.3 Poglavitne rešitve

Poglavitne rešitve predloga zakona so usmerjene v uresničevanje RISS, in s tem v zagotavljanje pogojev za razvoj kakovostne in globalno primerljive znanstveno-raziskovalne dejavnosti z zagotavljanjem podlag za ustrezno in stabilno financiranje javnih raziskovalnih organizacij, možnosti nagrajevanja odličnih raziskovalcev, zagotavljanja odprtega dostopa do znanstvenih objav in raziskovalnih podatkov in za skrb za visoko raven etičnosti in integritete v znanosti. Predlog tudi vzpostavlja pogoje za strateško načrtovanje in usmerjanje znanstveno-raziskovalne dejavnosti na najvišjem nivoju.

Predlagno je oblikovanje Sveta za raziskovanje in inovacije Republike Slovenije, ki je strokovno posvetovalno telo vlade (1. ukrep RISS). Uvaja se stabilno financiranje raziskovalne dejavnosti, in sicer je predlagano, da se proračunska sredstva za znanstveno-raziskovalno dejavnost povečujejo tako, da dosežejo 0,7% BDP v petih letih in 1% BDP v desetih letih. Uvaja se stabilno financiranje, ki sestoji iz dveh stebrov, institucionalnega in programskega. Določbe o stabilnem financiranju se smiselno uporabljajo tudi za javne infrastrukturne zavode (9. ukrep RISS). Predlagana je uvedba možnosti nagrajevanja raziskovalcev do dvakratnika osnovne plače, če so za to zagotovljena sredstva, ki niso sredstva državnega proračuna Republike Slovenije (10. ukrep RISS). Z namenom obravnavanja etičnih vprašanj in ravnanj v znanstveno-raziskovalni dejavnosti je predlagana vzpostavitev Nacionalnega sveta za integriteto v znanosti (28. ukrep RISS). Predlagana je

tudi ureditev odprtega dostopa do raziskovalne infrastrukture na JRO (38. ukrep RISS) ter skladno z Nacionalno strategijo odprtega dostopa do znanstvenih objav in raziskovalnih podatkov, urejene zakonske podlage za izvajanje strategije.

Predlog novega zakona na novo opredeljuje javno službo v znanstveno-raziskovalni dejavnosti na način, da le-ta predstavlja vso znanstveno-raziskovalno dejavnost, infrastrukturno dejavnost ter z njima povezani strokovno in podporno dejavnost, s katero javne raziskovalne organizacije v javnem interesu dolgoročno in kakovostno uresničujejo svoje temeljno poslanstvo in je lahko sofinancirana tako iz javnih kot tudi iz zasebnih sredstev.

Področje financiranja raziskovalne dejavnosti je zaradi načina izbora najboljših projektov, kjer skladno z mednarodnimi standardi še vedno velja, da je najbolj primeren način ocenjevanja recenzentski sistem (peer review), kjer kakovost ocenjujejo mednarodni strokovnjaki s področja prijav, specifično. Zato je neodvisnost, še posebej od političnega vpliva, ključnega pomena. Izvajanje aktivnosti znotraj agencije pomeni zagotavljanje neodvisnosti od političnih sprememb in predvsem dolgoročno stabilnost sistema, kar je za področje raziskovalne dejavnosti ključnega pomena. Agencija (neodvisna institucija, ki zagotavlja neodvisen izbor in vodenje financiranja raziskovalne dejavnosti) je pomembna tudi z vidika ločevanja »policy ravni«, za katero je odgovorno ministrstvo, pristojno za znanost, od izvajalske ravni, ki jo pokriva agencija.

Zaradi narave dela je financiranje raziskovalne dejavnosti področje, kjer neposredni politični nadzor ni samo nepotreben, ampak je celo neustrezen. Le-ta je namreč potreben na ravni javne politike (policy), ki ostaja v pristojnosti ministrstva, pristojnega za znanost, medtem ko je izvajanje zaupano neodvisni ustanovi, ki te postopke izvaja neodvisno in samostojno, vezano predvsem na mednarodne standarde ocenjevanja.

Upravičenost in pomen neodvisnega telesa (agencije) za financiranje znanosti v Sloveniji je izpostavljen tudi v več mednarodnih študijah sistema financiranja slovenske znanosti, med katerimi velja izpostaviti predvsem:

- Policy Mix Peer Reviews: Country Report SLOVENIA (http://ec.europa.eu/research/innovation-union/pdf/erac/si__peer_review_report_2010.pdf);
- Science Europe Roadmap (http://www.scienceeurope.org/uploads/PublicDocumentsAndSpeeches/ScienceEurope_Roadmap.pdf);
- Zgodovina financiranja raziskovalne in razvojne dejavnosti v Sloveniji od leta 1954 naprej (september 2013) (<http://www.quark-magazine.com/pdf/Quark2012-100dpi-07-juni.pdf>);
- Poročilo Evropske znanstvene fundacije o oceni delovanja agencije (december 2011) (<http://www.arrs.gov.si/sl/analize/publ/inc/ESH-OrgEvalRepSRA-Dec2011.pdf>)
- Znanstveno raziskovanje v Sloveniji: primerjalna analiza (2009) (<http://www.arrs.gov.si/sl/analize/publ/inc/znan-razisk-slo-2008.pdf>).
- Erawatch primerjalno analitično orodje Evropske komisije: (http://erawatch.jrc.ec.europa.eu/erawatch/opencms/information/country_pages/si/country)

Ločevanje policy in izvajalskega dela je najti v vseh razvitih državah (vse države EU, ZDA, Kanada.... kakor tudi na ravni EU). Na ravni EU obstaja celo izjemno aktivno združenje tovrstnih agencij z imenom Science Europe (<http://www.scienceeurope.org>), katerega namen je oblikovanje skupnih praks urejanja področja financiranja znanosti ter s tem povezanih aktivnosti (raziskovalna integriteta, odprta znanost....).

V Evropi poznamo dva različna tipa agencij, in sicer:

- Področne agencije, kjer so institucije razdeljene glede na področje dela (vede). Značilne so predvsem za večje države, predvsem Velika Britanija, Danska.
- Generalne agencije, kjer so v eni organizaciji združena vsa področja (vse vede). Takšen način je značilen predvsem za manjše in nekatere velike države, predvsem Avstrija, Nemčija, Estonija, Nizozemska, Finska, Švedska.

Mednarodno primerjalni vidik agencij je razviden tudi iz različnih študij, narejenih v okviru različnih EU projektov. Ena takšnih je primerjalna študija agencij dostopna na naslovu: <http://www.norface.net/upload/documents/documenten/comparative-analysis.pdf>

Za izvajanje nalog je agencijo ustanovila tudi Evropska komisija. Tudi na nads nacionalni ravni se je namreč pokazala potreba po ločevanju administrativne in policy funkcije. ERCEA (<http://erc.europa.eu/about-erc/organisation-and-working-groups/executive-agency>) je agencija, ki izvaja postopke izbora in vodenja najboljših in najbolj kompetitivnih EU projektov (projekti Evropskega raziskovalnega sveta). Poleg tega je za izvajanje kolaborativnih projektov ustanovljena Research executive agency (http://ec.europa.eu/rea/index_en.htm), ki zagotavlja neodvisnost in strokovnost skladno s tem, kar od področne agencije pričakujemo v Sloveniji.

Mednarodna primerjava, kakor tudi narava postopkov urejanja raziskovalne in razvojne dejavnosti, jasno nakazujeta potrebo po ločevanju policy in izvajalske funkcije, ločenost med ministrstvom in agencijo. Praktično ni države, ki bi imela ti dve funkciji združeni, zato je obstoj agencije za to področje ne samo primeren, temveč nujen in potreben korak za konkurenčnost, kredibilnost in mednarodno primerljivost slovenske znanosti.

Temu je prilagojena tudi normativna ureditev, ki podrobnejšo organizacijo upravljanja z javnimi sredstvi za znanstveno-raziskovalno dejavnost prepušča urejanju na ravni splošnih aktov agencije za izvrševanje javnih pooblastil ob urejanju pogojev na zakonski ravni.

S predlaganim zakonom kot specialnim zakonom na področju znanstveno-raziskovalne dejavnosti se, kot že doslej z Zakonom o raziskovalni in razvojni dejavnosti (ZRRD, Uradni list RS, št. 22/06 – uradno prečiščeno besedilo, 61/06 – ZDru-1, 112/07, 9/11 in 57/12 – ZPOP-1A), uvaja odstop od sistemske ureditve pravnih sredstev in nadzora nad zakonitostjo odločb po veljavnem Zakonu o javnih agencijah (ZJA). Predlog zakona določa, da se v postopkih izbora aktivnosti raziskovalne dejavnosti in postopkih izvajanja aktivnosti raziskovalne dejavnosti, zakon, ki ureja javne agencije, ne uporablja. Zoper odločitev agencije o izbiri aktivnosti raziskovalne dejavnosti, ki se financirajo iz državnega proračuna, in ki jo na prvi stopnji sprejme direktor agencije ter zoper odločitve direktorja agencije oziroma od direktorja pooblaščenih oseb, s katerimi se v postopku izvajanja aktivnosti raziskovalne dejavnosti urejajo pravice in obveznosti posameznikov oziroma pravnih oseb, lahko stranka v 15 dneh po vročitvi vloži ugovor. Stranka mora v ugovoru natančno opredeliti razloge, zaradi katerih vloga ugovor. Ugovor se lahko vloži samo zaradi kršitve postopka ali očitne napake. Vloženi ugovor ne zadrži podpisa pogodb z izbranimi vlagatelji oziroma izvršitve odločitve. O ugovoru zoper odločitev o izboru raziskovalnih aktivnosti odloči upravni odbor agencije, o ugovoru zoper druge odločitve v postopku izvajanja raziskovalnih aktivnosti pa tričlanska komisija za ugovore, ki jo imenuje direktor agencije, v 60 dneh po njegovem prejemu ob smiselni uporabi zakona, ki ureja splošni upravni postopek, če ni s tem zakonom

drugače določeno. Zoper odločitev upravnega odbora agencije in komisije za ugovore ni pritožbe. Predlagana ureditev je posledica praktičnega izvajanja ZRRD, katero je pokazalo na nujnost, da se v tem zakonu na specialen način uredi postopek s pravnimi sredstvi zoper odločitev agencije v postopku izbire oziroma postopku izvajanja aktivnosti znanstveno-raziskovalne dejavnosti, ki se financirajo iz državnega proračuna. Ministrstvo, pristojno za znanost, ki je skladno z določbami drugega odstavka 28. člena ZJA sicer pristojno ministrstvo za odločanje o pritožbah zoper odločbe Javne agencije za raziskovalno dejavnost RS, namreč ne razpolaga z ekspertnim sistemom, potrebnim za evalvacijo vlog, prispelih na javne pozive oziroma javne razpise za izbiro programov in projektov, ki se financirajo iz državnega proračuna, s kakršnim razpolaga agencija. Poleg tega je namen predloga zakona, da agencija neodvisno odloča o izbiri aktivnosti znanstveno-raziskovalne dejavnosti, ki se financirajo iz državnega proračuna, zaradi česar bi bilo odločanje ministrstva v pritožbenem postopku v nasprotju z omenjenim namenom. Glede na vse omenjeno tako ni smiselno, da bi ministrstvo v pritožbenem postopku odločalo zoper odločbe Javne agencije za raziskovalno dejavnost RS. Poudariti kaže tudi, da bi iz omenjenih opravičljivih razlogov, da na drugi stopnji ne odloča ministrstvo, bilo s predlogom zakona sicer mogoče predlagati tudi, da bi bilo v predlogu zakona določeno, da zoper odločitve agencije ni možna pritožba, ampak le upravni spor. Kljub omenjenemu se s predlogom zakona, kot že doslej v ZRRD, določa ugovor kot pravno sredstvo, s katerim bo mogoče uveljavljati razlog kršitve postopka ali očitne napake. Za razliko od pritožbe kot tipičnega devolutivnega pravnega sredstva ugovor ne predstavlja takšnega pravnega sredstva, zato je o njem mogoče odločati znotraj istega organa, ki je izdal odločbo na prvi stopnji. Ugovorni postopek je v veljavni zakonodaji sicer že uporabljen (tudi npr. Zakon o vrtcih, Zakon o osnovni šoli, Zakon o maturi).

Pritožbeni razlog zoper recenzentsko oceno ne pozna nobena razvita zahodna država. *Fond zur Forderung der wissenschaftlichen Forschung* (FWF), ki v Avstriji izvaja enake naloge kot agencija opredeljena v tem zakonu, ima podobna določila glede možnosti pritožbe le na postopek. V Nemčiji možnost formalne pritožbe na zavrnitev predloga projekta pri *Deutsche Forschungsgemeinschaft* (DFG) sploh ne obstaja, kaj šele pritožbe na recenzijo, kar pa se zdi sporno le manjšini nemških raziskovalcev. Prav tako pri Finski Akademiji (*The Academy of Finland*) pritožb na recenzijo ob zavrnitvi predloga projekta ne poznajo. Švicarski *Schweizerische Nationalfonds* (SNFS) prijaviteljem omogoča vpogled v recenzijske ocene in nudi pravni pouk, ki vsebuje tudi možnost pritožbe na postopkovne napake, ne pa na recenzijo samo. Pri ameriški *National Science Foundation* (NSF) je možna pritožba na zavrnitev pri Program Officer-ju (kar ustreza vodji ustreznega znanstvenega področja pri NSF) ali pri Division Director-ju (kar ustreza vodji ustrezne znanstvene vede pri NSF); če prijavitelj-pritožnik ni zadovoljen z njuno razlago, končno odločitev sprejme namestnik direktorja NSF, na katero ni več možna pritožba. Ameriški sistem pa je najmanj primerljiv s slovenskim ali evropskim v celoti; namestnik direktorja NSF je navadno znanstvenik ranga Nobelovega nagrajenca, Program Officer in Division Director pa sta oba uveljavljena znanstvenika s pooblastili, ki združujejo pooblastila Znanstvenega sveta in Upravnega odbora agencije in ki jih nima noben javni uslužbenec v agenciji. Pri razpisih prejšnjega, 7. okvirnega programa, in sedanjega Okvirnega programa OBZORJE 2020, na Evropski komisiji pritožbe prijaviteljev obravnava "Redress committee", ki ga sestavljajo uradniki; ta odbor pregleda pravilnost postopka evalvacije, izjemoma pa tudi, ali ocena recenzenta vsebuje očitne netočnosti (tako očitne, da jih lahko ugotovi uradnik). V tem primeru projektni predlog ponovno oceni drug recenzent.

Podobna praksa (ugovor oziroma pritožba zgolj na postopek izbire) je torej uporabljena tudi v kontekstu mednarodnih projektov. Tako je npr. pritožbeni postopek v razpisih Evropskega raziskovalnega sveta (ERC) opredeljen na naslednji način: Pritožben postopek ni namenjen temu, da postavi pod vprašaj znanstveno oceno s strani ocenjevalnega panela ali individualnega ocenjevalca. Predmet pregleda so postopkovne nepravilnosti ali očitne napake (npr. napačen seštevek ocen, izpuščen kriterij...). Pritožbena komisija ERCEA je lahko ob vloženi pisni pritožbi sklicana, da pregleda proces ekspertnega ocenjevanja za

določen primer. V pritožbeni komisiji sodelujejo zaposleni na ERCEA s potrebnim znanstveno/tehničnim in pravnim znanjem. Vloga komisije je zagotoviti koherentno interpretacijo zahtev in enakopravne obravnave prijaviteljev. Sama komisija ne ocenjuje predloga ponovno vsebinsko. Glede na naravo pritožbe lahko komisija pregleda evalvacijsko poročilo, individualne komentarje ter pregleda CV ekspertov, s čimer preveri njihovo ustreznost. Glede na ugotovitve pregleda komisija priporoči nadaljnje ukrepe ERCEA. Če obstoja jasen dokaz o pomanjkljivostih, ki bi lahko vplivale na dejansko odločitev o sofinanciranju, je možno, da se ponovno vsebinsko oceni del ali celotni predlog. Če ni jasnega dokaza o pomanjkljivostih, ne bo nadaljnjih ukrepov ali ponovnega ocenjevanja. Ponovno ocenjevanje je izvedeno le, če so dokazane pomanjkljivosti, ki vplivajo na oceno predloga tako, da bi ta vodila k drugačni obravnavi predloga. To na primer pomeni, da ugotovljena napaka, ki se nanaša na en evalvacijski kriterij, ne bo vodila k ponovnemu ocenjevanju, če je predlog zgrešil pozitivno oceno tudi na drugem kriteriju. Rezultat ponovnega vsebinskega ocenjevanja je dokončen in je lahko tudi nižji od prvotnega rezultata.

Sistem omejevanja ugovornih razlogov na razlog kršitve postopka izbire ali očitne napake, kot ga, kakor že doslej ZRRD, določa predlog zakona, je ob ustreznem izboru kvalitetnih ocenjevalcev zadosten. Glede na to, da vsak predlog oceni več ocenjevalcev, katerih ocena je naknadno usklajena tudi na konsenzualnem/panelnem sestanku, je s tem zagotovljena ustrezna kvaliteta vsebinskega ocenjevalnega postopka in zato je osredotočenost na tehnični/postopkovni vidik ocenjevanja zadostna. Nenazadnje se s tem tudi izkazuje zaupanje recenzentom, ki so bili izbrani zaradi svojega ekspertnega znanja in se zato o njihovi primernosti in kompetentnosti ne dvomi. Podrobnejša opredelitev ocenjevalnih postopkov je predmet podzakonskih aktov, ki jih skladno s predvidenim postopkom oblikuje agencija. V okviru mednarodno primerljivega sistema ocenjevanje se v le-teh opredelijo specifične posameznih instrumentov in nanje vezanih postopkov.

V zakonu predlagana določba petega odstavka 20. člena predstavlja kot *lex specialis* izjemo od veljavnega Zakona o javni rabi slovenščine (ZJRS). ZJRS sicer omogoča uporabo tujega jezika, vendar le v primerih, ko tako določa specialni področni zakon. V določbi petega odstavka 20. člena je predlagano, da se razpisni postopki in evalvacije predlogov lahko izvajajo in posredujejo prijaviteljem v angleškem jeziku. V primeru, ko se bodo razpisni postopki in evalvacije predlogov torej izvajali in posredovali prijaviteljem v angleškem jeziku, se evalvacije tujih recenzentov torej ne prevajajo. Mednarodna evalvacija raziskovalnih projektov je nujna zaradi mednarodne ocene kakovosti slovenskih raziskovalcev in kakovosti prijav raziskovalnih projektov. Namen znanstvene dejavnosti je ustvarjanje novega znanja in spoznanj ter prenos tega znanja v javno korist in gospodarsko izrabo za povečanje družbene blaginje na sploh in ne samo v okviru Slovenije. Pomembno je tudi, da je širša znanstvena skupnost izven Slovenije seznanjena z novimi spoznanji, kar posledično pomeni, da so nova znanstvena spoznanja podvržena čim širšemu krogu znanstvene kritike, torej tudi tujim raziskovalcem. Ocenjevanje projektov s strani tujih recenzentov je mednarodno primerljivo in zelo koristno, saj preprečuje konflikt interesov in zagotavlja kvalitetno mednarodno oceno. V zvezi z medsebojnim interesnim sodelovanjem in povezovanjem v mednarodnem okolju na področju raziskovalne dejavnosti velja opozoriti tudi na dejstvo, da se celotna komunikacija med raziskovalci izvaja v tujem jeziku in to v angleščini ("Lingua franca"). Prevajanje mednarodnih recenzij je zelo zahtevno strokovno vprašanje, ki zahteva delo ožjega specialista, ker so prevodi, čeprav so uradni, lahko zavajajoči. Poleg tega samo raziskovalci na določenem znanstvenem področju poznajo ustrezne besede. Prav tako tudi ni zanemarljivo vprašanje smiselne uporabe javnih sredstev za tovrstne prevode. Prevajanje recenzij bi prav tako povzročilo podaljšanje trajanja postopkov in s tem povečanje stroškov.

V pravni red RS je potrebno prenesti prenovljeno Direktivo (EU) 2016/801 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 11.5.2016 o pogojih za vstop in prebivanje državljanov tretjih držav za namene raziskovanja, študija, opravljanja pripravništva, prostovoljskega dela,

programov izmenjave učencev ali izobraževalnih projektov in dela varušku pair (UL L 132, 21. 5. 2016, str. 15). Rok za implementacijo navedene direktive je 23.5.2018. Navedena direktiva med drugim razveljavlja Direktivo Sveta 2005/71/ES z dne 12. oktobra 2005 o posebnem postopku za dovolitev vstopa državljanom tretjih držav za namene znanstvenega raziskovanja (UL L 289, 3. 11. 2005, str. 15), ki je bila sicer v pravni red RS že prenesena, in sicer tudi z Zakonom o spremembah in dopolnitvah Zakona o raziskovalni in razvojni dejavnosti (Uradni list RS, št. 112/2007). Glede na navedeno je v pravni red RS ter med drugim tudi v predlog zakona vsebinsko potrebno prenesti vse, kar prenovljena direktiva Direktiva (EU) 2016/801 z dne 11.5.2016 ureja na novo oziroma dodatno oziroma drugače glede na Direktivo Sveta 2005/71/ES z dne 12. oktobra 2005.

3. OCENA FINANČNIH POSLEDIC PREDLOGA ZAKONA ZA DRŽAVNI PRORAČUN IN DRUGA JAVNA FINANČNA SREDSTVA

Predlog zakona ureja načrtovanje sredstev za znanstveno-raziskovalno dejavnost tako, da se proračunska sredstva za raziskovalno dejavnost na letni ravni zagotavljajo v višini najmanj 1 % BDP, po doseženi ciljni vrednosti 1% BDP pa rastejo sredstva za raziskovalno dejavnost najmanj 1 odstotno točko hitreje od nominalne rasti BDP. Predlog zakona tudi določa, če je v posameznem letu rast BDP negativna ali rasti BDP ni, se letna proračunska sredstva zagotavljajo nominalno najmanj v višini letnih proračunskih sredstev preteklega leta. S prehodno določbo je urejen prehod na najmanj 1% BDP najkasneje v desetih letih in sicer tako, da se proračunska sredstva za raziskovalno dejavnost povečujejo tako, da dosežejo najmanj 0,7% BDP najkasneje v petih letih in najmanj 1% BDP najkasneje v desetih letih po uveljavitvi zakona. Določeno je, da se v prvem letu po uveljavitvi tega zakona sredstva povečajo za 20%, v drugem in tretjem letu 15%, v četrtem letu 10% in v petem letu 7%. V šestem, sedmem in osmem letu je povečanje 10%, v devetem 7% in v desetem letu 3,5%.

V prvih treh letih, povečanje znaša nominalno 34.458.937 EUR nad sprejetim proračunom za leto 2019, v letu 2020 dodatnih 31.634.588 EUR glede na 2019 in v letu 2021 36.379.777 EUR glede na leto 2020.

4. NAVEDBA, DA SO SREDSTVA ZA IZVAJANJE ZAKONA V DRŽAVNEM PRORAČUNU ZAGOTOVLJENA, ČE PREDLOG ZAKONA PREDVIDEVA PORABO PRORAČUNSKIH SREDSTEV V OBDOBJU, ZA KATEREGA JE BIL DRŽAVNI PRORAČUN ŽE SPREJET

Sredstva bodo zagotovljena z rebalansom ali spremembami državnega proračuna, sprejeti zakon pa bo podlaga za načrtovanje proračunskih sredstev za znanost.

5. PRIKAZ UREDITVE V DRUGIH PRAVNIH SISTEMIH IN PRILAGOJENOSTI PREDLAGANE UREDITVE PRAVU EVROPSKE UNIJE; PRIKAZ UREDITVE V DRUGIH PRAVNIH SISTEMIH MORA VSEBOVATI PRIKAZ UREDITVE V NAJMANJ TREH PRAVNIH SISTEMIH DRŽAV ČLANIC EVROPSKE UNIJE

Avstrija

Avstrija je zanimiva zaradi geografske bližine, skupne zgodovine in tradicionalno tesnega sodelovanja tako raziskovalne kot gospodarske sfere. Prav tako velja Avstrija za državo, po kateri se lahko zgledujemo na področju raziskovalno inovacijske politike.

V Avstriji sta za raziskovalno in inovacijsko dejavnost pristojni Zvezno ministrstvo za znanost, raziskave in gospodarstvo (BMWFW) in Zvezno ministrstvo za transport, inovacije in tehnologijo (BMVIT). BMWFW je odgovorno za terciarno izobraževanje in temeljne

raziskave, ter v manjši meri za podporo inovacijam, prenosu tehnologij in promociji podjetništva. BMVIT je v glavnem odgovoren za aplikativne raziskave.

Avstrijski Svet za raziskave in tehnološki razvoj svetuje vladi v zvezi s področji raziskav, tehnologij in inovacij, ter redno spremlja napredek pri udejanjanju relevantne strategije. Svet ima 8 članov z glasovalno pravico, 4 imenuje minister za znanost, raziskave in gospodarstvo, ter 4 minister za transport, inovacije in tehnologijo. Člani z glasovalno pravico imajo mandat, ki traja 5 let. V svetu so še minister za transport, inovacije in tehnologijo, minister za znanost, raziskave in gospodarstvo, minister za družino in mladino, ter minister za finance, vendar so brez glasovalne pravice.

Avstrijski Svet za znanost svetuje glede splošnega napredka znanstvenega sistema in še posebej visokošolskega sektorja. Avstrijski ERA observatorij koordinira aktivnosti na področju raziskav, tehnološkega razvoja in inovacij, ter evropskih politik s poudarkom na Evropskem raziskovalnem prostoru in Obzorju 2020.

Na operativni ravni večino sredstev za raziskave, razvoj in inovacije podeljujejo tri agencije. Prvič, Avstrijska znanstvena fundacija (FWF) financira temeljne raziskave. V ta namen je uveljavila integriran »peer review« sistem ocenjevanja, ki zagotavlja kakovost raziskav, ki jih financirajo. Peer review proces temelji v celoti na tujih ekspertih, ki so preverjeno nepristranski. Največ sredstev namenijo za samostojne raziskave (47%), sledijo mednarodni programi (10,6%) in program START (8,5%). Program START je namenjen mladim izjemnim znanstvenikom iz vseh področij znanosti. Sredstva se podelijo za 6 let, kar omogoča dobitniku, da utrdi svojo neodvisno raziskovalno kariero. Od leta 2007 je za dobitnike START obvezna prijava na ERC razpise, da bi spodbudili in izboljšali sodelovanje Avstrije. Evalvacija programa START je pokazala, da ukrep prispeva k dvigu znanstvene odličnosti in usposabljanju naslednje generacije znanstvenih voditeljev, ter posledično k uspešnosti prijav na ERC razpise. Drugič, Agencija za promocijo raziskav (FFG) financira aplikativne raziskave in razvoj, in hkrati predstavlja nacionalno kontaktno točko za Obzorje 2020. In tretjič, nacionalna banka (AWS) podeljuje finančne spodbude za zagonska podjetja in inovacijske projekte.

V visokoškolskem prostoru je 22 javnih univerz, kjer se izvaja večji del raziskav v državi. Le manjši del raziskav opravljajo preostale visokošolske ustanove. Avstrijska Akademija znanosti (ÖAW) na področju temeljnih raziskav dopolnjuje raziskovalno dejavnost univerz. Avstrijski Inštitut za tehnologijo (AIT) pa je največja javna raziskovalna organizacija na področju aplikativnih raziskav. Obstojata tudi manjša skupina regionalnih inštitutov, ki so v glavnem usmerjeni v aplikativne raziskave in tehnološki razvoj. Nekateri pripadajo mreži ne-univerzitetnih raziskovalnih inštitutov za aplikativne raziskave, ki je usmerjena bolj v podporo industriji.

Avstrija si je v okviru Evrope 2020 zastavila cilj doseči vlaganja v raziskave in razvoj v višini 3,76% BDP in sicer v razmerju 1:2 med javnim in zasebnim sektorjem. V letu 2014 so dosegli 2,99% BDP in v letu 2015 nameravajo doseči 3,07% BDP.

V letu 2015 je javno vlaganje v raziskave in razvoj doseglo 1,12% BDP. Delež EU financiranja raziskav in razvoja je relativno majhen (v letu 2013 je predstavljal le 1,9% celotnih vlaganj v RR v Avstriji). Od tega dve tretjini EU sredstev prihaja iz evropskih okvirnih programov in skoraj ena tretjina iz Strukturnih skladov ter še nekaj drugih virov.

V Avstriji so si zastavili naslednje cilje: okrepitev podpore raziskavam in inovacijam v zasebnem sektorju z ustrežno kombinacijo politik, povečanje financiranja odličnih temeljnih raziskav, in izboljšanje ponudbe finančnih mehanizmov za zagonskih podjetja in za nadaljnjo rast podjetij. Ker Avstrija namenja občutno manjši delež za temeljne raziskave kot države, ki so inovacijski voditelji (po European Innovation Scoreboard), so se odločili povečati tako

institucionalno financiranje kot tudi kompetitivno financiranje univerz, kar bo po njihovem mnenju spodbudilo znanstveno odličnost in posledično uvrstilo inovacijske voditelje.

Estonija

Estonija je smiselna primerjava, saj gre za manjšo evropsko državo, ki se je osamosvojila v istem obdobju kot Slovenija in se v istem času kot Slovenija priključila EU. Okvir estonskega raziskovalnega in inovacijskega sistema določa Zakon o organizaciji raziskav in razvoja. Estonska Vlada po tem zakonu pripravlja nacionalne razvojne načrte za raziskave, jih predloži parlamentu, odobri nacionalne programe raziskav in razvoja, zagotavlja sodelovanje med ministrstvi in sprejema predpise.

Načrtovanje in vrednotenje politike izvaja predvsem Ministrstvo za šolstvo in raziskave (MER), ki skrbi za nacionalno raziskovalno in izobraževalno politiko ter Ministrstvo za gospodarstvo in komunikacije (MEAC), ki nadzoruje tehnološki razvoj in inovacijsko politiko. Tudi druga ministrstva na svojih področjih dela organizirajo in financirajo raziskovalne in razvojne dejavnosti ter pripravo in izvajanje razvojno-raziskovalnih programov.

Stalni svetovadni organ - Odbor za raziskovalno politiko - svetuje Ministrstvu za šolstvo in raziskave, Odbor za inovacijsko politiko pa svetuje Ministrstvu za gospodarstvo in komunikacije. Svet za raziskave in razvoj je strokovno posvetovalno telo, ki svetuje vladi o zadevah na področju raziskav in razvoja ter inovacij. Vsi predlogi politik morajo biti, preden se jih predloži vladi v odobritev, potrjeni na Svetu za raziskave in razvoj.

Na operativni ravni imata tako MER kot MEAC svoje izvedbene agencije in posrednike. Z vidika raziskovalne politike ima Ministrstvo za šolstvo in raziskave tri glavne agencije, ki poleg drugih dejavnosti zagotavljajo financiranje in podporo. Prvi je Estonski raziskovalni svet, ustanovljen marca 2012, da zagotovi bolj koncentrirano financiranje raziskav in razvoja ter doseže boljše delovanje sistemov financiranja. Ta organ je glavna organizacija za financiranje raziskav in razvoja. Združuje različne donacije in vrste financiranja in daje raziskavam večjo prepoznavnost v družbi. Druga je Fundacija Archimedes, izvedbena agencija za strukturno podporo na področju raziskav in razvoja, ki upravlja tudi sheme za izboljšanje mobilnosti in prodor estonskega visokega šolstva in raziskav v tujino. Tretja je Fundacija INNOVE, ki upravlja s številnimi programi in podpornimi ukrepi na področjih vseživljenjskega učenja in aktivnih politik trga dela.

Glavni akterji estonskega raziskovalnega sistema so šest javnih univerz (ena zasebna univerza se osredotoča predvsem na izobraževanje, ne na raziskovanje). Od teh univerz Univerza Tartu in Talinska tehnološka univerza prevladujeta glede števila študentov in zaposlenih ter prejetih javnih sredstev. V letu 2015 so izdatki za raziskave in razvoj v neprofitnih sektorjih (visokošolski, državni in neprofitni zasebni sektor) znašali 163 milijone evrov. Od tega jih 77 odstotkov izvajajo univerze. Od 19 pozitivno ocenjenih raziskovalnih in razvojnih institucij je 7 univerz (6 javnih in 1 zasebna), 8 javnih raziskovalnih organizacij in 4 zasebne raziskovalno-razvojne inštitucije (3 v zdravstvu, 1 na področju IKT).

Estonski sistem raziskav in razvoja v pretežni meri temelji na konkurenčnih projektih, tako pri financiranju javnih univerz kot zasebnih podjetij. To je še posebej opazno pri raziskavah, kjer je približno 80% vseh javno financiranih raziskav izvedenih konkurenčno. Vlada se je odločila, da bo dodelila dodatna sredstva za osnovno financiranje univerz, s čimer je povečala raven osnovnega financiranja glede na projekte. Osnovno financiranje se je razvilo na naslednji način: 2015 - 9,2 mio EUR; 2016 - 13,9 mio EUR in 2017 € 16,9 m.

Delež naložb državnega sektorja v odstotkih BDP se je v obdobju 2009-2013 stalno povečeval (od 0,68% do 0,81%), vendar se je v letu 2014 zmanjšal na 0,71% in ostal na približno enaki ravni v letu 2015 (0,7%). Ta nihanja je povzročila izjemna rast deleža

strukturnih skladov EU v proračunu vlade za raziskave in razvoj od leta 2009 do 2011 in nato zmanjšanje tega deleža ob zamenjavi obdobja financiranja.

V Estoniji so si zastavili naslednje cilje: povečati sodelovanje med javno raziskovalno sfero in poslovnim sektorjem, spodbujati zasebne naložbe v raziskave in razvoj in povečati stopnjo tehnoloških posodobitev v industriji, okrepiti inovativnost v javnem sektorju.

Litva

Litva je smiselna primerjava, saj gre za evropsko državo, po velikosti primerljivo Sloveniji, ki se je osamosvojila v istem obdobju kot Slovenija in se v istem času kot Slovenija priključila EU. Raziskovalno razvojni sistem je centraliziran, v raziskovalno inovacijskem okolju pa prevladuje javni sektor tako pri financiranju, kot tudi pri izvajanju dejavnosti. Glede na inovacijsko aktivnost Litva sicer sodi med države članice, ki so srednje inovatorke, je pa s sprejemom številnih ukrepov za izboljšanje raziskovalno inovacijskega sistema uspela bistveno zvišati inovacijski indeks (s 65,4 v letu 2015 (in okoli 60 med 2011 in 2014) na 79,4 v letu 2016).

Agencija za znanost, inovacije in tehnologijo je vladna agencija, odgovorna za implementacijo inovacijske politike. Izvaja nacionalno inovacijsko strategijo 2010-2020. Agencijo finančno podpirata dve ministrstvi in sicer Ministrstvo za gospodarstvo in Ministrstvo za izobraževanje in znanost. Agencija koordinira sodelovanje ustanov, podjetij, organizacij in posameznikov v mednarodnih raziskovalnih programih in projektih, implementira raziskovalno politiko in politiko eksperimentalnega razvoja potrebno za razvoj inovacij, nove tehnologije, koordinira implementacijo, podeljevanje, evalvacijo in financiranje programov in ukrepov in ostale dejavnosti, ki jih dodeli vlada. Glavna naloga je koordinacija nacionalnih aktivnosti in mednarodnih programov na področju raziskav, tehnološkega razvoja, inovacij (HORIZON2020, EUREKA, EUROSTARS) in ostalih finančnih shem (inovacijski vavčerji, zaščita pravic industrijske lastnine). Agencija zagotavlja nacionalno finančno podporo za sodelujoče v projektih. Promovira sodelovanje med znanostjo in gospodarstvom, komercializacijo raziskav in varstvo intelektualne lastnine). Strateški cilj agencije je spodbujanje aplikativnih raziskav, tehnološkega razvoja in inovacij.

Raziskovalni svet Litve je posvetovalno telo vlade in parlamenta. Sodeluje pri implementaciji raziskovalnih programov in programov eksperimentalnega razvoja, programih financiranja raziskovalne dejavnosti in ocenjuje raziskovalnih dejavnosti, ki se izvajajo v državi. Sestavlja ga odbor, raziskovalna fundacija in dve ekspertni komisiji: Komisija za humanistične in družbene znanosti in komisija za naravoslovje in tehnične znanosti. Vodi oz. izvaja programsko financiranje raziskovalne in razvojne dejavnosti na osnovi konkurenčnosti (javni razpisi). Usmerjen je na financiranje vrhunskih raziskovalnih projektov.

Zunanjo evalvacijo državnih raziskovalnih organizacij izvaja Raziskovalni svet Litve. Če je organizacija negativno ocenjena vlada odloči o prenehanju delovanja ali reorganizaciji organizacije.

Z namenom zagotovitve kakovosti raziskav, ki se izpeljejo s proračunskimi sredstvi, transparentnostjo porabe sredstev, morajo biti vsi podatki o raziskovalni dejavnosti odprti in dostopni s čim manj omejitvami, določenimi s predpisi, ki urejajo varstvo intelektualne lastnine, avtorskih pravic in varstvo podatkov.

Polovica sredstev za raziskovalno in razvojno dejavnost v državi se razdeli skozi programe financiranja na osnovi javnih razpisov, ostalo so osnovna sredstva namenjena institucionalnemu financiranju. Sredstva institucionalnega financiranja se namenjujejo za raziskave, eksperimentalni razvoj in širitev umetniških aktivnosti, administracijo in gospodarjenje ter ostale potrebe. Dodelijo se na osnovi normativnega števila zaposlenih. Sredstva za raziskave, eksperimentalni razvoj in širitev umetniških aktivnosti se odobrijo na

podlagi evalvacije raziskovalne aktivnosti raziskovalnih organizacij, ki jih institucija porablja skladno s programom dela. Obseg sredstev se določi za obdobje petih let. Izhodišča za metodologijo za določitev sredstev opredeli pristojno ministrstvo. Sredstva za raziskave, eksperimentalni razvoj in širitev umetniških aktivnosti se dodeljuje tudi na podlagi nacionalnih raziskovalnih programov in nacionalnih kompleksnih programov in na osnovi ostalih programov, ki se izvedejo z javnimi razpisi (v pristojnosti raziskovalnega sveta).

Nacionalni raziskovalni programi, ki se izvajajo preko razpisov, ustvarjajo pogoje za reševanje družbeno pomembnih problemov in povečujejo mednarodno konkurenčnost litvanske znanosti. Namen je koncentrirati znanstveni potencial in finančna sredstva. Določbe o nacionalnih raziskovalnih programih določa vlada. Programe, ki se izvajajo preko razpisov administrira Raziskovalni svet Litve in institucije, ki jih potrdi vlada ali ministrstvo. Raziskovalci lahko pridobijo državno podporo za postdoktorsko štipendijo kot tudi podporo za sodelovanje v odborih mednarodnih konferenc.

Finska

Finska sodi v skupino držav inovacijskih voditeljic in v skupino držav, ki so v raziskave in razvoj vlagale več kot 3% BDP, čeprav je v zadnjih letih trend vlaganj v raziskave in razvoj na Finskem negativen in je ena od držav, ki so po vlaganjih prešle pod 3% BDP med leti 2005-2015. Kljub temu vlaganja še vedno ostajajo na ravni nad 2.9%BDP in so v primerjavi z drugimi državami članicami EU relativno visoka.

Finska ima centraliziran sistem upravljanja in financiranja raziskovalno inovacijske dejavnosti.

Usmerjanje inovacijske politike in strategij se vodi na ravni finske vlade, ki odloča o nacionalnih razvojnih ciljih in določa temeljne usmeritve. Financerske agencije, univerze in raziskovalni inštituti z relativno avtonomno oblikujejo in implementirajo svoje dolgoročne strategije. Raziskovalno inovacijska politika se postopno usmerja v reševanje globalnih družbenih izzivov, in k reševanju le-teh pristopa s spodbujanjem sodelovanja med javnim in zasebnim sektorjem.

Javni del financiranja raziskovalno razvojne dejavnosti se je nekoliko znižal od leta 2010 (1.1% BDP) do leta 2015 (0.96% BDP). Večina sredstev se razdeli preko dveh agencij, ki sta v pristojnosti dveh ministrstev (Ministrstvo za izobraževanje in kulturo in Ministrstvo za gospodarske zadeve in zaposlovanje). S strani Ministrstva za izobraževanje in kulturo je iz javnih sredstev financirane okvirno 60% raziskovalno razvojne dejavnosti, okoli 27% pa s strani Ministrstva za gospodarske zadeve in zaposlovanje. Preostalih 13% javnih sredstev za raziskovalno razvojno dejavnost financirajo druga ministrstva. Največji financerski agenciji, Finska akademija in Tekes dodeljujeta sredstva raziskovalnim organizacijam na osnovi kompetitivnega financiranja (23.8% Akademija in 20.7% Tekes). Akademija podpira razvoj raziskovalnih kapacitet s financiranjem temeljnih raziskav in usposabljanja znanstvenih kadrov. Tekes financira aplikativne raziskave na raziskovalnih organizacijah in gospodarskih družbah ter zagotavlja kompetitivna nepovratna sredstva za raziskave kot tudi posojila za razvoj in inovacije v malih in srednjih podjetjih, za mlada inovativna podjetja, start-up podjetja in vlaganja tveganega kapitala.

Raziskovalno dejavnost v javnem sektorju izvajajo univerze (14), javne raziskovalne organizacije (12) in univerze aplikativnih znanosti (23+3). Z reformo raziskovalnih organizacij in financiranja se je povečal delež kompetitivnega financiranja za javne raziskovalne organizacije.

Finska sredstva osnovnega proračuna se delijo na osnovi formule, ki vključuje strateško financiranje kot tudi financiranje študijske in raziskovalne dejavnosti. Vlada sprejme razvojni načrt za izobraževanje, akademsko raziskovanje in raziskovalno in razvojno dejavnost vsake

4 leta. Univerze delujejo na podlagi sporazumov podpisanih z vlado. Vsaka univerza in ministrstvo na začetku 3-letnega obdobja določijo operativne in kvalitativne cilje univerze in potrebna sredstva. Sporazum predvideva tudi monitoring in evalvacijo doseženih ciljev in razvoja. Ta model predstavlja kombinacijo sporazumov in formule s kazalci uspešnosti.

6. PRESOJA POSLEDIC, KI JIH BO IMEL SPREJEM ZAKONA:

6.1 Presoja administrativnih posledic:

Predlog zakona ureja nejasnosti in nedoslednosti dosedanje zakonske ureditve. Ne uvaja novih administrativnih postopkov, znatno pa zmanjšuje administrativna bremena predvsem s povečevanjem avtonomije javnih raziskovalnih organizacij. Na podlagi dodeljene avtonomije bodo zavodi lahko samostojno urejali zadeve na nekaterih področjih, kjer so se do sedaj postopki izvajali z nivoja države. Glede na ohranjene vzvode nadzora s strani ustanovitelja, bo takšna ureditev prinesla boljše in racionalnejše upravljanje institucij.

Zakon kot pomembno novost uvaja Svet razvojnih ministrov, ki je pomemben za usklajevanje razvojnih politik države, vključno z usklajevanjem proračuna, kar pomeni predpogoj za vzpostavitev in delovanje programskega proračuna. Redefinira svetovalni organ vlade, ki je predviden kot Svet za raziskave in inovacije. V primerjavi z obstoječim Svetom za znanost in tehnologijo je nova formacija manjša in bolj operativna, sestavljena iz ključnih predstavnikov različnih interesov.

Zakon opredeljuje tudi možnost neposrednega priznavanja evalvacij, ki so opravljene v okviru mednarodnih razpisov in instrumentov financiranja znanosti, kar omogoča privzem že opravljenih evalvacij in neposredno financiranje brez podvajanja postopkov.

6.2 Presoja posledic za okolje, vključno s prostorskimi in varstvenimi vidiki:

Predlog zakona nima posledic za okolje, vključno s prostorskimi in varnostnimi vidiki.

6.3 Presoja posledic za gospodarstvo:

Predlog zakona ureja pomemben del raziskovalno-inovacijskega ekosistema. Prvenstveno ureja področje raziskav, vendar s pomembnimi povezavami na področju prenosa znanja (upravljanje z intelektualno lastnino, povezovanje na ravni strategij, svet razvojnih ministrov, Svet za raziskave in inovacije...). S krepitvijo raziskovalnega potenciala na javnih raziskovalnih organizacijah se bo krepil tudi obseg neposrednega sodelovanja z gospodarstvom in komercializacijo pridobljenega znanja.

V zakonu je opredeljen način ustanavljanja poslovnih subjektov, ki izhajajo iz znanja, pridobljenega skozi raziskave, ki se izvajajo na institucijah. Opredeljeno je področje, na katerem je dovoljeno ustanavljanje takšnih gospodarskih subjektov (ob soglasju ustanovitelja), kar omogoča nadzor nad ustanavljanjem tovrstnih subjektov. Ustanavljanje je omejeno zgolj na subjekte, ki služijo prenosu znanja.

6.4 Presoja posledic za socialno področje:

Predlog zakona na področje sociale posega predvsem na področju urejanja položaja raziskovalcev. V tem je določeno, da je za raziskovalce mogoča dopolnilna zaposlitev (največ do 20%) tudi pri istem delodajalcu, če so za to razpoložljiva sredstva, ki niso sredstva ARRS. Drugi element, je možnost plačila raziskovalcem do dvokratnika osnovne plače, kar je ključnega pomena za stimuliranje raziskovalcev za vključevanje tako v mednarodno okolje,

kakor tudi v sodelovanje s končnimi uporabniki. Zgornja meja je določena kumulativno za vse prejeme.

Zakon ustrezno naslavlja tudi specifične raziskovalnega dela pri zaposlovanju za določen čas oz. projektno delo. Raziskovalno delo je namreč povsod vezano na projekte, zato je v tem delu odstopanje od splošnih določil s področja delovnopravne zakonodaje.

6.5 Presoja posledic za dokumente razvojnega načrtovanja:

Predlog zakona opredeljuje kot krovni strateški dokument Raziskovalno in inovacijsko strategijo, ki je eden temeljev razvojnih politik države. Opredeljuje način sprejemanja in trajanje strategije. Določa, da se strategija sprejema zvezno (prekrivanje zadnje triade predhodnega dokumenta s prvo triado sledečega), kar omogoča kontinuiteto in dolgoročnost razvojnih politik.

Zakon opredeljuje tudi programe dolgoročnih nacionalnih raziskav, ki pokrivajo področja, ki so izrazitega pomena za državo in ki jih je potrebno dolgoročno stabilno financirati in razvijati. Praviloma so to raziskave s področja družboslovja in humanistike, ki imajo za rezultat temeljne nacionalne korpuse in/ali znanja, ki jih je potrebno dolgoročno krepiti z namenom ohranjanja narodne identitete, naravne in kulturne dediščine in drugih razlogov, ki so lastni Republiki Sloveniji. Značilnost tovrstnih raziskav je, da je za njihovo financiranje zelo omejeno zanimanje gospodarstva in jih je hkrati nemogoče financirati iz mednarodnih raziskovalnih programov.

6.6 Presoja posledic za druga področja

Predlog zakona za druga področja nima posledic.

6.7 Izvajanje sprejetega predpisa:

Sprejeti predpis bo izvajala Vlada Republike Slovenije, v največji meri ministrstvo pristojno za znanost. Zakon je temeljna norma za delo Javne agencije za raziskovalno dejavnost Republike Slovenije. Zakon bodo izvajale tudi raziskovalne organizacije, katerim zakon predstavlja temeljni akt za urejanje njihovega poslovanja.

Pristojni organ je ministrstvo pristojno za področje znanosti.

Sprejeti zakon bo objavljen v Uradnem listu RS in na spletnih straneh Ministrstva za izobraževanje, znanost in šport.

6.8 Druge pomembne okoliščine v zvezi z vprašanji, ki jih ureja predlog zakona:

– osebno ime zunanjega strokovnjaka ali firma in naslov pravne osebe, ki je sodelovala pri pripravi zakona:

Ministrstvo za izobraževanje, znanost in šport je s Sklepom št. 092-15/2015-322 z dne 30.11.2015 (s spremembo sklepa št. 012-62/2015-39 z dne 23. 6. 2017 in spremembo sklepa št. 012-62/2015/84 z dne 10. 12. 2017) imenovalo delovno skupino za pripravo predloga zakona o raziskovalni in razvojni dejavnosti, v kateri so poleg predstavnikov Ministrstva za izobraževanje, znanost in šport, Ministrstva za gospodarski razvoj in tehnologijo ter Javne agencije za raziskovalno dejavnost RS sodelovali tudi naslednji zunanji strokovnjaki (ki niso v delovnem razmerju z RS):

- prof.dr. Jadran Lenarčič (Kordinacija slovenskih raziskovalnih inštitutov)

- prof.dr. Oto Luthar (Kordinacija slovenskih raziskovalnih inštitutov)
- dr. Andrej Friedl (Gospodarska zbornica Slovenije)
- izr.prof.dr. Maja Bučar (Univerza v Ljubljani, Fakulteta za družbene vede)
- prof.dr. Martin Čopič (Rektorska konferenca Republike Slovenije)
- prof.dr. Matjaž Krajnc (Rektorska konferenca Republike Slovenije)
- prof.dr. Niko Samec (Rektorska konferenca Republike Slovenije)
- prof.dr. Danilo Zavrtanik (Rektorska konferenca Republike Slovenije); namestnik prof.dr. Gvido Bratina
- prof.dr. Dragan Marušič (Rektorska konferenca Republike Slovenije)
- dr. Jernej Zupanc (Seyens, informacijske rešitve in izobraževanje); namestnik dr. Matic Lozinšek
- Boštjan Nedoh (Sindikat vzgoje, izobraževanja, znanosti in kulture Slovenije)
- prof.dr. Andraž Legat (Kordinacija samostojnih raziskovalnih inštitutov Slovenije)
- prof.dr. Sonja Novak Lukanovič (Kordinacija samostojnih raziskovalnih inštitutov Slovenije).

Člani delovne skupine, zunanji strokovnjaki, za sodelovanje v delovni skupini za opravljeno delo in za udeležbo na sejah delovne skupine niso prejeli plačil po avtorskih ali drugih pogodbah, sejnine oziroma povračil potnih stroškov.

7. Prikaz sodelovanja javnosti pri pripravi predloga zakona:

Gradivo je od 30.10.2017 dalje objavljeno na spletnih straneh Ministrstva za izobraževanje, znanost in šport pod zavihkom Predlogi predpisov.

Na E-demokraciji je bilo gradivo objavljeno od 30.10.2017 do 29.11.2017.

V razpravo so bili vključeni:

- nevladne organizacije,
- predstavniki zainteresirane javnosti,
- predstavniki strokovne javnosti.

Na podlagi objave na spletnih straneh Ministrstva za izobraževanje, znanost in šport pod zavihkom Predlogi predpisov nismo prejeli pripomb oziroma predlogov.

Na podlagi objave gradiva na E-demokraciji smo prejeli precejšnje število (cca. 70) pripomb oziroma predlogov tako od organizacij kot od posameznikov, katere so bile upoštevane, kolikor je bilo to vsebinsko mogoče oziroma utemeljeno.

8. Navedba, kateri predstavniki predlagatelja bodo sodelovali pri delu državnega zbora in delovnih teles

- dr. Maja Makovec Brenčič, ministrica
- dr. Tomaž Boh, državni sekretar
- mag. Urban Krajcar, generalni direktor Direktorata za znanost

II. BESEDILO ČLENOV

I. SPLOŠNE DOLOČBE

1. člen (predmet zakona)

(1) Ta zakon določa načela in cilje ter ureja način izvajanja politike znanstveno-raziskovalne dejavnosti (v nadaljevanju raziskovalne dejavnosti), ki se delno ali v celoti financira iz javnih virov (to je iz javno finančnih sredstev državnega, lokalnih in evropskega proračuna). Ta zakon določa tudi organizacijo ter pogoje za opravljanje raziskovalne dejavnosti, z namenom prehoda v družbo, temelječo na znanju, oziroma družbo, ki postavlja raziskovalno, razvojno in inovacijsko dejavnost kot razvojno prioriteto.

(2) S tem zakonom se v pravni red Republike Slovenije prenese Direktivo (EU) 2016/801 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 11.5.2016 o pogojih za vstop in prebivanje državljanov tretjih držav za namene raziskovanja, študija, opravljanja pripravništva, prostovoljskega dela, programov izmenjave učencev ali izobraževalnih projektov in dela varušku au pair (UL L 132, 21.5.2016, str.15).

2. člen (načela)

(1) Osebam in organizacijam, ki opravljajo raziskovalno dejavnost, je zagotovljena avtonomija raziskovanja.

(2) Raziskovalna dejavnost je usmerjena k doseganju ciljev družbenega, gospodarskega in tehnološkega razvoja Slovenije in temelji na načelih etičnosti in odgovornosti za uresničevanje ciljev, zapisanih v strategijah, ki usmerjajo področje raziskav, razvoja in inovacij v Sloveniji in v proračunskih memorandumih, ob spoštovanju socialnega, okoljevarstvenega in trajnostnega vidika družbenega razvoja, na načelih konkurenčnosti, kakovosti, učinkovitosti, transparentnosti, evalvacije rezultatov, enakih možnosti, odprtosti ter na medsebojnem interesnem sodelovanju in povezovanju v državnem in mednarodnem okolju.

(3) Raziskovalni sistem temelji na sodelovanju in medinstitucionalni koordinaciji ob hkratnem spoštovanju delitve pristojnosti ter se komplementarno povezuje v proces izgradnje Evropskega raziskovalnega prostora.

(4) Financiranje raziskovalne dejavnosti se izvaja na način, ki zagotavlja učinkovitost, uspešnost in preglednost uporabe javnih sredstev. Rezultati raziskovalne dejavnosti, financirane iz javnih virov, so javni, z omejitvami, določenimi s predpisi, ki urejajo varstvo intelektualne lastnine, avtorskih pravic in varstvo podatkov.

3. člen (namen)

(1) Namen zakona je zagotavljanje sodobnega raziskovalnega sistema ter določitev pogojev za financiranje raziskovalne dejavnosti za uresničevanje temeljnih strateških raziskovalnih ciljev, kar zagotavlja:

- ustvarjanje novega znanja in spoznanj ter prenos tega in mednarodno dosegljivega znanja v občo javno korist, študijski proces in gospodarstvo z namenom povečanja družbene blaginje;
- krepitev sposobnosti za obvladovanje tehnološkega in splošnega družbenega napredka kot glavnega vira trajnostnega razvoja, povečevanja produktivnosti dela in nacionalne konkurenčne sposobnosti v globalnem prostoru;
- zviševanje individualne in družbene kakovosti življenja ter utrjevanje nacionalne identitete;
- krepitev internacionalizacije in vključevanje v Evropski raziskovalni prostor;
- usposabljanje znanstvenih kadrov;
- ustrezno raziskovalno infrastrukturo.

(2) Namen zakona je tudi vzpostaviti ustrezno podlago na strani raziskovalne dejavnosti za povezovanje s tehnologijo v celovit raziskovalno inovacijski sistem.

4. člen (cilji)

(1) Splošni cilj zakona je zagotoviti sodoben raziskovalni sistem, ki bo omogočal višjo kakovost življenja za vse, s kritično refleksijo družbe, učinkovitim reševanjem družbenih izzivov in dvigom konkurenčnosti slovenskega gospodarstva.

(2) Specifični cilji zakona so:

- splošni razvoj raziskovalne dejavnosti;
- pospeševanje in spodbujanje raziskovanja, namenjenega pridobivanju splošno pomembnega znanja in širjenju ter poglobljanju znanstvenih spoznanj in znanj;
- povečanje odličnosti, družbene vloge in učinkovitosti raziskovalne dejavnosti na vseh področjih, kot temelj za doseganje konkurenčnosti, in na znanju temelječe družbe, in sicer z izgradnjo ugodnega ekonomskega, družbenega in institucionalnega okolja za razvoj znanja in inovativnosti;
- spodbujanje internacionalizacije raziskav tehnološkega razvoja in inovacij, ter s tem soustvarjanje in krepitev Evropskega raziskovalnega prostora;
- ustvarjanje pogojev za kakovostno in neodvisno usmerjanje, vrednotenje ter spremljanje raziskovalne dejavnosti;
- spodbujanje delovanja razvojnih jeder v znanosti, gospodarstvu in družbi na področjih, ki so temelj dolgoročnega gospodarskega in družbenega razvoja;
- povečanje prenosa znanja in raziskovalnih rezultatov na vsa področja gospodarskega in družbenega razvoja ter spodbujanje na znanosti temelječega inoviranja;
- razvijanje človeških virov ob zagotavljanju enakih možnosti spolov ter razvijanje raziskovalne ustvarjalnosti s promocijo in vključevanjem raziskovalne dejavnosti na vseh ravneh izobraževanja ;
- zagotavljanje ustrezne raziskovalne infrastrukture;
- povečanje državnih proračunskih sredstev za raziskovalno dejavnost na najmanj 1 % BDP in krepitev naložb v raziskovalno dejavnost z usmerjanjem javnih sredstev tudi v

strateška raziskovalna področja, ki bodo spodbujala povečanje obsega podjetniških vlaganj;

- aktivno interdisciplinarno, medsektorsko in mednarodno sodelovanje.

5. člen

(pomeni izrazov)

(1) V tem zakonu imajo posamezni izrazi naslednji pomen:

- znanstveno-raziskovalna dejavnost obsega temeljno in uporabno raziskovanje ter eksperimentalni razvoj in pomeni ustvarjalno in sistematično delo, ki se izvaja z namenom, da bi povečalo obseg znanja in da bi izumljalo nove uporabe razpoložljivega znanja;
- temeljne raziskave so eksperimentalno ali teoretično delo, katerega osnovni cilj je pridobivanje novega znanja na podlagi temeljih pojavov in opazovanih dejstev, ne da bi predvidevali kako posebno uporabo;
- uporabne raziskave oziroma aplikativne raziskave so izvirno raziskovanje, namenjeno pridobivanju novega znanja. Usmerjeno je k določenim praktičnim namenom ali ciljem. Uporabne raziskave sodijo v sklop temeljnih raziskav;
- industrijske raziskave so načrtovane raziskave ali kritične preiskave, katerih namen je pridobivanje novega znanja in spretnosti za razvoj novih proizvodov, procesov ali storitev ali za znatno izboljšanje obstoječih proizvodov, procesov ali storitev. Vključujejo oblikovanje komponent kompleksnih sistemov in lahko zajemajo izdelavo prototipov v laboratorijskem okolju ali okolju s simuliranimi vmesniki obstoječih sistemov ter pilotnih linij, kadar je to potrebno za industrijske raziskave, zlasti za vrednotenje generične tehnologije;
- eksperimentalni razvoj je sistematično delo, ki izhaja iz obstoječega znanja, pridobljenega z raziskavami oz. praktičnimi izkušnjami in daje dodatno znanje, ki je usmerjeno v izdelavo novih proizvodov in postopkov ali v izboljšanje obstoječih proizvodov ali postopkov;
- inovacija je implementacija novega ali bistveno izboljšanega produkta (izdelka ali storitve), procesa, nove tržne metode, nove organizacijske metode znotraj ali izven organizacije;
- inovacijska dejavnost obsega vsa znanstvena, tehnološka, organizacijska, finančna in poslovna dejanja, ki vodijo k implementaciji inovacije;
- raziskovalec oziroma raziskovalka (v nadaljnjem besedilu: raziskovalec) je fizična oseba, ki izvaja raziskovalno dejavnost, ki je predmet tega zakona in izpolnjuje pogoje, določene s tem zakonom in predpisi;
- zasebni raziskovalec je fizična oseba, ki kot zasebnik izvaja raziskovalno dejavnost kot edini ali glavni poklic in je vpisana v zbirko podatkov o izvajalcih raziskovalne dejavnosti;
- strokovni sodelavec oziroma strokovna sodelavka (v nadaljnjem besedilu: strokovni sodelavec) je fizična oseba, ki izvaja dejavnosti za tehnično podporo raziskovalni dejavnosti;
- raziskovalna skupina je skupina raziskovalcev in strokovnih sodelavcev, ki izvaja raziskovalno dejavnost pri pravnih osebah javnega ali zasebnega prava;
- raziskovalna organizacija je pravna oseba javnega ali zasebnega prava, ki izpolnjuje pogoje, določene s tem zakonom in predpisi, izdanimi na podlagi tega zakona za

izvajanje raziskovalne dejavnosti, in je vpisana v zbirko podatkov o izvajalcih raziskovalne dejavnosti;

- javni raziskovalni zavod je pravna oseba javnega prava, ki jo je ustanovila Republika Slovenija, za namen izvajanja raziskovalne dejavnosti in ki je v ustanovitvenem aktu opredeljen kot javni raziskovalni zavod;
- javna raziskovalna organizacija je javni raziskovalni zavod, javna univerza ali javni samostojni visokošolski zavod;
- infrastrukturna dejavnost obsega aktivnosti, ki se izvajajo za podporo raziskovalni dejavnosti;
- javni infrastrukturni zavod je pravna oseba javnega prava, ki jo je ustanovila Republika Slovenija, za namen izvajanja infrastrukturne dejavnosti za podporo raziskovalni dejavnosti in ki je v ustanovitvenem aktu opredeljen kot javni infrastrukturni zavod;
- raziskovalna infrastruktura so zmogljivosti, sredstva ali storitve, ki predstavljajo večjo opremo ali nabor instrumentov in predstavljajo oz. dopolnjujejo vire znanja, kot so zbirke, arhivi in podatkovne baze. Raziskovalna infrastruktura vključuje tudi človeške vire, potrebne za njeno delovanje;
- tretja država je vsaka država, ki ni članica Evropske unije;
- raziskovalec oziroma raziskovalka iz tretje države (v nadaljnjem besedilu: raziskovalec iz tretje države) pomeni državljan tretje države z doktoratom ali ustrezno visokošolsko kvalifikacijo, ki državljanu tretje države omogoča vpis v programe doktorskih študijev, ki ga izbere raziskovalna organizacija in je sprejet na ozemlje države članice za izvajanje raziskovalne dejavnosti, za katero se običajno zahteva takšne kvalifikacije, in ki ga raziskovalna organizacija izbere za izvajanje raziskovalne dejavnosti v skladu s tem zakonom;
- strokovna in podporna dejavnost povezana z znanstveno-raziskovalno in infrastrukturno dejavnostjo so vse spremljajoče dejavnosti, ki zagotavljajo nemoteno izvedbo znanstveno-raziskovalne dejavnosti;
- proračunska sredstva so sredstva, ki so za področje raziskav zagotovljena iz nacionalnega proračuna in so v proračunu opredeljena v finančnem načrtu ministrstva pristojnega za raziskovalno dejavnost. Ta sredstva ne vključujejo sredstev evropske kohezijske politike in sredstev centraliziranih programov EU;
- državna proračunska sredstva za RR dejavnost (GBARD) so vsa sredstva, ki jih je državni proračun države namenil za RRD ne glede na to, kje se ta sredstva porabijo.

6. člen

(izvajalci raziskovalne dejavnosti)

(1) Raziskovalno dejavnost po tem zakonu izvajajo raziskovalne organizacije ali zasebni raziskovalci v obliki aktivnosti na področju raziskovalne dejavnosti, ki izhajajo iz raziskovalne in inovacijske strategije ter drugih področnih strategij.

II. ORGANIZIRANOST RAZISKOVALNE DEJAVNOSTI

7. člen

(usmerjanje raziskav in razvoja v okviru pristojnih ministrstev)

(1) Naloge ministrstva, pristojnega za znanost, so zlasti:

- implementacija in koordinacija nacionalne raziskovalne politike in organizacija raziskovalnih aktivnosti;
- priprava predlogov raziskovalne politike in raziskovalne in inovacijske strategije in njihovo posredovanje Vladi Republike Slovenije;
- organizacija financiranja raziskav v okviru raziskovalnih organizacij;
- organizacija financiranja raziskovalnih infrastrukturnih centrov;
- koordinacija in organizacija sodelovanja na področju raziskav in razvoja, v Evropskem raziskovalnem prostoru;
- koordinacija in organizacija mednarodnega sodelovanja na področju raziskav in razvoja, vključno s potrebnim financiranjem;
- druge, s tem zakonom določene naloge.

(2) Vsa ministrstva so dolžna slediti namenu in ciljem tega zakona ter izvajati naloge, ki se nanašajo na:

- usmerjanje raziskav in razvoja na področjih njihovega dela in njihovo financiranje, upoštevajoč rezultate evalvacije in ocenjevanja;
- potrjevanje dokumentov raziskovalnih organizacij, ki jih (so)financirajo in spadajo v njihovo področje dela;
- oblikovanje proračuna, potrebnega za izvajanje programov s področja njihovega dela;
- usklajevanje rešitev in zahtev za financiranje in vrednotenje raziskav in razvoja na svojem področju z javno agencijo za področje raziskovalne dejavnosti (v nadaljnjem besedilu: agencija).

8. člen

(Svet razvojnih ministrov)

(1) Svet razvojnih ministrov sestavljajo ministri pristojni za znanost, izobraževanje, razvoj, tehnologijo, finance in gospodarstvo.

(2) Svet razvojnih ministrov vodi minister pristojen za znanost. Sestaja se najmanj dvakrat letno, od tega enkrat pred začetkom priprave proračuna. Svet o svojem delovanju poroča Vladi RS.

(3) Naloge Sveta razvojnih ministrov so:

- usklajevanje nacionalne raziskovalne in inovacijske strategije z drugimi strateškimi dokumenti;
- priprava enotne razvojne politike in koordinacija ukrepov;
- načrtovanje skupnega proračuna za raziskave in inovacije;

- druge naloge, določene s tem zakonom ali drugimi predpisi.

9. člen **(Svet za raziskovanje in inovacije Republike Slovenije)**

(1) Svet za raziskovanje in inovacije Republike Slovenije (v nadaljnjem besedilu: svet), ki ga imenuje Vlada Republike Slovenije, je strokovno posvetovalno telo vlade.

(2) Svet se sestaja najmanj dvakrat letno.

(3) Svet opravlja naslednje naloge:

- predlaga vladi izhodišča in usmeritve raziskovalne in inovacijske strategije;
- predlaga izhodišča in usmeritve za politiko uresničevanja raziskovalne in inovacijske strategije v tekočem letu;
- spremlja rezultate in učinke delovanja na področju raziskovalne in inovacijske dejavnosti in razvoj raziskovalne in inovacijske dejavnosti;
- spremlja izvajanje programskih dokumentov za področje raziskovalne in inovacijske dejavnosti in izvajanje ukrepov ter vrednotenje njihovih učinkov;
- spremlja kakovost izvajanja strategij javnih raziskovalnih organizacij in ocenjuje ustreznost večletnih programov dela javnih raziskovalnih organizacij;
- poroča vladi o svojem delu najmanj enkrat letno;
- opravlja druge naloge, določene z zakonom.

(4) Svet lahko skladno s svojim poslovníkom za podporo svojemu delovanju imenuje delovne skupine. Svet sodeluje pri vprašanjih, povezanih z raziskovalno dejavnostjo univerz in samostojnih visokošolskih zavodov, s Svetom za visoko šolstvo Republike Slovenije.

(5) Delo sveta je javno.

10. člen **(sestava sveta)**

(1) Svet sestavlja največ 10 članov.

(2) Svet sestavljajo naslednji člani po položaju: predsednik Slovenske akademije znanosti in umetnosti, predsednik Inženirske akademije Slovenije, predsednik rektorske konference, predsednik Koordinacije samostojnih raziskovalnih inštitutov Slovenije, predsednik Gospodarske zbornice Slovenije, direktor javne agencije za področje raziskovalne dejavnosti, direktor agencije za področje inovacijske dejavnosti, predstavnik doktorskih študentov, ter ministra, pristojna za znanost, tehnologijo.

(3) Člani sveta so imenovani za obdobje štirih let.

(4) Člani sveta izmed sebe izberejo predsednika sveta za mandatno dobo dveh let. Ministra, pristojna za znanost in tehnologijo, ne moreta biti predsednika sveta.

(5) Svet uredi svoje delo s poslovníkom, ki ga sprejme z večino glasov vseh članov.

(6) Strokovna in administrativna dela za svet opravlja ministrstvo, pristojno za znanost.

III. RAZISKOVALNA DEJAVNOST

1. Raziskovalna in inovacijska strategija

11. člen

(Raziskovalna in inovacijska strategija)

(1) Raziskovalna in inovacijska strategija določa izhodišča, cilje, obseg in način financiranja ter kazalnike za spremljanje učinkovitosti nacionalne politike za izvajanje in pospeševanje raziskovalne in inovacijske dejavnosti.

(2) V raziskovalni in inovacijski strategiji se opredeli upravljanje raziskovalnega in inovacijskega sistema, vzpostavitev podpore raziskavam in inovacijam, opredeli cilje na področju kakovosti raziskovalnega dela, prenosa znanja za zagotavljanje inovativnega gospodarstva in družbe, na področju promocije znanosti, ustvarjalnosti in inovativnosti v družbi in mednarodnega sodelovanja.

(3) Izhodišče za usmerjanje in določanje obsega sredstev državnega proračuna za izvajanje raziskovalne in inovacijske dejavnosti je veljavna raziskovalna in inovacijska strategija.

(4) Raziskovalna in inovacijska strategija se sprejema za obdobje devetih let. Vlada Republike Slovenije mora predložiti predlog strategije za naslednje obdobje najmanj eno leto pred potekom veljavne strategije, pri čemer mora upoštevati rezultate evalvacije veljavne strategije iz drugega odstavka 12. člena tega zakona.

12. člen

(priprava in sprejemanje Raziskovalne in inovacijske strategije)

(1) Raziskovalno in inovacijsko strategijo sprejme Državni zbor Republike Slovenije (v nadaljnjem besedilu: državni zbor) na predlog Vlade Republike Slovenije (v nadaljnjem besedilu: vlada).

(2) Predlog Raziskovalne in inovacijske strategije pripravi vlada na podlagi izhodišč in usmeritev Sveta za raziskovanje in inovacije Republike Slovenije. Vlada vsaka tri leta evalvira Raziskovalno in inovacijsko strategijo in poročilo o njenem izvajanju s predlogom posodobitev predloži v sprejem Državnemu zboru.

(3) Za uresničevanje Raziskovalne in inovacijske strategije sta odgovorna minister, pristojen za znanost, in minister, pristojen za tehnologijo.

(4) Vlada Republike Slovenije zagotavlja v državnem proračunu sredstva, potrebna za uresničevanje Raziskovalne in inovacijske strategije.

2. Etika v znanosti

13. člen

(Nacionalni svet za integriteto v znanosti)

(1) Z namenom obravnavanja etičnih vprašanj in ravnanj v raziskovalni dejavnosti se vzpostavi Nacionalni svet za integriteto v znanosti.

(2) Nacionalni svet za integriteto v znanosti je neodvisno telo, mandat njegovih članov traja štiri leta z možnostjo ene ponovne izvolitve. Z delno menjavo članov se zagotovi kontinuiteto razprav in delovanja.

(3) Člane Nacionalnega sveta za integriteto v znanosti imenujejo Slovenska akademija znanosti in umetnosti (v nadaljnjem besedilu: SAZU) (2 člana), Inženirska akademija Slovenije (1 član), rektorska konferenca (3 člane), Koordinacija samostojnih raziskovalnih inštitutov Slovenije (3 člane) ter združenje samostojnih visokošolskih organizacij (1 član). Člani Nacionalnega sveta za integriteto v znanosti so pri svojem delovanju neodvisni in ne zastopajo institucije.

(4) Nacionalni svet za integriteto v znanosti deluje na sedežu SAZU. Nacionalni svet za integriteto v znanosti sprejema poslovnik za svoje delovanje z dvotretjinsko večino (7 članov). Kot pomoč pri svojem delu lahko imenuje strokovne komisije.

(5) Naloge Nacionalnega sveta za integriteto v znanosti so:

- preventivno delovanje in izobraževanje na področju etike v znanosti z namenom spodbujanja dobrih praks in preprečevanja nepoštenosti;
- sprejemanje mnenj o ravnanju v skladu z etičnimi pravili po lastni presoji ter na predlog institucij ali posameznikov;
- sodelovanje z etičnimi komisijami v raziskovalnih in visokošolskih organizacijah ter podajanje mnenj oziroma priporočil k njihovim internim etičnim kodeksom;
- sodelovanje v mednarodnih omrežjih in združenjih;
- spodbujanje raziskovanja in seznanjanja javnosti z vprašanji etike v raziskovalni dejavnosti;
- objava letnega poročila.

(6) Sredstva za delovanje Nacionalnega sveta za integriteto v znanosti zagotavlja Republika Slovenija v okviru proračunskih sredstev SAZU, poleg proračunskih sredstev za delovanje SAZU, določenih skladno z zakonom, ki ureja delovanje SAZU. Finančno ovrednoten program delovanja Nacionalnega sveta za integriteto v znanosti je del finančno ovrednotenega letnega programa SAZU.

3. Financiranje

14. člen (sredstva)

(1) Sredstva za financiranje raziskovalne dejavnosti se zagotavljajo v državnem proračunu in iz drugih virov v skladu s cilji in prioriteta, določenimi z raziskovalno in inovacijsko strategijo.

(2) Sredstva za raziskovalno dejavnost, ki jih dodeljuje javna agencija za področje raziskovalne dejavnosti, se namenijo za:

- stabilno izvajanje raziskovalne dejavnosti (institucionalno in programsko);
- programi dolgoročnih nacionalnih raziskav;
- raziskovalni projekti;
- mednarodno sodelovanje na področju raziskav;
- razvoj znanstvenih kadrov;

- financiranje podporne dejavnosti (infrastruktura vključno z raziskovalno opremo, publicistiko in promocijo znanosti);
- in za druge namene, določene s tem zakonom.

(3) Financiranje raziskovalne dejavnosti se lahko izvaja tudi za namene določene v strateških dokumentih države, ki jih izvajajo pristojna ministrstva.

15. člen

(proračunska sredstva)

(1) Proračunska sredstva za raziskovalno dejavnost se na letni ravni zagotavljajo v višini najmanj 1 % BDP.

(2) Po doseženi ciljni vrednosti 1% BDP rastejo sredstva za raziskovalno dejavnost najmanj 1odstotno točko hitreje od nominalne rasti BDP. Če je v posameznem letu rast BDP negativna ali rasti BDP ni, se letna proračunska sredstva zagotavljajo nominalno najmanj v višini letnih proračunskih sredstev preteklega leta.

16. člen

(normativi in standardi)

(1) Normative in standarde ter merila za določanje sredstev za financiranje Raziskovalne in inovacijske strategije po tem zakonu sprejme Vlada Republike Slovenije na predlog ministra, pristojnega za znanost.

(2) Z normativi in standardi iz prejšnjega odstavka se podrobneje določi pogoje, kriterije, merila za določitev obsega sredstev za izvedbo aktivnosti raziskovalne dejavnosti, ki se financirajo iz državnega proračuna in se izvajajo v okviru Raziskovalne in inovacijske strategije Slovenije ter spremljanje in poraba proračunskih sredstev.

17. člen

(stabilno izvajanje raziskovalne dejavnosti)

(1) Stabilno izvajanje raziskovalne dejavnosti je razdeljeno v dva stebra:

- institucionalni;
- programski.

(2) Za institucionalni steber se namenijo sredstva institucionalnega financiranja ki se določijo na ravni raziskovalne organizacije na podlagi metodologije, določene v podzakonskem predpisu agencije iz 40. člena tega zakona. Institucionalni steber vključuje tudi razvojna sredstva.

(3) Razvojna sredstva so namenjena avtonomnemu razvoju raziskovalne dejavnosti raziskovalne organizacije in obsegajo največ 5% sredstev za stabilno izvajanje raziskovalne dejavnosti. Pogoji za dodelitev in obseg sredstev za posamezno institucijo so opredeljeni v podzakonskem predpisu agencije iz 40. člena tega zakona.

(4) Za programski steber se namenijo sredstva programskega financiranja, ki se določijo na ravni raziskovalnih programov, katerih minimalni obseg je določen v podzakonskem predpisu agencije iz 40. člena tega zakona. Letni obseg programskega financiranja se v najmanj 80% deležu določi na podlagi obsega programskega financiranja preteklega leta, največ 20% delež pa ob upoštevanju učinka. V primeru nedoseganja zastavljenih rezultatov se sredstva raziskovalnega programa v tem delu lahko zmanjšajo. Metodologija izračuna se opredeli v podzakonskem predpisu agencije iz 40. člena tega zakona.

(5) Do financiranja stabilnega izvajanja raziskovalne dejavnosti so upravičene javne raziskovalne organizacije (javni raziskovalni zavodi, javne univerze in javni samostojni visokošolski zavodi), na podlagi koncesije pa tudi drugi subjekti javnega ali zasebnega prava.

18. člen **(evalvacija raziskovalnih programov)**

(1) Evalvacije raziskovalnih programov se periodično izvajajo po področjih. Rezultat evalvacije so ocene programskih skupin in priporočila za izboljšanje delovanja in se objavijo na spletnih straneh javne agencije za področje raziskovalne dejavnosti. Postopek izvajanja evalvacij se podrobneje opredeli v podzakonskem predpisu agencije iz 40. člena tega zakona.

(2) Ob vsakokratni evalvaciji se izvede tudi postopek izbora novih programskih skupin na področjih, kjer poteka evalvacija. Obseg razpisanih raziskovalnih programov se določi na podlagi usmeritev ministrstva pristojnega za znanost.

19. člen **(prenehanje programskega financiranja)**

(1) Financiranje posameznega raziskovalnega programa iz programskega stebra preneha, če se njegov obseg zmanjša pod minimalni obseg, opredeljen v podzakonskem predpisu agencije iz 40. člena tega zakona. Če preneha financiranje edinega raziskovalnega programa, ki ga raziskovalna organizacija izvaja kot nosilna ali sodelujoča institucija, preneha financiranje stabilnega izvajanja raziskovalne dejavnosti raziskovalne organizacije v celoti.

20. člen **(programi dolgoročnih nacionalnih raziskav)**

(1) Za potrebe dolgoročnega raziskovanja slovenske preteklosti, jezika, in kulturne dediščine ter drugih tematik lastnih Republiki Sloveniji, ministrstvo, pristojno za znanost, lahko izvede javni poziv in na podlagi presoje ekspertne komisije SAZU, določi nabor tematik dolgoročnih nacionalnih raziskav. Nabor tematik dolgoročnih nacionalnih raziskav mora biti usklajen s prioritetskimi področji, opredeljenimi v strateških dokumentih države.

(2) Obseg financiranja in vir sredstev, ki ga določi Svet razvojnih ministrov, je primerljiv povprečnemu financiranju tovrstnih raziskav v državah EU.

(3) Izbor programov dolgoročnih nacionalnih raziskav se izvede v okviru poziva oziroma razpisa za financiranje raziskovalnih programov javne agencije za področje raziskovalne dejavnosti.

(4) Ne glede na drugi odstavek 18. člena tega zakona, se izbor programov iz tega člena, lahko izvede ob vsakokratnem pozivu oziroma razpisu za financiranje raziskovalnih programov javne agencije za področje raziskovalne dejavnosti.

21. člen

(raziskovalni projekti)

- (1) Raziskovalni projekti predstavljajo temeljne in uporabne raziskave ter eksperimentalni razvoj. Uporabne oziroma aplikativne raziskave sodijo med temeljne raziskave.
- (2) Raziskovalne projekte izvajajo javne raziskovalne organizacije kot javno službo, drugi subjekti, ki izpolnjujejo pogoje za izvajanje raziskovalne dejavnosti pa kot sofinancirano dejavnost.
- (3) Država lahko prek več ministrstev in drugih proračunskih uporabnikov financira izvajanje raziskovalnih projektov, ki so namenjeni pripravi strateških podlag za odločanje in pripravo razvojnih in drugih politik ter spremljanje njihovega izvajanja.
- (4) Sredstva za izvajanje raziskovalnih projektov se dodeljujejo prek javnih razpisov.

22. člen

(mednarodno sodelovanje na področju raziskav)

- (1) Ministrstvo, pristojno za znanost, koordinira mednarodne aktivnosti na področju raziskav, inovacij in tehnološkega razvoja ter evropskih politik s poudarkom na Evropskem raziskovalnem prostoru, evropskih okvirnih programih in drugih mednarodnih programih.
- (2) V skladu z veljavnimi strategijami za področje raziskav, inovacij in tehnološkega razvoja javna agencija za področje raziskovalne dejavnosti ali druga javna pravna oseba na podlagi javnih razpisov sofinancira mednarodne dejavnosti na področju raziskav in razvoja iz sredstev državnega proračuna.
- (3) Za sofinanciranje projektov, ki so izbrani na podlagi mednarodnih evalvacij v okviru programov, h katerim je pristopila Republika Slovenija, ministrstvo pristojno za znanost, javna agencija za področje raziskovalne dejavnosti ali druga javna pravna oseba lahko sklepajo neposredne pogodbe o sofinanciranju.

23. člen

(razvoj znanstvenih kadrov)

- (1) Razvoj znanstvenih kadrov obsega zagotavljanje sredstev za doktorska in podoktorska usposabljanja in razvoj njihove nadaljnje raziskovalne kariere.

24. člen

(izbor raziskovalnih aktivnosti)

- (1) Kriteriji za izbor predlogov za aktivnosti iz 17., 20., 21., 22. in 23. člena tega zakona se podrobneje opredelijo v podzakonskih predpisih iz 40. oziroma 42. člena tega zakona in temeljijo na odličnosti, vplivu ter kakovosti in učinkovitosti izvedbe.
- (2) Predlogi se uvrstijo na prednostni seznam glede na evalvacijski rezultat. Izbor sledi prednostnemu seznamu.
- (3) Evalvacijo izvajajo neodvisni strokovnjaki. Neodvisni strokovnjaki so izbrani na podlagi svojih znanj in izkušenj ter kompetenc, primernih za izvedbo določene naloge.
- (4) Ocena in pripadajoče pojasnilo ocenjevalca ne more biti predmet ugovora.

(5) Ne glede na zakon, ki ureja javno rabo slovenščine, se lahko razpisni postopki, kjer sodelujejo tuji strokovnjaki, izvajajo in posredujejo prijaviteljem v tujem jeziku.

(6) Imena neodvisnih strokovnjakov se objavijo enkrat letno na spletni strani ministrstva, pristojnega za znanost oziroma javne agencije za področje raziskovalne dejavnosti. Identiteta recenzenta posameznega predloga raziskovalne aktivnosti je varovani osebni podatek, katerega razkritje bi pomenilo kršitev varstva osebnih podatkov v skladu z zakonom, ki ureja varstvo osebnih podatkov.

(7) Vsi razpisni postopki lahko potekajo tudi samo v elektronski obliki z uporabo overjenega digitalnega potrdila.

4. Odprta znanost in odprti dostop do znanstvenih objav in raziskovalnih podatkov

25. člen (odprta znanost)

(1) Raziskovalno delo po tem zakonu se izvaja po principih odprte znanosti, kar pomeni prost dostop do znanstvenih objav in raziskovalnih podatkov, vrednotenje kakovosti in vpliva raziskav, povezovanje in vključevanje zainteresirane javnosti,..). Podrobnejše pogoje za izvajanje raziskovalnega dela po principih odprte znanosti se oblikujejo na osnovi priporočil evropskih raziskovalnih politik in dobrih mednarodnih praks ter določijo v podzakonskih predpisih iz 40. oziroma 42. člena tega zakona.

26. člen (znanstvene objave in raziskovalni podatki)

(1) V okviru raziskav sofinanciranih z javnimi sredstvi, mora vsak izvajalec raziskovalne dejavnosti zagotoviti odprti dostop do vseh recenziranih znanstvenih člankov, ki se nanašajo na raziskovalne rezultate. Izvajalci si morajo prizadevati tudi za odprto dostopnost drugih vrst znanstvenih publikacij.

(2) Raziskovalni podatki, sofinancirani z javnimi sredstvi, morajo biti odprti in dostopni, razen v primerih, ko je s predpisi drugače določeno. Odprti raziskovalni podatki morajo biti objavljeni na način, ki omogoča dostop, možnost ponovnega vrednotenja in uporabe.

(3) Podrobnejše zahteve za način priprave odprto dostopnih znanstvenih objav in raziskovalnih podatkov ter roki za zagotovitev odprtega dostopa se opredelijo v podzakonskih predpisih iz 40. oziroma 42. člena tega zakona.

27. člen (znanstvene revije in monografije slovenskih založnikov)

(1) Revije izdajateljev s sedežem v Sloveniji, ki vsebujejo recenzirane članke in je njihovo izdajanje sofinancirano z javnimi sredstvi, morajo zagotoviti odprti dostop do svojih vsebin.

(2) Javno financiranje znanstvenih monografij se izvaja pod pogoji, ki omogočajo odprti dostop do celotnih besedil znanstvenih monografij ob objavi in upravljanju avtorskih pravic s prostimi licencami.

28. člen

(preverjanje izpolnjevanja določil o odprtem dostopu do znanstvenih objav in raziskovalnih podatkov)

(1) Preverjanje izpolnjevanja določil o odprtem dostopu do znanstvenih objav in raziskovalnih podatkov se izvaja s strani financerja v okviru spremljanja izvajanja raziskovalne aktivnosti. Posledice neizpolnjevanja določil o odprtem dostopu se opredelijo v podzakonskih predpisih iz 40. oziroma 42. člena tega zakona.

29. člen

(povezljivost nacionalne infrastrukture za odprti dostop in odprti dostop v vrednotenju znanosti)

(1) Nacionalna infrastruktura za odprti dostop mora biti povezljiva (interoperabilna) z relevantnimi evropskimi ter mednarodnimi infrastrukturami.

(2) Vrednotenje raziskovalcev, raziskovalnih organizacij, raziskovalnih programov in projektov uporablja in spodbuja odprto dostopnost znanstvenih informacij v obliki publikacij ter raziskovalnih podatkov.

5. Javna agencija za področje raziskovalne dejavnosti

30. člen

(način in namen ustanovitve agencije)

(1) Agencija je oseba javnega prava, ki jo ustanovi Republika Slovenija, in je posredni proračunski uporabnik.

(2) Vloga agencije je opravljanje strokovnih, razvojnih in izvršilnih nalog v zvezi z izvajanjem sprejete raziskovalne in inovacijske strategije oziroma njenih posameznih delov kakor tudi izvajanje drugih nalog pospeševanja raziskovalne in z njo povezane inovacijske dejavnosti, skladno z namenom, določenim v aktu o ustanovitvi in morebitnimi usmeritvami ministrstva, pristojnega za znanost.

(3) Agencija opravlja s tem zakonom določene naloge v javnem interesu z namenom, da zagotovi trajno, strokovno in neodvisno odločanje o izbiri aktivnosti raziskovalne dejavnosti, ki se financirajo iz državnega proračuna.

(4) Glede vprašanj, ki s tem zakonom niso urejena, se uporablja zakon, ki ureja javne agencije.

(5) V postopkih izbora aktivnosti raziskovalne dejavnosti in postopkih izvajanja aktivnosti raziskovalne dejavnosti, se zakon, ki ureja javne agencije, ne uporablja.

(6) Zoper odločitve agencije o izbiri aktivnosti raziskovalne dejavnosti, ki se financirajo iz državnega proračuna, in ki jo na prvi stopnji sprejme direktor agencije ter zoper odločitve

direktorja agencije oziroma od direktorja pooblaščenega osebe, s katerimi se v postopku izvajanja aktivnosti raziskovalne dejavnosti urejajo pravice in obveznosti posameznikov oziroma pravnih oseb, lahko stranka v 15 dneh po vročitvi vloži ugovor. Stranka mora v ugovoru natančno opredeliti razloge, zaradi katerih vlaga ugovor. Ugovor se lahko vloži samo zaradi kršitve postopka ali očitne napake. Vloženi ugovor ne zadrži podpisa pogodb z izbranimi vlagatelji oziroma izvršitve odločitve. O ugovoru zoper odločitve o izboru raziskovalnih aktivnosti odloči upravni odbor agencije, o ugovoru zoper druge odločitve v postopku izvajanja raziskovalnih aktivnosti pa tričlanska komisija za ugovore, ki jo imenuje direktor agencije, v 60 dneh po njegovem prejemu ob smiselni uporabi zakona, ki ureja splošni upravni postopek, če ni s tem zakonom drugače določeno. Zoper odločitve upravnega odbora agencije in komisije za ugovore ni pritožbe.

(7) Način oblikovanja in dela tričlanske komisije iz prejšnjega odstavka se določi v podzakonskem predpisu agencije iz 40. člena tega zakona.

31. člen (naloge agencije)

(1) Na področju raziskovalne dejavnosti opravlja agencija zlasti naslednje naloge:

- na podlagi neodvisnega ter po metodologiji in merilih mednarodno primerljivega preverjanja odloča o izbiri aktivnosti raziskovalne dejavnosti ter izvaja njihovo financiranje;
- spremlja izvedbo aktivnosti raziskovalne dejavnosti pri izvajalcih aktivnosti raziskovalne dejavnosti, za katere dodeljuje finančna sredstva in v tem okviru spremlja znanstveno odličnost, družbeni učinek, sposobnost delovanja in vitalnost;
- v okviru izvajanja aktivnosti raziskovalne dejavnosti pri izvajalcih aktivnosti raziskovalne dejavnosti, za katere dodeljuje finančna sredstva, nadzira zakonitost, gospodarnost in namenskost porabe dodeljenih finančnih sredstev;
- spodbuja in financira mednarodno sodelovanje, še posebej v okviru ERA;
- v soglasju z ministrstvom, pristojnim za znanost, pripravi in izvaja instrument za neposredno financiranje aktivnosti, ki so bile na mednarodnih razpisih odlično ocenjene;
- vodi zbirke podatkov, določene s tem zakonom in podrobneje urejene s podzakonskim predpisom agencije iz 40. člena tega zakona;
- sodeluje pri načrtovanju nacionalne raziskovalne politike;
- ministrstvu, pristojnemu za znanost, pošilja letne programe dela in finančne načrte, kadrovske načrte, letna poročila in poročila o periodičnih samoevalvacijah o kakovosti svojega delovanja;
- spodbuja povezavo z uporabniki (gospodarstvo in drugi segmenti družbe);
- redne evalvacije kakovosti in učinkovitosti sistema evalvacij in njegove stalne izboljšave;
- izvaja druge naloge skladno z morebitnimi usmeritvami ministrstva in sprejetim letnim programom dela in finančnim načrtom;
- razvija in vzdržuje sistem kakovosti delovanja agencije.

32. člen (organi agencije)

(1) Organi agencije so direktor, upravni odbor agencije (v nadaljnjem besedilu: upravni odbor) in znanstveni svet.

33. člen (upravni odbor agencije)

(1) Upravni odbor ima najmanj sedem in največ devet članov in se imenuje za mandat petih let.

(2) Člane upravnega odbora imenuje in razrešuje ustanovitelj brez možnosti ponovnega imenovanja. Predsednika upravnega odbora izvoli upravni odbor izmed svojih članov. Število članov in sestava upravnega odbora se določita z aktom o ustanovitvi.

(3) Ustanovitelj imenuje v upravni odbor najmanj dva člana predstavnika vlade, ter po enega člana na predlog Gospodarske zbornice Slovenije, Inženirske akademije Slovenije, SAZU; rektorske konference in Koordinacije samostojnih raziskovalnih inštitutov.

(4) Člani upravnega odbora v času opravljanja funkcije ne smejo kandidirati za sredstva javne agencije za področje raziskovalne dejavnosti na instrumentih, katerih evalvacijo in (so)financiranje izvaja agencija.

34. člen (pristojnosti upravnega odbora agencije)

(1) Upravni odbor ima naslednje pristojnosti:

- nadzira vodenje poslov ter finančno in premoženjsko stanje agencije;
- sprejema 5-letni program dela agencije na podlagi izhodišč ministrstva;
- sprejema večletno strategijo razvoja agencije;
- sprejema periodična poročila o doseženih ciljih in rezultatih ter v zvezi s tem oblikuje svoja poročila, pri katerih navede ugotovitve, stališča in priporočila;
- sprejema podzakonske predpise agencije za izvrševanje javnih pooblastil in statut,
- imenuje zunanjega revizorja za pregled finančnega poslovanja agencije;
- daje soglasje za posle, ki se določijo v statutu kot posli, za katere je potrebno soglasje upravnega odbora;
- lahko zahteva informacije glede kateregakoli poročila ali zadeve, ki se nanaša na poslovanje agencije;
- izvede javni natečaj za imenovanje direktorja;
- vladi predlaga imenovanje oziroma razrešitev direktorja;
- sprejema letni programa dela in finančni načrt ter kadrovski načrt,
- sprejema letno poročilo o delu agencije;
- imenuje strokovne komisije in druga delovna telesa za izvajanje nalog iz svoje pristojnosti;
- opravlja tudi druge naloge, določene z zakonom ali aktom o ustanovitvi.

(2) Naloge upravnega odbora se podrobneje uredi v aktu o ustanovitvi agencije.

35. člen
(skrbnost članov upravnega odbora agencije)

(1) Člani upravnega odbora morajo svoje naloge opravljati s skrbnostjo dobrega strokovnjaka. Za kršitev dolžne skrbnosti ali zaradi kršitve varovanja poslovne skrivnosti so odškodninsko odgovorni po splošnih načelih obligacijskega prava.

36. člen
(direktor agencije)

(1) Za direktorja agencije je lahko imenovan, kdor ima izobrazbo, pridobljeno po študijskem programu tretje stopnje, oziroma izobrazbo, ki ustreza ravni izobrazbe, pridobljene po študijskih programih tretje stopnje, in je v skladu z zakonom, ki ureja slovensko ogrodje kvalifikacij, uvrščena na 10. raven in izpolnjuje pogoje, ki jih določa zakon, ki ureja javne agencije ter druge pogoje, vključno z vodstvenimi izkušnjami s področja raziskovalne dejavnosti, določene z aktom o ustanovitvi.

(2) Direktorja imenuje in razrešuje vlada na predlog upravnega odbora na podlagi javnega natečaja. Direktor je imenovan za dobo pet let in je lahko ponovno izvoljen.

37. člen
(pristojnosti direktorja agencije)

(1) Direktor vodi, zastopa in predstavlja agencijo ter opravlja naslednje naloge:

- v sprejem upravnemu odboru predlaga podzakonske predpise agencije za izvrševanje javnih pooblastil in statut;
- sprejema akt o notranji organizaciji in sistemizaciji delovnih mest;
- v sprejem upravnemu odboru predlaga druge interne splošne akte agencije, s katerimi se urejajo vprašanja, pomembna za delo in poslovanje agencije;
- sprejema akte v posamičnih zadevah iz pristojnosti agencije, če s predpisi ni določeno drugače;
- v sprejem znanstvenemu svetu agencije predlaga metodologije ocenjevanja za posamezne ocenjevalne postopke;
- obravnava mnenja in predloge znanstvenega sveta v zvezi z znanstveno ali inovacijsko politiko;
- imenuje strokovne komisije in druga delovna telesa za izvajanje nalog iz svoje pristojnosti;
- podpisuje akte, listine in druge dokumente ter sklepa pogodbe, ki se nanašajo na poslovanje agencije;
- opravlja druge naloge, ki so določene v zakonu, v aktu o ustanovitvi in statutu.

(2) V aktu o ustanovitvi agencije in statutu se naloge direktorja podrobneje uredijo.

38. člen
(odgovornost direktorja agencije)

(1) Direktor zagotavlja, da agencija posluje v skladu z zakonom, ustanovitvenim aktom agencije, podzakonskimi predpisi agencije in splošnimi akti agencije.

(2) Direktor je za svoje delo odgovoren upravnemu odboru agencije in Vladi Republike Slovenije.

(3) Direktor mora pri svojem delu ravnati nepristransko in s skrbnostjo dobrega gospodarja ter varovati poslovne skrivnosti agencije. Direktor odgovarja za škodo, ki jo je povzročil s svojim nevestnim oziroma protipravnim ravnanjem.

39. člen **(znanstveni svet agencije ter druga strokovna telesa)**

(1) V agenciji se ustanovi znanstveni svet, ki ima najmanj šest članov, tako da so zastopana vsa področja znanstvenih ved.

(2) Člani znanstvenega sveta so iz vrst uglednih znanstvenikov in raziskovalcev.

(3) Znanstveni svet agencije Vlada Republike Slovenije za dobo dveh let. Število članov, način oblikovanja in pristojnosti znanstvenega sveta se določijo v aktu o ustanovitvi in statutu agencije.

(4) Člani znanstvenega sveta v času opravljanja funkcije ne smejo kandidirati za sredstva agencije za raziskovalne aktivnosti, katerih evalvacijo in (so)financiranje izvaja agencija.

(5) Za izvajanje nalog znanstveni svet agencije ustanovi stalna in občasna strokovna telesa ter komisije in druga delovna telesa za izvedbo posameznih strokovnih nalog.

(6) Stalna strokovna telesa znanstvenega sveta so znanstvenoraziskovalni sveti za posamezne znanstvene vede. Stalna strokovna telesa spremljajo, analizirajo in nadzorujejo izvajanje raziskovalnih aktivnosti, ki jih financira agencija.

(7) Občasna strokovna telesa znanstvenega sveta so ustanovljena za izvedbo ocenjevanja prijav, prispelih na javne razpise in javne pozive agencije.

40. člen **(podzakonski predpisi agencije)**

(1) Podrobnejšo organizacijo upravljanja z javnimi sredstvi za raziskovalno dejavnost, pogoje in merila, postopke izbora, financiranje, spremljanje in nadziranje izvajanja raziskovalne dejavnosti ter druga področja, ki jih ureja ta zakon, določa agencija po predhodno danem soglasju ministra, pristojnega za znanost, s podzakonskimi predpisi, ki se objavijo v Uradnem listu Republike Slovenije.

6. Združevanje izvajalcev raziskovalne dejavnosti

41. člen **(Združevanje izvajalcev raziskovalne dejavnosti)**

(1) Z namenom obravnavanja in usklajevanja vprašanj skupnega pomena raziskovalni zavodi oblikujejo Koordinacijo samostojnih raziskovalnih inštitutov Slovenije.

7. Izvajanje ukrepov ministrstev

42. člen **(izvajanje ukrepov, podzakonski predpisi in drugi splošni akti)**

(1) Ministrstvo, pristojno za znanost in druga ministrstva, so izvajalci ukrepov iz Raziskovalne in inovacijske strategije Slovenije, ukrepov, financiranih iz sredstev evropske kohezijske politike, in ukrepov, pri katerih je postopek za dodelitev sredstev izveden na evropski oziroma transnacionalni ravni.

(2) Podrobnejšo organizacijo upravljanja z javnimi sredstvi za ukrepe iz prejšnjega odstavka, pogoje in merila, postopke izbora, financiranje, spremljanje in nadziranje izvajanja ukrepov, v delu, v katerem navedeno ni določeno v veljavnih javnofinančnih predpisih, ter druga področja, ki jih ureja ta zakon, določi minister, pristojen za znanost, s podzakonskimi predpisi.

(3) Kadar so pri izvajanju ukrepov iz prvih dveh odstavkov tega člena izpolnjeni kriteriji dodelitve državne pomoči, se upoštevajo tudi predpisi, ki urejajo področje državnih pomoči.

8. Društva v javnem interesu

43. člen

(pogoji za pridobitev statusa društva v javnem interesu)

(1) Društvu, katerega osrednji del dejavnosti je delovanje na področju raziskovalne dejavnosti v javnem interesu in katerega namen in delovanje presegata uresničevanje interesov njegovih članov ter je splošno koristno, se lahko podeli status društva, ki deluje v javnem interesu na področju raziskovalne dejavnosti (v nadaljnjem besedilu: društvo, ki deluje v javnem interesu). Za delovanje v javnem interesu na področju raziskovalne dejavnosti se šteje izvajanje aktivnosti, s katerimi društva prispevajo k prenosu in izmenjavi znanstvenih ali strokovnih spoznanj v javno korist. Status društva, ki deluje v javnem interesu, se podeli v skladu s predpisi, ki urejajo splošni upravni postopek z odločbo, ki jo izda minister, pristojen za znanost. Kriterije za pridobitev statusa društva v javnem interesu na področju raziskovalne dejavnosti se določi s podzakonskim predpisom, ki ga sprejme minister, pristojen za znanost.

44. člen

(financiranje društva v javnem interesu)

(1) Društvo, ki pridobi status društva, ki deluje v javnem interesu na področju raziskovalne dejavnosti, lahko ob izpolnjevanju pogojev, določenih v podzakonskih predpisih iz 40. člena tega zakona, pridobi za izvajanje promocije raziskovalne dejavnosti, in s tem povezanih aktivnosti ter publicistike sredstva iz državnega proračuna.

9. Zbirke podatkov

45. člen

(zbirke podatkov)

(1) Za načrtovanje politike, za potrebe izvajanja raziskovalne dejavnosti, določene s tem zakonom, statistične namene, spremljanje stanja na področju raziskovalne dejavnosti ter namene promocije raziskovalnega dela, se pri agenciji vzpostavi, vodi in vzdržuje zbirka podatkov, ki vsebuje podatke o:

- prejemnikovih sredstev za izvajanje raziskovalne dejavnosti po tem zakonu;
- izvajalcih raziskovalne dejavnosti po tem zakonu;
- o vseh oblikah aktivnosti na področju raziskovalne dejavnosti.

(2) Zbirke podatkov iz druge alineje prejšnjega odstavka vsebujejo naslednje osebne podatke:

- osebno ime raziskovalca;
- rojstne podatke;
- spol;
- enotno matično številko občana;
- davčno številko;
- podatke o državljanstvu;
- podatke o prebivališču;
- podatke o naslovu, kjer opravlja raziskovalno dejavnost;
- podatke o naslovu elektronske pošte;
- podatke o zaposlitvi;
- podatke o izobrazbi.

(3) Zbirke podatkov iz druge alineje drugega odstavka tega člena vsebujejo tudi osebne podatke za tiste strokovne sodelavce, ki sodelujejo pri raziskovalnih aktivnostih, financiranih iz državnega proračuna.

(4) Osebni podatki iz zbirke iz druge alineje drugega odstavka tega člena se prenašajo v zbirko podatkov, ki jo vodi javni infrastrukturni zavod, ki opravlja dejavnost informacijske in komunikacijske podpore raziskovalne dejavnosti. V zbirki podatkov, ki jo vodi javni infrastrukturni zavod, ki opravlja dejavnost informacijske in komunikacijske podpore raziskovalne dejavnosti, so javni podatki iz prve in devete alineje tretjega odstavka.

(5) Posamezne zbirke podatkov vsebujejo tudi podatke, ki niso osebni, če so potrebni za doseg namena iz prvega odstavka tega člena in so navedeni v aktih agencije.

(6) Osebni podatki iz tretjega odstavka tega člena oziroma podatki iz četrtega odstavka se hranijo do poteka namena iz prvega odstavka tega člena. Po poteku tega namena se podatki izbrišejo, razen če zakon ali drug akt ne določa drugače.

46. člen **(pridobivanje podatkov)**

(1) Podatki se zbirajo neposredno na podlagi prijav ali predlogov od izvajalcev raziskovalne dejavnosti ter iz uradnih zbirk, ki jih v Republiki Sloveniji vodijo za to pooblaščen organi in organizacije.

(2) Agencija brezplačno pridobiva podatke iz obstoječih zbirk podatkov naslednjih upravljavcev:

- ministrstva, pristojnega za notranje zadeve – podatke o raziskovalcu in strokovnem sodelavcu (osebno ime, rojstne podatke, enotno matično številko občana, podatke o državljanstvu) - iz centralnega registra prebivalstva;
- Finančna uprava Republike Slovenije – podatke o davčni številki izvajalcev raziskovalne dejavnosti;
- raziskovalnih organizacij, ki so delodajalci – podatke o zaposlitvi, podatke o izplačilih plač in nadomestil ter podatke o drugih izplačilih;
- javnega infrastrukturnega zavoda, ki opravlja dejavnost komunikacijske in informacijske podpore raziskovalne dejavnosti;

- podatke o izvajalcih raziskovalne dejavnosti, o programih in projektih na področju raziskovalne dejavnosti.

(3) Na zahtevo ministrstva, pristojnega za znanost, je agencija, za namen nadzora, dolžna brezplačno posredovati podatke iz vseh zbirk podatkov, ki jih upravlja. Javni infrastrukturni zavod, ki opravlja dejavnost informacijske in komunikacijske podpore raziskovalni dejavnosti, javne raziskovalne organizacije, koncesionarji in pravne osebe, ki jim je bilo dano javno pooblastilo, brezplačno pridobivajo podatke iz zbirk podatkov iz druge in tretje alineje drugega odstavka prejšnjega člena in jih uporabljajo za izvajanje dejavnosti, vodenje zbirk podatkov po tem zakonu, izvajanje nadzora ter za spremljanje stanja, analize ali v statistične namene.

(4) Agencija lahko osebne podatke, o katerih vodi zbirke podatkov, in podatke, ki jih pridobi od upravljavcev zbirk osebnih podatkov iz drugega odstavka tega člena, obdeluje samo za potrebe izvajanja dejavnosti in izvajanja zbirk podatkov po tem zakonu, za izvajanje nadzora in izplačil, za spremljanje stanja, analize ter statistične namene.

IV. ORGANIZACIJA IN IZVAJANJE RAZISKOVALNE DEJAVNOSTI

1. Raziskovalne organizacije

47. člen (pogoji)

(1) Raziskovalne organizacije morajo biti za opravljanje raziskovalne dejavnosti registrirane in zagotoviti ustrezno usposobljene raziskovalce, ustrezne vodje raziskovalnih aktivnosti, raziskovalno opremo in prostore ter infrastrukturo za podporo tej dejavnosti.

(2) Raziskovalne organizacije, ki opravljajo infrastrukturno dejavnost na področju raziskovalne dejavnosti, morajo za opravljanje te dejavnosti zagotoviti vodjo infrastrukturne skupine, ustrezno usposobljene sodelavce, opremo in prostore.

48. člen

(sklepanje sporazumov)

(1) Raziskovalna organizacija, ki izpolnjuje pogoje za izvajanje raziskovalne dejavnosti, določene s tem zakonom, in je vpisana v zbirko podatkov o izvajalcih raziskovalne dejavnosti (v nadaljnjem besedilu: evidenca raziskovalnih organizacij) pri agenciji, lahko sklepa sporazume o gostovanju z raziskovalci iz tretjih držav (v nadaljnjem besedilu: sporazumi).

(2) Če raziskovalna organizacija ne izpolnjuje več pogojev za izvajanje raziskovalno-razvojne dejavnosti, določene s tem zakonom, izgubi pravico do sklepanja sporazumov oziroma mora odstopiti od že sklenjenih sporazumov z dnem izbrisa iz evidence raziskovalnih organizacij.

(3) Raziskovalne organizacije, ki imajo sklenjene sporazume, morajo obveščati agencijo o sklenjenih sporazumih in o prenehanju veljavnosti teh sporazumov.

(4) Agencija objavi seznam raziskovalnih organizacij, ki lahko sklepajo sporazume.

(5) Nadzor nad izvajanjem sporazumov opravlja ministrstvo, pristojno za znanost, ki lahko prenese nadzor na agencijo.

(6) Vsebino, obliko in način sklepanja sporazumov iz prvega odstavka tega člena, način obveščanja iz tretjega odstavka tega člena, vsebino in način objave seznama iz četrtega

odstavka tega člena ter način nadzora nad izvajanjem sporazumov iz petega odstavka tega člena, s podzakonskim predpisom določi minister, pristojen za znanost.

49. člen

(avtonomija javnih raziskovalnih zavodov)

(1) Javni raziskovalni zavodi so avtonomni, kar jim zagotavlja predvsem:

- svobodo raziskovanja, in posredovanja znanja,
- samostojno urejanje notranje organizacije in delovanja s statutom v skladu z zakonodajo,
- sprejemanje meril za izvolitev v naziv znanstvenih delavcev in znanstvenih sodelavcev,
- volitve v nazive znanstvenih delavcev in znanstvenih sodelavcev,
- izbiro znanstvenih delavcev in znanstvenih sodelavcev za zasedbo delovnih mest,
- izdelavo in sprejem znanstveno-raziskovalnih programov,
- podeljevanje strokovnih in znanstvenih naslovov v skladu z zakonom
- volitve, imenovanja in odpoklic organov v skladu s tem zakonom, statuti in drugimi akti,
- odločanje o oblikah sodelovanja z drugimi organizacijami,
- upravljanje s premoženjem v skladu z namenom, za katerega je bilo pridobljeno in s tem zakonom.

2. Raziskovalci

50. člen

(pogoji)

(1) Raziskovalec oziroma raziskovalka (v nadaljnjem besedilu: raziskovalec) je fizična oseba, ki izvaja raziskovalno dejavnost.

(2) Raziskovalec, zaposlen na javni raziskovalni organizaciji je razvrščen v raziskovalni naziv ali ustrezen pedagoški naziv skladno z zakonom, ki ureja področje visokega šolstva. Raziskovalni nazivi in minimalni pogoji za izvolitev v raziskovalni naziv se določijo s predpisom agencije in so primerljivi z nazivi na področju visokega šolstva.

(3) Raziskovalec iz tretje države, ki želi v Republiki Sloveniji opravljati raziskovalno dejavnost, mora z raziskovalno organizacijo skleniti sporazum.

(4) Raziskovalec iz tretje države, s katerim ima raziskovalna organizacija sklenjen sporazum, mora izpolnjevati pogoj iz drugega odstavka tega člena, če je zaposlen na javni raziskovalni organizaciji.

51. člen
(opredelitev polne in zmanjšane raziskovalne obveznosti)

(1) Raziskovalna obveznost se zaposlenemu raziskovalcu določi kot polna, kar ustreza delovnemu razmerju za polni delovni čas, ali kot zmanjšana, kar ustreza delovnemu razmerju s krajšim delovnim časom, v primeru, da raziskovalec opravlja samo raziskovalno obveznost.

(2) Raziskovalec s polno raziskovalno obveznostjo lahko, če so za to zagotovljena sredstva, izjemoma opravlja raziskovalno dejavnost še največ 20% polnega delovnega časa tudi pri istem delodajalcu.

(3) Raziskovalec lahko iz sredstev agencije prejme največ 100% plače.

52. člen
(nagrajevanje raziskovalcev)

(1) Raziskovalcem, ki so zaposleni na javni raziskovalni organizaciji, se izjemoma lahko izplača delovna uspešnost, skladno s predpisi organizacije in ne glede na druge predpise, če so za to zagotovljena sredstva, ki niso sredstva državnega proračuna Republike Slovenije. Plača raziskovalca z vsemi dodatki ne more presegati dvakratnika osnovne plače.

53. člen
(projektno organizirano delo raziskovalcev in sobotno leto)

(1) Raziskovalna organizacija lahko z mladim raziskovalcem sklene pogodbo o zaposlitvi za določen čas, za čas trajanja usposabljanja in izobraževanja za pridobitev doktorata. Pogodba o zaposlitvi se podaljša za čas upravičene daljše odsotnosti mladega raziskovalca.

(2) V primeru, da gre za pripravo oziroma izvedbo dela, ki je projektno organizirano, lahko sklene raziskovalna organizacija pogodbo o zaposlitvi za določen čas, potreben za dokončanje dela.

(3) Delavci v javnih raziskovalnih organizacijah, ki so izvoljeni v najvišje raziskovalne nazive oziroma v najvišje nazive visokošolskih učiteljev, imajo pravico, da v obdobju šestih let lahko preidejo za eno leto na drugo domačo ali tujo raziskovalno organizacijo.

3. Javni raziskovalni in javni infrastrukturni zavod

54. člen
(javni raziskovalni zavod in javni infrastrukturni zavod)

(1) Javni raziskovalni zavod je pravna oseba, ki jo ustanovi Republika Slovenija, za izvajanje raziskovalne dejavnosti. V aktu o ustanovitvi javnega raziskovalnega zavoda se opredeli njegovo poslanstvo.

(2) Javni infrastrukturni zavod je pravna oseba, ki jo ustanovi Republika, za izvajanje infrastrukturne dejavnosti kot podpore raziskovalni dejavnosti.

(3) Glede vprašanj v zvezi z javnimi raziskovalnimi in infrastrukturnimi zavodi, ki s tem zakonom niso urejena, se uporablja zakon, ki ureja zavode.

55. člen (organi zavoda)

(1) Organi javnega raziskovalnega zavoda in javnega infrastrukturnega zavoda (v nadaljnjem besedilu: javni zavod) so upravni odbor, znanstveni svet in direktor.

(2) Upravni odbor sestavljajo predstavniki ustanovitelja, predstavniki zaposlenih in predstavniki uporabnikov oziroma zainteresirane javnosti. Upravni odbor ima od pet do devet članov. Število članov mora biti liho, pri čemer nobena od treh strani v upravnem odboru ne sme imeti večine. Število članov upravnega odbora in način njihovega imenovanja oziroma izvolitve se določita z aktom o ustanovitvi, podrobnejši način imenovanja oziroma izvolitve članov upravnega odbora pa se lahko določi s statutom javnega zavoda.

(3) Znanstveni svet obravnava vprašanja s področja znanstvenega in strokovnega dela javnega zavoda, odloča o strokovnih vprašanjih v okviru pooblastil, določenih v statutu ali drugih splošnih aktih javnega zavoda, pripravlja strokovne podlage za programe dela in razvoja javnega zavoda, daje direktorju mnenja in predloge o organizaciji dela in pogojih za razvoj dejavnosti ter opravlja druge naloge, določene z ustanovitvenim aktom, statutom ali drugimi splošnimi akti javnega zavoda. Sestava, način oblikovanja in podrobnejše naloge znanstvenega sveta, se v skladu z aktom o ustanovitvi določijo s statutom javnega zavoda.

56. člen (pristojnosti upravnega odbora)

(1) Upravni odbor ima naslednje pristojnosti:

- sprejema večletne programe dela zavoda;
- sprejema letni program dela in finančni načrt zavoda;
- sprejema letno poročilo zavoda;
- sprejema interne akte zavoda;
- izvaja nadzor nad vodenjem poslov ter nad finančnim in premoženjskim stanjem javnega zavoda;
- sprejema periodična poročila o izpolnjevanju ciljev in obveznosti, določenih v letnem načrtu dela in finančnem načrtu, ter v zvezi s tem lahko oblikuje svoja poročila, pri katerih navede ugotovitve, stališča in priporočila;
- sprejema statut ob soglasju ustanovitelja in sprejema akte o notranji organizaciji in sistemizaciji delovnih mest;
- imenuje zunanjega revizorja za pregled finančnega poslovanja javnega zavoda;
- daje soglasje za posle, ki se določijo v statutu kot posli, za katere je potrebno soglasje upravnega odbora;
- lahko zahteva informacije glede kateregakoli poročila ali zadeve, ki se nanaša na poslovanje javnega zavoda;
- imenuje in razrešuje direktorja javnega zavoda ob soglasju ustanovitelja;
- imenuje komisije in druga delovna telesa za izvajanje nalog iz svoje pristojnosti;
- izvaja druge naloge skladno z aktom o ustanovitvi.

(2) V aktu o ustanovitvi javnega zavoda se naloge upravnega odbora podrobneje uredijo.

57. člen (skrbnost članov upravnega odbora)

(1) Člani upravnega odbora morajo svoje naloge opravljati s skrbnostjo dobrega strokovnjaka. Za kršitev dolžne skrbnosti in zaradi kršitve varovanja poslovne skrivnosti so odškodninsko odgovorni po splošnih načelih obligacijskega prava.

58. člen **(pogoji za imenovanje in imenovanje direktorja zavoda)**

(1) Za direktorja javnega raziskovalnega zavoda je lahko imenovan raziskovalec, ki ima izobrazbo, pridobljeno po študijskem programu tretje stopnje, oziroma izobrazbo, ki ustreza ravni izobrazbe, pridobljene po študijskih programih tretje stopnje, in je v skladu z zakonom, ki ureja slovensko ogrodje kvalifikacij, uvrščena na 10. raven, in izpolnjuje tudi druge pogoje, določene z aktom o ustanovitvi.

(2) Za direktorja javnega infrastrukturnega zavoda je lahko imenovan, kdor ima najmanj izobrazbo, pridobljeno po študijskem programu druge stopnje, oziroma izobrazbo, ki ustreza ravni izobrazbe, pridobljene po študijskih programih druge stopnje, in je v skladu z zakonom, ki ureja slovensko ogrodje kvalifikacij, uvrščena na 8. raven, izkazuje potrebno strokovno znanje in izkazuje sposobnost za organiziranje in vodenje, ter izpolnjuje druge pogoje, določene z aktom o ustanovitvi.

(3) Direktor javnega raziskovalnega zavoda in javnega infrastrukturnega zavoda se imenuje za obdobje 5 let.

(4) Direktorja imenuje in razrešuje upravni odbor s soglasjem ustanovitelja.

59. člen **(pristojnosti direktorja)**

(1) Direktor vodi, zastopa in predstavlja javni zavod ter opravlja naslednje naloge:

- v sprejem upravnemu odboru predlaga interne splošne akte javnega zavoda;
- v sprejem upravnemu odboru predlaga statut in akt o notranji organizaciji in sistemizaciji delovnih mest;
- v sprejem upravnemu odboru predlaga letni program dela in finančni načrta javnega zavoda;
- v sprejem upravnemu odboru predlaga letna poročila o delu javnega zavoda;
- sprejema akte v posamičnih zadevah iz pristojnosti javnega zavoda, če s predpisi ni določeno drugače;
- v sprejem upravnemu odboru predlaga predlaga odločitve o uporabi presežka prihodkov nad odhodki in pokrivanja presežka odhodkov nad prihodki;
- obravnava mnenja in predloge znanstvenega sveta;
- imenuje strokovne komisije in druga delovna telesa za izvajanje nalog iz svoje pristojnosti;
- opravlja druge naloge skladno z zakonom in aktom o ustanovitvi.

(2) V aktu o ustanovitvi javnega zavoda se naloge direktorja podrobneje uredijo.

60. člen **(odgovornost in skrbnost direktorja)**

(1) Direktor je odgovoren, da javni zavod posluje v skladu z zakonom, drugimi predpisi, ustanovitvenim aktom in splošnimi akti javnega zavoda.

(2) Direktor je za svoje delo odgovoren upravnemu odboru in ustanovitelju.

(3) Direktor mora pri svojem delu ravnati nepristransko in s skrbnostjo dobrega gospodarja ter varovati poslovno skrivnost javnega zavoda. Direktor odgovarja javnemu zavodu za škodo, ki jo je povzročil s svojim nevestnim oziroma protipravnim ravnanjem.

61. člen

(zagotavljanje enakih možnosti spolov)

(1) Za zagotavljanje enakih možnosti spolov so javne raziskovalne organizacije dolžne sprejeti in izvajati program ukrepov ter njegove učinke vsaj enkrat letno obravnavati in o njih poročati v okviru rednih letnih poročil.

4. Organizacije na področju raziskovalne dejavnosti, ki so v javni lasti

62. člen

(preoblikovanje javnih raziskovalnih zavodov)

(1) Ustanovitelj lahko preoblikuje javni raziskovalni zavod ob predhodnem mnenju upravnega odbora in znanstvenega sveta, v gospodarsko družbo v večinski državni lasti, če več kot polovico prihodkov pridobi s trga.

63. člen

(premoženje javnega raziskovalnega zavoda)

(1) Javni raziskovalni zavod je lastnik premoženja, pridobljenega iz javnih in drugih virov.

(2) Javni raziskovalni zavod upravlja in razpolaga s premoženjem, ki ga uporablja za opravljanje svoje dejavnosti v skladu z aktom o ustanovitvi in statutom, če s tem zakonom ni določeno drugače.

(3) Javni raziskovalni zavod lahko odtuji ali obremeni nepremičnino oziroma opremo večje vrednosti le v soglasju z ustanoviteljem. Sredstva, pridobljena od prodaje tega premoženja, se lahko uporabijo zgolj za investicije, investicijsko vzdrževanje in opremo.

64. člen

(ustanovitev zavoda ali gospodarske družbe)

(1) Javna raziskovalna organizacija lahko z namenom prenosa znanja v gospodarstvo in z namenom komercializacije tega znanja za svoj interes (so)ustanovi zavod ali gospodarsko družbo, pri kateri kot (so)ustanovitelj za njene obveznosti odgovarja do višine ustanovitvenega vložka. Način in pogoji ustanovitve so opredeljeni v aktu o ustanovitvi in statutu javne raziskovalne organizacije.

(2) Pravila, ki veljajo za ustanovitev pravne osebe, se smiselno uporabljajo tudi za pridobitev deleža v že obstoječi pravni osebi, če je pridobitev udeležbe posledica povečanja osnovnega kapitala.

(3) Za (so)ustanovitev zavoda, gospodarske družbe ali pridobitev udeležbe iz prejšnjega odstavka javna raziskovalna organizacija potrebuje soglasje ustanovitelja, na predlog upravnega odbora javne raziskovalne organizacije.

(4) Organi vodenja oziroma njihovi člani, ustanovljenega zavoda ali gospodarske družbe so neodvisni od organov vodenja ustanovitelja oziroma njihovih članov. V svetu ustanovljenega zavoda oziroma v nadzornem organu ustanovljene gospodarske družbe morajo imeti večino člani, ki so neodvisni od ustanovitelja.

65. člen

(prenos znanja)

(1) Javne raziskovalne organizacije in raziskovalci spodbujajo uporabo, zaščito in prenos znanja na način, da so raziskovalni rezultati financirani iz javnih sredstev preneseni v družbo.

66. člen

(sodelovanje javnih raziskovalnih organizacij)

(1) Javni raziskovalni zavodi v okviru svoje raziskovalne dejavnosti in ob izpolnjevanju predpisanih pogojev, lahko sodelujejo z univerzami in samostojnimi visokoškolskimi zavodi pri oblikovanju in izvajanju visokošolskega izobraževanja.

(2) Javne raziskovalne organizacije, v okviru svoje raziskovalne dejavnosti, zaradi večje učinkovitosti raziskovalnega dela in boljše izrabe raziskovalne infrastrukture pri raziskovalnem delu medsebojno sodelujejo.

5. Javna služba na področju raziskovalne dejavnosti

67. člen

(javna služba)

(1) Javno službo na področju raziskovalne dejavnosti predstavlja vsa raziskovalna dejavnost, infrastrukturna dejavnost ter z njima povezani strokovna in podporna dejavnost, s katero javne raziskovalne organizacije v javnem interesu dolgoročno in kakovostno uresničujejo svoje temeljno poslanstvo in je sofinancirana iz javnih ali zasebnih sredstev.

(2) Javni raziskovalni zavod lahko poleg dejavnosti javne službe opravlja tudi druge dejavnosti, povezane z dejavnostmi iz prvega odstavka tega člena, pri čemer te ne smejo posegati v obseg in kakovost zagotavljanja javne službe.

(3) Presežek prihodkov nad odhodki, ustvarjen z dejavnostmi iz prejšnjega odstavka tega člena, sme javni raziskovalni zavod nameniti le za razvoj osnovne dejavnosti.

(4) Za pokritje presežka odhodkov nad prihodki, ustvarjenega z dejavnostmi iz prvega odstavka tega člena, javni raziskovalni zavod nameni presežek prihodkov nad odhodki, ustvarjen z dejavnostmi iz tretjega odstavka tega člena. O načinu poravnave primanjkljaja odloči ustanovitelj na predlog upravnega odbora javnega raziskovalnega zavoda.

(5) Presežka odhodkov nad prihodki, ustvarjenega z dejavnostmi iz tretjega odstavka tega člena, javni raziskovalni zavod ne sme pokriti iz sredstev javne službe. O načinu poravnave primanjkljaja odloča ustanovitelj na predlog upravnega odbora javnega raziskovalnega zavoda.

6. Izvajanje javne službe na podlagi koncesije

68. člen
(koncesija za opravljanje javne službe)

(1) Javno službo za stabilno izvajanje raziskovalne dejavnosti lahko opravljajo tudi drugi subjekti javnega ali zasebnega prava, ki opravljajo nepridobitno dejavnost in za svojo dejavnost pridobijo koncesijo.

69. člen
(izbor in podelitev koncesije ter nadzor)

(1) Koncesija za opravljanje javne službe se lahko podeli subjektom javnega ali zasebnega prava, ki s svojo dejavnostjo vsebinsko ali kakovostno dopolnjujejo raziskovalno dejavnost, ki jo izvajajo javne raziskovalne organizacije.

(2) Koncesija za opravljanje javne službe se podeli na podlagi javnega razpisa za določen čas šestih let. Koncesionarji morajo izpolnjevati pogoje, ki so določeni s tem zakonom in s predpisi, izdanimi na njegovi podlagi določeni za institucionalno financiranje javnih raziskovalnih organizacij. Število in vrste koncesij določi minister ob javnem razpisu, ki ga izvede agencija.

(3) Pogoje za podelitev koncesije, vsebina, postopek javnega razpisa, ocenjevanje, priprava prednostne liste in predloga za izbor koncesionarja, financiranje in spremljanje se določijo s podzakonskim predpisom agencije iz 40. člena tega zakona.

(4) O podelitvi koncesije odloča minister, pristojen za znanost, z odločbo, na predlog agencije.

(5) Nadzor nad izvajanjem javne službe na podlagi koncesije, izvaja agencija.

70. člen
(pogodba in prenehanje koncesije)

(1) Razmerje med koncedentom in koncesionarjem se uredi s pogodbo o koncesiji, ki se sklene v pisni obliki in jo v imenu koncedenta podpiše direktor agencije.

(2) Pogodba o koncesiji lahko preneha izredno z razdrtjem ali z odvzemom koncesije.

(3) Koncesija se odvzame z odločbo ministra, pristojnega za znanost, na podlagi predloga upravnega odbora agencije in predhodnega mnenja znanstvenega sveta agencije, če koncesionar krši predpise oziroma bistveno krši pogodbo o koncesiji. Za bistveno kršitev obveznosti se šteje vsaka opustitev dolžnega ravnanja, nenamenska raba javnih sredstev, neracionalna raba javnih sredstev oziroma neizpolnitev pogodbenih obveznosti koncesionarja.

(4) Koncesijsko razmerje preneha z dokončnostjo odločbe o odvzemu koncesije in to ne glede na sklenjeno pogodbo o koncesiji.

(5) Pogodba o koncesiji se razdre:

- če je proti koncesionarju začet postopek prisilne poravnave, stečaja ali likvidacijski postopek ali je prenehal poslovati na podlagi sodne ali druge prisilne odločbe;
- če je po sklenitvi koncesijske pogodbe ugotovljeno, da je koncesionar dal zavajajoče in neresnične podatke, ki so vplivali na podelitev koncesije;
- če koncesionarju preneha programsko financiranje edinega raziskovalnega programa in s tem celotno stabilno financiranje.

(6) Koncesionar lahko razdre pogodbo o koncesiji, če zaradi bistveno spremenjenih okoliščin v času trajanja pogodbe o koncesiji ugotovi, da predmeta pogodbe o koncesiji ne bo mogoče uspešno zaključiti.

(7) Bistveno spremenjene okoliščine so:

- če ni zagotovljenih sredstev za izvajanje pogodbe o koncesiji,
- če zaradi okoliščin, na katere koncesionar nima vpliva (višja sila), vsebine in ciljev ter časovnega poteka predmeta pogodbe o koncesiji ni mogoče izpeljati do konca.

(8) Koncesionar se pri zahtevi za razdrtje pogodbe o koncesiji ne more sklicevati na bistveno spremenjene okoliščine:

- za katere je ob sklenitvi pogodbe o koncesiji vedel ali bi moral vedeti,
- katere bi mogel predvideti.

7. Javno pooblastilo

71. člen

(podelitev javnega pooblastila)

(1) Pravnim osebam, ki delujejo na področju raziskovalne dejavnosti, lahko minister, pristojen za znanost, v skladu z določbami zakona, ki ureja državno upravo, za določen čas z odločbo podeli javno pooblastilo za opravljanje naslednjih upravnih nalog:

- podeljevanje štipendij in drugih oblik pomoči s področja razvoja kadrov;
- spodbujanje mednarodnega znanstvenega sodelovanja;
- promocijo raziskovalne dejavnosti;
- spremljanje in vrednotenje učinkov raziskovalne dejavnosti.

(2) Pogoje, kriterije, merila in postopek za podelitev javnega pooblastila se podrobneje določi s podzakonskim predpisom, ki ga sprejme minister, pristojen za znanost.

72. člen

(odvzem javnega pooblastila)

(1) Zaradi nezakonitega, nepravilnega ali nepravočasnega izvajanja javnih pooblastil se lahko nosilcu javnega pooblastila odvzame javno pooblastilo.

(2) O odvzemu javnega pooblastila odloči minister, pristojen za znanost z upravno odločbo.

V. NADZOR

73. člen

(nadzor nad delom in poslovanjem agencije)

(1) Nadzor nad zakonitostjo, učinkovitostjo in uspešnostjo dela agencije opravlja ministrstvo, pristojno za znanost.

(2) Nadzor nad namensko rabo sredstev agencije se izvaja na podlagi predpisov, ki urejajo javne finance.

74. člen

(nadzor agencije nad porabniki proračunskih sredstev)

(1) Nadzor, ki ga opravlja agencija, vključuje nadzor nad namensko porabo sredstev, ki jih dodeljuje agencija po tem zakonu. Prejemniki sredstev, ki se financirajo na podlagi tega

zakona s strani agencije, so skladno s podzakonskim predpisom iz 40. člena tega zakona agenciji dolžni pošiljati podatke o rezultatih raziskovalne dejavnosti ter porabi proračunskih sredstev. O opravljenih nadzorih agencija sprejme poročila, ki morajo biti objavljena in dostopna javnosti.

(2) Nadzor, ki ga opravlja agencija, vključuje nadzor nad primernostjo in strokovnostjo dela vseh, ki se s strani agencije financirajo iz državnega proračuna na podlagi tega zakona.

(3) Nadzor agencije nad pravnimi osebami zasebnega in javnega prava, ki izvajajo javno službo oziroma dejavnost, ki se izvaja kot javna služba po tem zakonu, vključuje nadzor nad zakonitostjo, učinkovitostjo in uspešnostjo dela teh pravnih oseb.

75. člen

(nadzor ministrstva nad porabniki proračunskih sredstev)

(1) Nadzor, ki ga opravlja ministrstvo, pristojno za znanost, vključuje nadzor nad namensko porabo sredstev, ki jih dodeljuje ministrstvo, pristojno za znanost, po tem zakonu. Prejemniki sredstev, ki se financirajo na podlagi tega zakona s strani ministrstva, pristojnega za znanost, so skladno s podzakonskim predpisom iz 42. člena tega zakona ministrstvu dolžni pošiljati podatke o rezultatih raziskovalne dejavnosti ter porabi proračunskih sredstev.

(2) V primerih statusnih preoblikovanj javnih raziskovalnih organizacij lahko ministrstvo, pristojno za znanost, naroči izvedbo zunanje revizije.

VI. PREHODNE IN KONČNE DOLOČBE

76. člen

(potek mandatov)

(1) Mandat Sveta za znanost in tehnologijo Republike Slovenije preneha z imenovanjem Sveta za raziskovanje in inovacije Republike Slovenije iz 9. člena tega zakona. Svet za raziskovanje in inovacije Republike Slovenije se imenuje najkasneje v šestih mesecih po uveljavitvi tega zakona.

77. člen

(potek mandatov v agenciji)

(1) Mandat direktorja agencije in mandati upravnega odbora, znanstvenega sveta ter drugih strokovnih teles agencije se nadaljujejo do njihovega izteka.

78. člen

(potek mandata upravnemu odboru javnega zavoda in uskladitev aktov)

(1) Mandat upravnega odbora javnega zavoda se nadaljuje do njegovega izteka.

(2) Javni zavod mora uskladiti statut in druge splošne akte s tem zakonom v štirih mesecih po uveljavitvi tega zakona.

(3) Akti o ustanovitvi javnih zavodov se uskladijo s tem zakonom v treh mesecih po uveljavitvi tega zakona.

79. člen

(status društev, ki delujejo v javnem interesu na področju raziskovalne dejavnosti)

(1) Društva, ki so pridobila status društva v javnem interesu na področju raziskovalne dejavnosti, po predpisih, ki so veljali do uveljavitve tega zakona, nadaljujejo svoje delo kot društvo v javnem interesu na področju raziskovalne dejavnosti po določbah tega zakona.

(2) Najkasneje pet let po uveljavitvi tega zakona morajo društva uskladiti svoje delovanje z določbami tega zakona. Društvom, ki svojega delovanja ne bodo uskladila z določbami tega zakona v roku iz prejšnjega stavka, status društva v javnem interesu na področju raziskovalne dejavnosti preneha veljati na podlagi zakona.

80. člen (uskladitev aktov agencije)

(1) Vlada Republike Slovenije v šestih mesecih po uveljavitvi tega zakona uskladi akt o ustanovitvi agencije s tem zakonom.

(2) Agencija mora uskladiti statut in druge splošne akte s tem zakonom v šestih mesecih po sprejetju s tem zakonom usklajenega akta o ustanovitvi agencije.

81. člen (rok za podzakonske predpise)

(1) Podzakonski predpisi iz 16., 40. in 42., 43., 48. in 71. člena tega zakona, se izdajo najpozneje v enem letu od uveljavitve tega zakona.

82. člen (rok za prenos premoženja na javne raziskovalne zavode)

(1) Premoženje, ki je na dan uveljavitve tega zakona v upravljanju javnih raziskovalnih zavodov, postane dve leti po uveljavitvi tega zakona last javnih raziskovalnih zavodov.

83. člen (prenehanje veljavnosti dosedanjega zakona in podzakonskih predpisov ter podaljšanje veljavnosti podzakonskih predpisov)

(1) Z dnem uveljavitve tega zakona preneha veljati Zakon o raziskovalni in razvojni dejavnosti (Uradni list RS, št. 22/06 – uradno prečiščeno besedilo, 61/06 – ZDru-1, 112/07, 9/11 in 57/12 – ZPOP-1A).

(2) Z dnem uveljavitve tega zakona prenehajo veljati naslednji podzakonski predpisi:

- Pravilnik o organizaciji in pristojnosti strokovnih teles za področje raziskovalne in razvojne dejavnosti (Uradni list RS, št. 35/03).

(3) Do sprejema novih podzakonskih predpisov na podlagi tega zakona se, če niso v nasprotju s tem zakonom, uporabljajo dosedanji podzakonski predpisi, ki jih je izdala Vlada Republike Slovenije, in sicer:

- Uredba o normativih in standardih za določanje sredstev za izvajanje raziskovalne dejavnosti, financirane iz Proračuna Republike Slovenije (Uradni list RS, št. 103/11, 56/12, 15/14, 103/15 in 27/17).

(4) Do sprejema novih podzakonskih predpisov na podlagi tega zakona se, če niso v nasprotju s tem zakonom, uporabljajo dosedanji podzakonski predpisi, ki jih je izdalo ministrstvo, pristojno za znanost, in sicer:

- Pravilnik o kriterijih za ugotavljanje izpolnjevanja pogojev za vodjo raziskovalnega projekta (Uradni list RS, št. 53/16);

- Pravilnik o koncesiji za izvajanje javne službe na področju raziskovalne dejavnosti (Uradni list RS, št. 48/03, 20/14 in 56/16);

- Pravilnik o sklepanju sporazumov o gostovanju med raziskovalnimi organizacijami in raziskovalci iz tretjih držav (Uradni list RS, št. 34/08 in 37/15);

- Pravilnik o izvajanju javnih pooblastil na področju raziskovalne dejavnosti (Uradni list RS, št. 107/05).

(5) Do sprejema novih podzakonskih predpisov na podlagi tega zakona se, če niso v nasprotju s tem zakonom, uporabljajo dosednji podzakonski predpisi, ki jih je izdala Javna agencija za raziskovalno dejavnost Republike Slovenije po predhodnem soglasju ministrstva, pristojnega za znanost, in sicer:

- Pravilnik o postopkih (so)financiranja in ocenjevanja ter spremljanju izvajanja raziskovalne dejavnosti (Uradni list RS, št. 52/16 in 79/17);

- Pravilnik o vsebini in načinu vodenja evidence o izvajalcih raziskovalne in razvojne dejavnosti (Uradni list RS, št. 40/13 in 51/14);

- Pravilnik o infrastrukturnih obveznostih zavodom, ki opravljajo raziskovalno dejavnost (Uradni list RS, št. 4/11, 40/11-popr., 40/13, 20/14 in 41/15);

- Pravilnik o Ciljnih raziskovalnih programih (CRP) (Uradni list RS, št. 43/11 in 6/12);

- Pravilnik o raziskovalnih nazivih (Uradni list RS, št. 126/08, 41/09, 55/11, 80/12, 4/13 – popr., 5/17 in 31/17).

- Pravilnik o registru zasebnih raziskovalcev (Uradni list RS št. 12/05, 5/07, 84/08).

84. člen

(dokončanje potekajočih javnih razpisov in pozivov)

(1) Vsi postopki javnih razpisov in javnih pozivov, ki so ob začetku veljavnosti tega zakona v teku pri agenciji in še niso pravnomočno končani, se dokončajo po določbah Zakona o raziskovalni in razvojni dejavnosti (Uradni list RS, št. 22/06 – uradno prečiščeno besedilo, 61/06 – ZDru-1, 112/07, 9/11 in 57/12 – ZPOP-1A) in podzakonskih predpisov, ki so veljali ob začetku veljavnosti tega zakona. Enako velja tudi za vse postopke javnih razpisov, ki so ob začetku veljavnosti tega zakona v teku pri ministrstvu, pristojnem za znanost, in še niso pravnomočno končani.

85. člen

(postopno povečevanje sredstev za raziskovalno dejavnost)

(1) Proračunska sredstva za raziskovalno dejavnost se povečujejo tako, da dosežejo najmanj 0,7% BDP najkasneje v petih letih in najmanj 1% BDP najkasneje v desetih letih.

(2) V prvem letu po uveljavitvi tega zakona je povečanje 20%, v drugem in tretjem letu 15%, v četrtem letu 10% in v petem letu 7%. V šestem, sedmem in osmem letu je povečanje 10%, v devetem 7% in v desetem letu 3,5%.

86. člen

(prehod na financiranje stabilnega izvajanja raziskovalne dejavnosti in odprava anomalij)

(1) Sredstva raziskovalnih programov se prelijejo v programsko financiranje, sredstva za ustanoviteljske obveznosti in infrastrukturne programe se prelijejo v institucionalno financiranje.

(2) Do obsega ciljne vrednosti 5%, stabilnega financiranja, razvojna sredstva obsegajo največ 20% dodatnih sredstev za raziskovalno dejavnost leta, v katerem so dodeljena.

(3) Ob vzpostavitvi začetnega stanja se odpravi nesorazmerja v sistemu financiranja raziskovalnih programov, infrastrukturnih programov in ustanoviteljskih obveznosti.

(4) Ob vzpostavitvi začetnega stanja se določi vrstni red področij za izvedbo evalvacij.

(5) Izhodiščno stanje stabilnega financiranja visokošolskih zavodov se določi na sledeč način:

- a) za insitucionalno financiranje javnih visokošolskih zavodov in raziskovalnih organizacij s koncesijo za izvajanje raziskovalne dejavnosti se zagotovijo sredstva izračunana po enaki metodologiji kot za javne raziskovalne zavode;
- b) nesorazmerja v raziskovalnih programih se odpravijo tako, da se upošteva obseg sredstev za raziskovalne projekte in raziskovalne programe, ki so jih javne raziskovalne organizacije in raziskovalne organizacije s koncesijo pridobili od agencije v koledarskem letu pred uveljavitvijo zakona. Nobeni raziskovalni organizaciji iz prve alineje tega odstavka se pri tem skupna sredstva za raziskovalne programe ne zmanjšajo. Način izračuna se določi v podzakonskem predpisu agencije iz 40. člena tega zakona. Raziskovalne organizacije razdelijo dodeljena sredstva med obstoječe raziskovalne programe. Prednostno se prerazporeditev izvede prek pretvorbe končanih raziskovalnih projektov v sredstva raziskovalnih programov, preostanek pa se dodeli neposredno instituciji. Pretvorba se izvede v treh zaporednih letih po uveljavitvi zakona.
- c) Nesorazmerja v infrastrukturnih programih se izravnajo tako, da se upošteva obseg infrastrukturnih programov in ostala sredstva, ki so jih raziskovalne organizacije pridobile od agencije v koledarskem letu pred uveljavitvijo zakona. Med sredstvi agencije se ne upošteva sredstev, pridobljenih za infrastrukturne obveznosti. Način izračuna se opredeli v podzakonskem predpisu agencije iz 40. člena tega zakona.

(6) Sredstva za ustanoviteljski del institucionalnega financiranja raziskovalnih organizacij v višini določeni v prvi alineji petega odstavka se zagotovijo s polno vrednostjo najkasneje v obdobju treh let, pri čemer se v prvem letu zagotovi vsaj v obsegu 50% sredstev.

87. člen **(veljavnost zakona)**

(1) Ta zakon začne veljati ____ dan po objavi v Uradnem listu Republike Slovenije, uporablja pa se od... .

Št.

Ljubljana, xx. meseca 2018

EVA 2017-3330-0062

III. OBRAZLOŽITEV

K 1. členu:

Predlog zakona ureja načela in cilje ter način izvajanja politike znanstveno-raziskovalne dejavnosti (v nadaljevanju raziskovalne dejavnosti), ki se financira iz javnih virov (to je iz javno finančnih sredstev državnega, lokalnega in evropskega proračuna) oziroma iz javnih virov v povezavi z drugimi viri (mednarodni programi in skladi, in zasebni viri), določa tudi organizacijo raziskovalne dejavnosti ter pogoje za opravljanje te dejavnosti.

V pravni red RS je treba prenesti tudi prenovljeno Direktivo (EU) 2016/801 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 11.5.2016 o pogojih za vstop in prebivanje državljanov tretjih držav za namene raziskovanja, študija, opravljanja pripravništva, prostovoljskega dela, programov izmenjave učencev ali izobraževalnih projektov in dela varušku au pair (UL L 132, 21. 5. 2016, str. 15). Rok za implementacijo navedene direktive je 23.5.2018. Navedena direktiva med drugim razveljavlja Direktivo Sveta 2005/71/ES z dne 12. oktobra 2005 o posebnem postopku za dovolitev vstopa državljanom tretjih držav za namene znanstvenega raziskovanja (UL L 289, 3. 11. 2005, str. 15), ki je bila sicer v pravni red RS že prenesena, in sicer tudi z Zakonom o spremembah in dopolnitvah Zakona o raziskovalni in razvojni dejavnosti (Uradni list RS, št. 112/2007). Glede na navedeno je v pravni red RS ter med drugim tudi v predlog zakona vsebinsko potrebno prenesti vse, kar prenovljena direktiva Direktiva (EU) 2016/801 z dne 11.5.2016 ureja na novo oziroma dodatno oziroma drugače glede na Direktivo Sveta 2005/71/ES z dne 12. oktobra 2005.

K 2. členu:

Člen opredeljuje načela, ki jih zakon pri urejanju raziskovalne dejavnosti upošteva. Dejavnost mora biti usmerjena v doseganje ciljev razvoja Slovenije, temeljiti mora na načelih kakovosti in transparentnosti, delovati mora povezovalno tako na nacionalni kot na evropski ravni. Financiranje dejavnosti mora biti učinkovito in pregledno.

K 3. členu:

Člen opredeljuje namen zakona. S predlogom zakona se postavljajo ustrezne pravne podlage za razvoj sodobnega, globalno konkurenčnega raziskovalno-razvojnega sistema v Sloveniji. Predlog zakona s sistemskega vidka ureja predvsem področje temeljnih in aplikativnih raziskav ter eksperimentalnega razvoja na način, da se z ustrezno povezavo z razvojno inovacijskim sistemom omogoči nemoten prehod raziskovalnih rezultatov v gospodarstvo. Na ta način se vzpostavlja enovit in zvezno povezan raziskovalno inovacijski sistem, ki omogoča nemoten pretok znanja v okviru trikotnika znanja.

K 4. členu:

Člen opredeljuje splošni cilj in specifične cilje zakona. Splošni cilj zakona je zagotoviti sodoben raziskovalni sistem, specifični cilji pa so usmerjeni v razvoj raziskovalne dejavnosti, pospeševanje in spodbujanje raziskovanja, povečanje odličnosti in internacionalizacijo raziskovalne dejavnosti, povečanje prenosa znanja, razvoj človeških virov in zagotavljanje nacionalnih sredstev za financiranje znanosti na mednarodno primerljivi ravni.

K 5. členu:

Predlog zakona v 5. členu opredeljuje pomen posameznih izrazov za potrebe tega zakona. Pri pojasnjevanju pomena splošno uporabljanih izrazov je bila upoštevana mednarodna klasifikacija FRASCATI in klasifikacije Statističnega Urada Republike Slovenije.

Člen, ki opredeljuje pomen izrazov, zaradi implementacije Direktive (EU) 2016/801 z dne 11.5.2016, vsebuje tudi alinejo, v kateri se opredeljuje pojem »tretja država« in alinejo, v kateri se opredeljuje pojem »raziskovalec oziroma raziskovalka iz tretje države«. Ker pravni red Evropske unije, na uporabo katerega napotuje tudi predlog zakona, za države, ki niso članice Evropske unije, uporablja pojem »tretje države«, je tudi v predlog zakona dodan

pojema tretja država. Pojem raziskovalec oziroma raziskovalka iz tretje države je v predlog zakona uveden zaradi uskladitve z Direktivo (EU) 2016/801 z dne 11.5.2016, ki uporablja navedeni pojem. Raziskovalec oziroma raziskovalka iz tretje države pomeni državljan tretje države z doktoratom ali ustrezno visokošolsko kvalifikacijo, ki državljanu tretje države omogoča vpis v programe doktorskih študijev, ki ga izbere raziskovalna organizacija in je sprejet na ozemlje države članice za izvajanje raziskovalne dejavnosti, za katero se navadno zahteva takšne kvalifikacije, in ki ga raziskovalna organizacija izbere za izvajanje raziskovalne dejavnosti v skladu s tem zakonom.

K 6. členu:

Člen opredeljuje izvajalce raziskovalne dejavnosti, ki so raziskovalne organizacije ali zasebni raziskovalci.

K 7. členu:

Člen opredeljuje naloge ministrstev za načrtovanje, usmerjanje in implementacijo raziskav oziroma raziskovalne dejavnosti. Ministrstvo, pristojno za znanost pri urejanju dejavnosti prioritarno upošteva kakovost in razvoj temeljne znanosti na vseh področjih. Resorna ministrstva pa so, skladno s svojimi strateškimi usmeritvami, dolžna skrbeti za razvoj in podporo raziskovalne dejavnosti na posameznih, strateško pomembnih področjih.

K 8. členu:

Člen opredeljuje ustanovitev Sveta razvojnih ministrov, ki bo na najvišji ravni usklajeval in koordiniral ukrepe razvojne politike države.

K 9. členu:

Člen opredeljuje vzpostavitev Sveta za raziskovanje in inovacije Republike Slovenije, kot strokovnega posvetovalnega telesa Vlade Republike Slovenije, in določa naloge sveta. Svet za raziskovanje in inovacije spremlja izvajanje raziskovalne in inovacijske dejavnosti v Sloveniji in Vladi Republike Slovenije predlaga izhodišča in usmeritve za pripravo strateških dokumentov in oblikovanje politik s področja raziskovalne in inovacijske dejavnosti.

K 10. členu:

Člen opredeljuje sestavo Sveta za raziskovanje in inovacije Republike Slovenije na način, da svet sestavlja največ 10 članov, od katerih so člani po položaju predstojniki vseh ključnih deležnikov s področja raziskovalne in inovacijske dejavnosti, to je Slovenske akademije znanosti in umetnosti, Inženirske akademije Slovenije, Rektorske konference, Koordinacije samostojnih raziskovalnih inštitutov, javnih agencij za področje raziskovalne dejavnosti in inovacijske dejavnosti, predstavnik doktorskih študentov in ministra, pristojna za znanost in tehnologijo. Člen tudi opredeljuje, da je način delovanja sveta urejen s poslovnikom, strokovno administrativna dela za svet pa opravlja ministrstvo pristojno za znanost.

K 11. členu:

Člen opredeljuje krovni strateški dokument za področje raziskovalne in inovacijske dejavnosti, to je Raziskovalna in inovacijska strategija, v kateri so določeni obseg proračunskih sredstev, izhodišča, cilji in kazalniki ter način upravljanja raziskovalne in inovacijske dejavnosti. Strategija se sprejme za devet let, in se obnavlja tako, da se naslednja sprejme tri leta pred iztekom predhodne ter vključuje kot prva tri leta strategije tudi zadnje triletnje predhodne strategije.

K 12. členu:

Člen opredeljuje postopek priprave in sprejema Raziskovalne in inovacijske strategije tako, da predlog pripravi Vlada Republike Slovenije na podlagi izhodišč in usmeritev pripravljenih s strani Sveta za raziskave in inovacije, sprejme pa jo Državni zbor Republike Slovenije. Določeno je, da Vlada Republike Slovenije na tri leta revidira Raziskovalno in inovacijsko strategijo in jo s predlogom posodobitev predloži v sprejem Državnemu zboru.

K 13. členu

Člen opredeljuje vpostavitve Nacionalnega sveta za integriteto v znanosti. Že v Raziskovalni in inovacijski strategiji Slovenije 2011-2002 je bilo ugotovljeno, da raziskovalni poklic zahteva izrazit čut za odgovornost. To še zlasti velja v majhnem prostoru kot je slovenski, kjer se raziskovalci pogosto znajdejo v položajih, ki bi jih bilo mogoče razumeti kot konflikt interesov ali škodovanje ugledu raziskovalne ustanove oziroma poklica na splošno. Zato je bil predviden ukrep (številka 28) vzpostavitve častnega razsodišča za znanstveno področje sestavljenega iz vrhunskih, nepristranskih in etično neoporečnih članov znanstvene skupnosti. ministristvo, pristojno za znanost, je skupaj s Slovensko akademijo znanosti in umetnosti vzpostavilo Svet za pripravo vsebinskih izhodišč za ustanovitev nacionalne komisije za integriteto v znanosti. Ob zaključku dela je Svet seznanil ministristvo, pristojno za znanost s sprejetimi priporočili in izhodišči. S tem členom se oblikuje pravna podlaga za ustanovitev ustreznega telesa na podlagi predloženih priporočil in izhodišč.

K 14. členu:

Člen opredeli namene za financiranje raziskovalne dejavnosti. Sredstva, ki jih dodeljuje javna agencija za raziskovalno dejavnost se namenijo za stabilno izvajanje raziskovalne dejavnosti, programe dolgoročnih nacionalnih raziskav, raziskovalne projekte, mednarodno sodelovanje na področju raziskav, razvoj znanstvenih kadrov, podporne dejavnosti in druge namene, določene s tem zakonom. Financiranje raziskovalne dejavnosti se lahko izvaja tudi za namene, ki so določeni v strateških dokumentih države, ki so v pristojnosti ministristva, pristojnega za znanost in drugih ministristev.

K 15. členu:

Člen opredeljuje obseg proračunskih sredstev potrebnih za zagotavljanje izvajanja raziskovalne dejavnosti na način, da bodo doseženi dolgoročni strateški cilji Republike Slovenije, tako z vidika doseganja ustreznih vlaganj v raziskave in razvoj, predvsem pa z vidika prehoda v aktivno družbo znanja. Člen v povezavi s členom v prehodnih določbah, določa stopnjo rasti proračunskih sredstev za raziskovalno razvojno dejavnost na način, da se najkasneje v desetih letih doseže strateški cilj vlaganj najmanj 1% BDP za raziskave in razvoj.

K 16. členu:

Člen določa, da normative in standarde ter merila za določanje sredstev za financiranje Raziskovalne in inovacijske strategije po tem zakonu sprejme Vlada Republike Slovenije na predlog ministra, pristojnega za znanost. Člen daje podlago za pripravo podzakonskega predpisa na ravni Vlade Republike Slovenije, v katerem bodo podrobneje, za operativne namene, opredeljeni pogoji, kriteriji in merila, za določitev obsega sredstev za izvedbo aktivnosti raziskovalne dejavnosti, ki se financirajo iz državnega proračuna in se izvajajo v okviru Raziskovalne in inovacijske strategije Slovenije ter spremljanje in poraba proračunskih sredstev.

K 17. členu:

Člen opredeljuje način stabilnega izvajanja raziskovalne dejavnosti. Stabilno izvajanje raziskovalne dejavnosti sestoji iz dveh stebrov, institucionalnega in programskega. Sredstva institucionalnega stebra se določijo na ravni institucije, na podlagi obsega financiranja raziskovalne dejavnosti institucije, preko ukrepov javne agencije za raziskovalno dejavnosti. Sredstva institucionalnega stebra zajemajo ustanoviteljske obveznosti, infrastrukturne programe in razvojna sredstva. Sredstva programskega financiranja se določijo na ravni raziskovalnega programa. Metodologija izračuna in dodeljevanja sredstev programskega financiranja je okvirno določena na način, da se večinski del določi na podlagi obsega programskega financiranja preteklega leta, delno pa ob upoštevanju učinka. Podrobneje je metodologija izračuna sredstev za programsko financiranje opredeljena v podzakonskem

predpisu. Razvojna sredstva so namenjena avtonomnemu razvoju raziskovalne dejavnosti institucije. Za razvojna sredstva se nameni največ 5 odstotkov vseh sredstev namenjenih financiranju stabilnega izvajanja raziskovalne dejavnosti, in se med institucije razdeli skladno z načinom opredeljenim v podzakonskem predpisu agencije. Člen opredeljuje tudi, da se evalvacije programskih skupin izvajajo periodično, po področjih, za področja, na katerih se izvaja evalvacija pa se sočasno izvede tudi postopek izbora novih raziskovalnih programov.

K 18. členu:

Člen opredeljuje evalvacijo raziskovalnih programov.

K 19. členu:

Člen opredeljuje pogoje za prenehanje financiranja raziskovalnega programa. To se zgodi v primeru, da organizacija preneha z delovanjem, ustanovitelj pa financirane dejavnosti ne prenese na drugo pravno osebo. Financiranje raziskovalnega programa preneha tudi kadar se obseg financiranja raziskovalnega programa zmanjša pod minimalni obseg. V primeru, da se ukine financiranje edinemu raziskovalnemu programu, ki ga institucija izvaja kot nosilna ali sodelujoča organizacija, se ukine tudi financiranje stabilnega izvajanja raziskovalne dejavnosti te raziskovalne organizacije.

K 20. členu:

Člen opredeljuje, da se za potrebe dolgoročnega raziskovanja slovenske preteklosti, jezika in kulturne dediščine ter drugih tematik lastnih Republiki Sloveniji, oblikuje nabor tematik dolgoročnih nacionalnih raziskav. Nabor tematik oblikuje ministrstvo, pristojno za znanost, na podlagi poziva in presoje ekspertne skupine oblikovane s strani Slovenske akademije znanosti in umetnosti. Nabor tematik mora biti usklajen s prioritetskimi področji, ki so opredeljena v strateških dokumentih države. Obseg financiranja in vir sredstev namenjenih raziskavam nacionalno pomembnih tematik, določi Svet razvojnih ministrov, v višini, ki je primerljiva financiranju tovrstnih raziskav v drugih državah EU.

K 21. členu:

Člen opredeljuje raziskovalne projekte, njihov status, postopek izbora z javnim razpisom in način financiranja. Projektno se izvajajo temeljne in aplikativne raziskave ter eksperimentalni razvoj. Opredeljeno je, da projekte lahko izvajajo javne raziskovalne organizacije kot javno službo, drugi subjekti, ki izpolnjujejo pogoje za izvajanje raziskovalne dejavnosti pa kot sofinancirano dejavnost.

K 22. členu:

Člen omogoča ministrstvu, pristojnemu za znanost, da neposredno sofinancira mednarodno sodelovanje, kjer je takšna ureditev primernejša zaradi narave samega sodelovanja, kot recimo pri izvajanju določenih instrumentov za krepitev skupnega evropskega raziskovalnega prostora. Člen zapolnjuje vrzel predhodne zakonodaje na področju raziskovalne dejavnosti, kjer ni bilo ustrezno pravno urejeno sofinanciranje mednarodnega sodelovanja na področju raziskovalne dejavnosti s strani ministrstvo, pristojno za znanost, kot to izhaja iz sprejetih strategij.

K 23. členu:

Člen opredeljuje namen in vsebino financiranja razvoja znanstvenih kadrov, ki obsega zagotavljanje sredstev za doktorsko in podoktorsko usposabljanje ter njihovo nadaljnjo integracijo v raziskovalno okolje, ki je v javnem interesu.

K 24. členu:

Člen okvirno določa način izbora raziskovalnih aktivnosti za financiranje. Člen določa, da so postopki podrobneje urejeni v podzakonskih aktih agencije oziroma ministrstva, pristojnega za znanost.

Predlagana določba petega odstavka 20. člena predstavlja kot *lex specialis* izjemo od veljavnega Zakona o javni rabi slovenščine (ZJRS). ZJRS sicer omogoča uporabo tujega jezika, vendar le v primerih, ko tako določa specialni področni zakon. V določbi petega odstavka 20. člena je predlagano, da se razpisni postopki in evalvacije predlogov lahko izvajajo in posredujejo prijaviteljem v angleškem jeziku. V primeru, ko se bodo razpisni postopki in evalvacije predlogov torej izvajali in posredovali prijaviteljem v angleškem jeziku, se evalvacije tujih recenzentov torej ne prevajajo. Določba je nujna, saj je treba zaradi relativne majhnosti in zaprtosti slovenskega prostora, v postopkih evalvacij, zaradi zagotavljanja transparentnosti izbora in preprečevanja konflikta interesa, vključevati evalvatorje iz tujine.

K 25. členu:

Člen določa, da se raziskovalno delo po tem zakonu izvaja v skladu z načeli odprte znanosti in navede nekaj načel odprte znanosti (dostop do znanstvenih objav in raziskovalnih podatkov, vrednotenje kakovosti in vpliva raziskav, povezovanje in vključevanje zainteresirane javnosti ...). Podrobnejša določila se bodo oblikovala na osnovi priporočil evropskih raziskovalnih politik in dobrih mednarodnih praks. Vsebinsko člen sledi dokumentom, ki določajo usklajeno delovanje glede odprte znanosti v Evropskem raziskovalnem prostoru: Amsterdamski poziv za delovanje v smeri odprte znanosti (Amsterdam Call for action on open science, 2016), Evropska pobuda za računalništvo v oblaku – vzpostavljanje konkurenčnega podatkovnega gospodarstva znanja v Evropi (COM/2016/0178 final), Zaključki Sveta Evropske unije glede prehoda v sistem odprte znanosti (Council conclusions on the transition towards an Open Science system, 2016). Člen pomeni uresničevanje določil Nacionalne strategije odprtega dostopa do znanstvenih objav in raziskovalnih podatkov v Sloveniji 2015-2020. Člen pomeni pravno podlago za določitev podrobnejših določil za izvajanje raziskovalnega dela v skladu z načeli odprte znanosti v podrejenem predpisu in s tem sledi Akcijskemu načrtu izvedbe Nacionalne strategije odprtega dostopa do znanstvenih objav in raziskovalnih podatkov v Sloveniji 2015-2020. Namen člena je uskladitev slovenskih določil z določili glede odprte znanosti v Evropskem raziskovalnem prostoru, večja vidnost in odmevnost raziskovalnega dela slovenskih raziskovalcev ter boljši izkoristek javnih sredstev, namenjenih raziskovalnemu delu. Posledice člena bodo sodelovanje raziskovalcev v vseh fazah izvajanja raziskovalnega dela in odprta dostopnost rezultatov javno financiranih raziskav v obliki znanstvenih objav in raziskovalnih podatkov na svetovnem spletu, do katerih bo lahko dostopal kdorkoli na svetu z dostopom do interneta.

K 26. členu:

Člen določa, da morajo izvajalci raziskovalne dejavnosti, sofinancirane z javnimi sredstvi, zagotoviti odprti dostop do vseh recenziranih znanstvenih člankov, ki se nanašajo na raziskovalne rezultate. Izvajalci naj si prizadevajo tudi za odprto dostopnost drugih vrst znanstvenih publikacij (znanstvene monografije, knjige, objavljena predavanja v zbornikih, siva literatura – poročila ...). Nadalje člen določa, da morajo biti raziskovalni podatki, sofinancirani z javnimi sredstvi, odprti in dostopni, razen v primerih, ko je s predpisi drugače določeno. Vsebinsko člen sledi dokumentom, ki določajo usklajeno delovanje glede odprte znanosti v Evropskem raziskovalnem prostoru in pomeni uresničevanje določil Nacionalne strategije odprtega dostopa do znanstvenih objav in raziskovalnih podatkov v Sloveniji 2015-2020, in sicer poglavja 6 Določila glede odprtega dostopa do recenziranih publikacij v Sloveniji in 7 Pilotni program Odprti dostop do raziskovalnih podatkov v Sloveniji. Prejemniki

javnih sredstev za raziskovalno delo bodo za izpolnjevanje določil tega člena potrebovali interoperabilno nacionalno infrastrukturo za odprti dostop, kot jo določa predlog zakona. Člen pomeni pravno podlago za določitev podrobnejših določil glede odprto dostopnih znanstvenih objav in raziskovalnih podatkov v podrejenem predpisu in s tem sledi Akcijskemu načrtu izvedbe Nacionalne strategije odprtega dostopa do znanstvenih objav in raziskovalnih podatkov v Sloveniji 2015–2020 (ukrepi v sklopu I. Znanstvene objave in raziskovalni podatki).

K 27. členu:

Člen določa, da morajo revije izdajateljev s sedežem v Sloveniji, ki vsebujejo recenzirane članke in je njihovo izdajanje sofinancirano z javnimi sredstvi, zagotoviti odprti dostop do svojih vsebin. Nadalje člen določa, da naj se javno financiranje znanstvenih monografij izvaja pod pogoji, ki omogočajo odprti dostop do celotnih besedil znanstvenih monografij ob objavi in upravljanje avtorskih pravic s prostimi licencami. Vsebinsko člen sledi dokumentom, ki določajo usklajeno delovanje glede odprte znanosti v Evropskem raziskovalnem prostoru. Člen pomeni uresničevanje določil Nacionalne strategije odprtega dostopa do znanstvenih objav in raziskovalnih podatkov v Sloveniji 2015-2020, in sicer poglavja 8 Odprta dostopnost znanstvenih revij in monografij, izdanih v Sloveniji.

K 28. členu:

Člen določa, da se preverjanje izpolnjevanja določil o odprtem dostopu do znanstvenih objav in raziskovalnih podatkov izvaja s strani financerja v okviru spremljanja izvajanja raziskovalnih aktivnosti. Prejemniki javnih sredstev morajo izpolniti določila pogodb o sofinanciranju raziskovalne dejavnosti. Financer preverja izpolnjevanje vseh določil pogodb, med njimi bo preverjal tudi izpolnjevanje določil o odprtem dostopu do znanstvenih objav in raziskovalnih podatkov. Člen pomeni uresničevanje določil Nacionalne strategije odprtega dostopa do znanstvenih objav in raziskovalnih podatkov v Sloveniji 2015-2020, in sicer poglavja 6.5 Podpora raziskovalcem in preverjanje izpolnjevanja določil. Člen tudi določa, da se izpolnjevanje določil o odprtem dostopu ocenjuje pod kriterijem kakovosti izvedbe podporne dejavnosti in ne vpliva na kriterije vrednotenja znanstvene odličnosti in sorodne kriterije, kot so relevantnost dosežkov raziskovalcev, sposobnost delovanja in vitalnost raziskovalcev ter znanstvena, tehnološka oziroma inovacijska odličnost.

K 29. členu:

Člen določa, da mora biti nacionalna infrastruktura za odprti dostop povezljiva (interoperabilna) z relevantnimi evropskimi in mednarodnimi infrastrukturami. Nadalje člen določa, da naj vrednotenje raziskovalne dejavnosti uporablja in spodbuja odprto dostopnost znanstvenih informacij v obliki publikacij ter raziskovalnih podatkov. Merila za vrednotenje znanosti naj vključujejo tudi ustrezne nove načine vrednotenja znanosti. Za delovanje v okolju odprte znanosti so potrebne ustrezne digitalne infrastrukture, ki morajo biti zaradi svetovne narave znanosti povezljive s svetovnimi in evropskimi infrastrukturami. Deležniki odprte znanosti (raziskovalci, raziskovalne organizacije) bodo v večjem obsegu delovali v skladu z načeli odprte znanosti, če bo vrednotenje raziskovalne dejavnosti spodbujalo odprtost in ovrednotilo tudi učinke raziskovalne dejavnosti, ki jih obstoječe vrednotenje ne zaznava oziroma ne vrednoti. Vsebinsko člen sledi dokumentom, ki določajo usklajeno delovanje glede odprte znanosti v Evropskem raziskovalnem prostoru. Člen pomeni uresničevanje določil Nacionalne strategije odprtega dostopa do znanstvenih objav in raziskovalnih podatkov v Sloveniji 2015-2020, in sicer načel 4.6 Vrednotenje znanosti naj spodbuja odprti dostop do znanstvenih informacij in 4.8 Slovenska infrastruktura odprtega dostopa je del mednarodnih infrastruktur odprtega dostopa v znanosti.

K 30. členu:

Člen določa, da je Javna agencija za področje raziskovalne dejavnosti (v nadaljnjem besedilu: agencija) oseba javnega prava, ki jo ustanovi Republika Slovenija, in je posredni proračunski uporabnik. Vloga agencije je opravljanje strokovnih, razvojnih in izvršilnih nalog v zvezi z izvajanjem sprejete raziskovalne in inovacijske strategije oziroma njenih posameznih delov kakor tudi izvajanje drugih nalog pospeševanja raziskovalne in z njo povezane inovacijske dejavnosti.

Na podlagi predloga zakona je agenciji z zakonom podeljeno javno pooblastilo, da opravlja z zakonom določene naloge v javnem interesu z namenom, da zagotovi trajno, strokovno in neodvisno odločanje o izbiri aktivnosti raziskovalne dejavnosti, ki se financirajo iz državnega proračuna. Javno pooblastilo pomeni prenos dela funkcije državne uprave na osebe, ki se strukturno ne vključujejo oziroma niso del državne uprave. Na podlagi tega pooblastila lahko njegovi nosilci (agencija) izdajajo abstraktne upravne akte na podzakonski ravni.

Predlog zakona nadalje določa, da se v postopkih izbora aktivnosti raziskovalne dejavnosti in postopkih izvajanja aktivnosti raziskovalne dejavnosti, zakon, ki ureja javne agencije, ne uporablja. Zoper odločitev agencije o izbiri aktivnosti raziskovalne dejavnosti, ki se financirajo iz državnega proračuna, in ki jo na prvi stopnji sprejme direktor agencije ter zoper odločitve direktorja agencije oziroma od direktorja pooblaščen osebe, s katerimi se v postopku izvajanja aktivnosti raziskovalne dejavnosti urejajo pravice in obveznosti posameznikov oziroma pravnih oseb, lahko stranka v 15 dneh po vročitvi vloži ugovor. Stranka mora v ugovoru natančno opredeliti razloge, zaradi katerih vlaga ugovor. Ugovor se lahko vloži samo zaradi kršitve postopka ali očitne napake. Vloženi ugovor ne zadrži podpisa pogodb z izbranimi vlagatelji oziroma izvršitve odločitve. O ugovoru zoper odločitev o izboru raziskovalnih aktivnosti odloči upravni odbor agencije, o ugovoru zoper druge odločitve v postopku izvajanja raziskovalnih aktivnosti pa tričlanska komisija za ugovore, ki jo imenuje direktor agencije, v 60 dneh po njegovem prejemu ob smiselni uporabi zakona, ki ureja splošni upravni postopek, če ni s tem zakonom drugače določeno. Zoper odločitve upravnega odbora agencije in komisije za ugovore ni pritožbe.

Predlagana ureditev z ugovornim postopkom je sicer že sedaj uveljavljena v četrtem odstavku 15. člena Zakona o raziskovalni in razvojni dejavnosti (Uradni list RS, št. 22/06 – uradno prečiščeno besedilo, 61/06 – ZDru-1, 112/07, 9/11 in 57/12 – ZPOP-1A). S specialnim zakonom na področju raziskovalne dejavnosti se torej, enako kot sedaj že z Zakonom o raziskovalni in razvojni dejavnosti (Uradni list RS, št. 22/06 – uradno prečiščeno besedilo, 61/06 – ZDru-1, 112/07, 9/11 in 57/12 – ZPOP-1A), uvaja odstop od sistemske ureditve pravnih sredstev in nadzora nad zakonitostjo odločb po veljavnem Zakonu o javnih agencijah (ZJA), skladno s katerim je zoper odločbo agencije dovoljena pritožba na pristojno ministrstvo (drugi odstavek 28. člena ZJA), kar pomeni, da pristojno ministrstvo opravlja nadzor nad zakonitostjo odločb, s katerimi agencija odloča o pravicah in obveznostih posameznikov. V skladu s predlogom zakona se glede vprašanj, ki s tem zakonom niso urejena, namreč uporablja ZJA, kar pomeni, da bi se ob odsotnosti specialne ureditve v tem zakonu uporabljala veljavna ureditev po ZJA tudi glede postopka s pravnimi sredstvi zoper odločbe agencije.

K 31. členu:

V členu so opredeljene naloge agencije in naštetje eksemplifikativno po alinejah. Konkretno naloge, ki jih bo opravljal agencija, pa bo določal ustanovitveni akt agencije. Ustanovitveni akt agencije bo torej lahko določil, da agencija opravlja tudi druge naloge, če so povezane z nalogami, določenimi v tem zakonu oziroma, če so nujen pogoj za opravljanje teh nalog.

K 32. členu:

Člen opredeli organe odločanja v agenciji, ki so direktor, upravni odbor agencije in znanstveni svet.

K 33. členu:

Člen določa možno število članov upravnega odbora, sestavo upravnega odbora, način njihovega imenovanja in razrešitve ter mandat. Število članov in sestava upravnega odbora bosta sicer določena z aktom o ustanovitvi agencije.

K 34. členu:

Člen opredeljuje pristojnosti upravnega odbora agencije. Naloge upravnega odbora bodo podrobneje urejene v aktu o ustanovitvi agencije. Naloge upravnega odbora so sicer zlasti: izvajati nadzor nad vodenjem poslov in nad finančnim in premoženjskim stanjem agencije; sprejemati periodična poročila o doseženih ciljih in rezultatih ter v zvezi s tem oblikovati svoja poročila; na predlog direktorja sprejemati podzakonske predpise agencije, statut, ter druge interne splošne akte agencije, s katerimi se urejajo vprašanja, pomembna za delo in poslovanje agencije; imenovati zunanjega revizorja za pregled finančnega poslovanja agencije; dajati soglasje za posle, ki se določijo v statutu kot posli, za katere je potrebno soglasje upravnega odbora; opravlja druge naloge, ki so določene v zakonu ali aktu o ustanovitvi agencije. Naloga upravnega odbora je tudi, da izvede javni natečaj za imenovanje direktorja in vladi predlaga imenovanje oziroma razrešitev direktorja.

K 35. členu:

Člen določa skrbnost članov upravnega odbora agencije in odškodninsko odgovornost članov upravnega odbora agencije pri opravljanju njihovih nalog v upravnem odboru. Člani upravnega odbora morajo svoje naloge opravljati s skrbnostjo dobrega strokovnjaka. Za kršitev dolžne skrbnosti ali zaradi kršitve varovanja poslovne skrivnosti pa so odškodninsko odgovorni po splošnih načelih obligacijskega prava.

K 36. členu:

Člen določa pogoje za imenovanje direktorja agencije, način njegovega imenovanja in razrešitve ter mandat. Predlagani način izbora direktorja agencije (imenuje in razrešuje ga vlada na predlog upravnega odbora na podlagi javnega natečaja), je primeren in nujen za zagotavljanje neodvisnosti agencije, ki je potrebna zaradi evropsko primerljive in transparentne izvedbe evalvacijskih postopkov za izbor financiranih izvajalcev raziskovalne dejavnosti.

K 37. členu:

Člen določa, da se pristojnosti in naloge direktorja agencije podrobneje uredijo v aktu o ustanovitvi agencije in statutu.

K 38. členu:

Člen opredeljuje skrbnost in odgovornost direktorja agencije v zvezi z opravljanjem njegovega dela.

K 39. členu:

Člen določa, da se v agenciji ustanovi znanstveni svet agencije. Za izvajanje svojih nalog znanstveni svet agencije ustanovi stalna in občasna strokovna telesa ter komisije in druga delovna telesa za izvedbo posameznih strokovnih nalog. Število članov znanstvenega sveta določi akt o ustanovitvi agencije. Način oblikovanja znanstvenega sveta bo določal statut agencije v skladu z aktom o ustanovitvi agencije.

K 40. členu:

Člen opredeljuje podzakonske predpise agencije. V členu se pooblašča agencijo, da po predhodno danem soglasju ministra, pristojnega za znanost, s podzakonskimi predpisi, ki se objavijo v Uradnem listu Republike Slovenije, določa podrobnejšo organizacijo upravljanja z javnimi sredstvi za raziskovalno dejavnost, pogoje in merila, postopke izbora, financiranje, spremljanje in nadziranje izvajanja raziskovalne dejavnosti ter druga področja, ki jih ureja ta zakon.

K 41. členu:

Člen določa oblikovanje Koordinacije samostojnih raziskovalnih inštitutov, ki jo oblikujejo raziskovalni zavodi, za namen obravnavanja in usklajevanja vprašanj, skupnih vsem raziskovalnim zavodom.

K 42. členu:

Prvi odstavek člena določa, da so ministrstvo, pristojno za znanost, in druga ministrstva, izvajalci ukrepov iz Raziskovalne in inovacijske strategije Slovenije, ukrepov, financiranih iz sredstev evropske kohezijske politike, in ukrepov, pri katerih je postopek za dodelitev sredstev izveden na evropski oziroma transnacionalni ravni.

V drugem odstavku je določeno, da podrobnejšo organizacijo upravljanja z javnimi sredstvi za ukrepe iz prvega odstavka tega člena, pogoje in merila, postopke izbora, financiranje, spremljanje in nadziranje izvajanja ukrepov, v delu, v katerem navedeno ni določeno v veljavnih javnofinančnih predpisih, ter druga področja, ki jih ureja ta zakon, določi minister, pristojen za znanost, s podzakonskimi predpisi, ki se objavijo v Uradnem listu Republike Slovenije, in drugimi splošnimi akti, ki se objavijo na spletni strani ministrstva, pristojnega za znanost. S predlagano določbo se torej prav z namenom izogibanja ponavljanja določb veljavnih javnofinančnih predpisov (to je v tem trenutku zlasti npr. določbe veljavnega Zakona o javnih finančah (ZJF) (10.b poglavje: Sredstva proračuna za izvajanje prednostnih in razvojnih nalog), veljavne Uredbe o postopku, merilih in načinih dodeljevanja sredstev za spodbujanje razvojnih programov in prednostnih nalog in veljavnega Pravilnika o izvrševanju proračuna Republike Slovenije (12. poglavje: Postopki dodelitve sredstev subvencij, posojil in drugih oblik sofinanciranj iz državnega proračuna) določa, da bo minister, pristojen za znanost, s podzakonskim predpisom določil zgolj tisto podrobnejšo organizacijo upravljanja z javnimi sredstvi za ukrepe iz prvega odstavka tega člena, pogoje in merila, postopke izbora, financiranje, spremljanje in nadziranje izvajanja ukrepov, katera ni določena v (vsakokratno) veljavnih javnofinančnih predpisih. Minister, pristojen za znanost, bo s podzakonskim predpisom sicer uredil tudi druga področja, ki jih določa ta zakon.

V tretjem odstavku pa je določeno, da kadar so pri izvajanju ukrepov iz prvega odstavka tega člena izpolnjeni kriteriji državne pomoči, se upoštevajo tudi predpisi, ki urejajo državne pomoči.

K 43. členu:

Člen opredeljuje pogoje za dodelitev statusa društva, ki deluje v javnem interesu za društva, katerih osrednji del dejavnosti je delovanje na področju raziskovalne dejavnosti in katerega namen in delovanje presegata uresničevanje interesov njegovih članov ter je splošno koristno. Za delovanje v javnem interesu na področju raziskovalne dejavnosti se šteje izvajanje aktivnosti, s katerimi društva prispevajo k prenosu in izmenjavi znanstvenih ali strokovnih spoznanj v javno korist. Status društva, ki deluje v javnem interesu, se podeli v skladu s predpisi, ki urejajo splošni upravni postopek z odločbo, ki jo izda minister, pristojen za znanost.

Navedena določba omogoča društvom, katerih namen in delovanje presegata uresničevanje interesov njegovih članov, in ki delujejo na področju raziskovalne dejavnosti v javnem

interesu, da ob izpolnjevanju določenih pogojev pridobijo status društva, ki deluje v javnem interesu na področju raziskovalne dejavnosti.

Podlago navedenemu členu predstavlja veljavni Zakon o društvih (Uradni list RS, št. (Uradni list RS, št. 64/11 - uradno prečiščeno besedilo), ki v prvem odstavku 30. člena med drugim določa, da se društvom, če delujejo na določenem področju v javnem interesu, lahko podeli navedeni status, če njihovo delovanje presega interese njihovih članov in je splošno koristno. Zakon o društvih v drugem odstavku 30. člena prav tako določa tudi splošne pogoje za podelitev navedenega statusa.

K 44. členu:

Člen določa, da društvo, ki pridobi status društva, ki deluje v javnem interesu na področju raziskovalne dejavnosti, lahko ob izpolnjevanju pogojev po tem zakonu pridobi za izvajanje promocije dejavnosti, in s tem povezane aktivnosti ter publicistike, sredstva iz državnega proračuna. Predmetna določba daje društvom s pridobljenim statusom društva, ki deluje v javnem interesu na področju raziskovalne dejavnosti, prednost, da ob izpolnjevanju predpisanih pogojev, lahko pridobijo sredstva iz državnega proračuna, če izvajajo promocijo raziskovalne dejavnosti ali s tem povezane aktivnosti in publicistiko s področja raziskovalne dejavnosti po tem zakonu. Navedeno določbo natančneje opredeljuje prvi odstavek 36. člena Zakona o društvih, ki določa: "Pri javnih razpisih za pridobivanje sredstev iz državnega proračuna, namenjenih društvom, se v merilih, s pomočjo katerih se izberejo prejemniki sredstev, upošteva tudi status društva v javnem interesu, pri čemer upoštevanje statusa ne sme presegati 20 % vrednosti ostalih meril."

K 45. členu:

Člen ureja zbirke podatkov, ki se vodijo pri agenciji. Agencija vodi zbirke podatkov za načrtovanje politike, za potrebe izvajanja raziskovalne dejavnosti, določene s tem zakonom, statistične namene, spremljanje stanja na področju raziskovalne dejavnosti ter namene promocije raziskovalnega dela. Člen opredeljuje tudi vrste osebnih podatkov, ki se vodijo v teh zbirkah. Člen nadalje podrobno navaja vrste podatkov, ki se spremljajo v zbirkah podatkov agencije. Opredeljeni so tudi osebni podatki, ki se vodijo v teh zbirkah. Agencija v posameznih zbirkah podatkov zbira tudi podatke, ki niso osebni, če so potrebni za dosego namena iz prvega odstavka tega člena in so navedeni v aktih agencije. Določeno je koliko časa se hranijo osebni podatki. Po preteku namena hranjenja osebnih podatkov se ti podatki izbrišejo, razen če zakon ali drug akt ne določa drugače.

K 46. členu:

Člen določa, kako in od koga se pridobivajo podatki ter kateri subjekti lahko brezplačno pridobivajo podatke iz centralne zbirke podatkov, ki jih upravlja agencija. Podatki se lahko zbirajo od izvajalcev raziskovalne dejavnosti ter iz uradnih zbirk, ki jih v Republiki Sloveniji vodijo za to pooblaščen organi in organizacije. Člen določa tudi, da agencija brezplačno pridobiva podatke, ki so podrobno opredeljeni v tem odstavku, iz obstoječih zbirk podatkov ministrstva, pristojnega za notranje zadeve, Finančne uprave Republike Slovenije, delodajalcev, javnega infrastrukturnega zavoda, ki opravlja dejavnost komunikacijske in informacijske podpore raziskovalne dejavnosti in podatke o izvajalcih raziskovalne dejavnosti. Agencija ministrstvu, pristojnemu za znanost, na njegovo zahtevo brezplačno posreduje podatke iz vseh zbirk, ki jih upravlja. Prav tako člen določa, da javni infrastrukturni zavod, ki opravlja dejavnost komunikacijske in informacijske podpore raziskovalni dejavnosti, javne raziskovalne organizacije, koncesionarji in pravne osebe, ki jim je bilo dano javno pooblastilo, pri agenciji brezplačno pridobivajo podatke iz zbirk podatkov in jih uporabljajo za namene, ki jih navaja zakon. Člen tudi podrobneje določa, kdaj lahko agencija obdeluje osebne podatke in podatke, ki jih pridobi od upravljavcev zbirk osebnih podatkov.

K 47. členu:

Člen določa pogoje za raziskovalne organizacije. Podrobneje so navedene zahteve za raziskovalne organizacije, ki opravljajo infrastrukturno dejavnost na področju raziskovalne dejavnosti.

K 48. členu:

Predlagane določbe sledijo že sedaj veljavnim določbam četrtega do devetega odstavka 27. člena Zakona o raziskovalni in razvojni dejavnosti (Uradni list RS, št. 22/06 – uradno prečiščeno besedilo, 61/06 – ZDru-1, 112/07, 9/11 in 57/12 – ZPOP-1A). V skladu z že implementirano Direktivo Sveta 2005/71/ES z dne 12. oktobra 2005, prav tako pa tudi v skladu z Direktivo (EU) 2016/801 z dne 11.5.2016, mora vsako raziskovalno organizacijo, ki želi gostiti raziskovalce iz tretjih držav in zato sklepati sporazume o gostovanju, vnaprej odobriti država, skladno s postopki, določenimi v nacionalni zakonodaji ali upravni praksi države. Raziskovalne organizacije v ta namen podajo vlogo za odobritev sklepanja sporazumov za določen čas, minimalno za dobo petih let. Direktiva (EU) 2016/801 z dne 11.5.2016 v členu 4 tudi omogoča, da država sprejme bolj ugodne določbe za osebe za katere se uporablja ta direktiva. Na tej podlagi je določeno, da imajo vse raziskovalne organizacije, ki izpolnjujejo pogoje za izvajanje raziskovalne dejavnosti določene s tem zakonom in so zato vpisane v evidenco raziskovalnih organizacij pri Javni agenciji za raziskovalno dejavnost RS, pooblastilo za sklepanje sporazumov o gostovanju. Ker ni razlogov zaradi katerih bi raziskovalnim organizacijam omejevali sklepanje sporazumov o gostovanju in s tem oteževali vstop državljanov tretjih držav za namen znanstvenega raziskovanja. Člen določa, da raziskovalnim organizacijam, če želijo sklepati sporazume o gostovanju, ni potrebno vlagati vlog in pristojnemu organu v ta namen ni potrebno izdajati upravnih odločb, ampak daje že sam zakon tem organizacijam možnost sklepanja sporazumov o gostovanju. Takšen predlog izhaja iz dejstva, da Javna agencija za raziskovalno dejavnost RS vodi evidenco raziskovalnih organizacij. V evidenco se lahko vpišejo le izvajalci raziskovalne dejavnosti, ki izpolnjujejo natančno določene pogoje, s čimer je dosežen nadzor nad raziskovalnimi organizacijami. Za nadzor nad izvajanjem sporazumov o gostovanju je odgovorno ministrstvo, pristojno za znanost, ki lahko prenese nadzor na agencijo. Podrobnejši način nadzora nad izvajanjem sporazumov s podzakonskim aktom določi minister, pristojen za znanost. Raziskovalna organizacija izgubi pravico do sklepanja sporazumov oziroma mora odstopiti od že sklenjenih sporazumov v primeru izbrisa iz evidence raziskovalnih organizacij, za kar je pristojna agencija. Na podlagi evidence raziskovalnih organizacij, agencija objavi seznam vseh raziskovalnih organizacij, ki lahko sklepajo sporazume. Vsebinsko, obliko in način sklepanja sporazumov, način obveščanja, vsebino in način objave seznama ter način nadzora nad izvajanjem sporazumov, s podzakonskim aktom določi minister, pristojen za znanost.

K 49. členu:

Člen določa, da so javni raziskovalni zavodi avtonomni, zlasti na področju raziskovanja in posredovanja znanja, pri urejanju notranje organizacije, sprejemanju meril za izvolitve v naziv, volitvah v nazive znanstvenih delavcev in znanstvenih sodelavcev, izbor znanstvenih delavcev in znanstvenih sodelavcev za zasedbo delovnih mest, podeljevanje strokovnih in znanstvenih naslovov, volitvah, imenovanju in odpoklicu organov, odločanju o obliki sodelovanja z drugimi organizacijami in upravljanja premoženja v skladu z namnom, za katerega je bilo pridobljeno.

K 50. členu:

Člen v prvem odstavku opredeljuje raziskovalca oziroma raziskovalko (v nadaljnjem besedilu: raziskovalec). Določeno je, da je raziskovalec, zaposlen na javni raziskovalni organizaciji razvrščen v raziskovalni naziv ali primerljiv visokošolski naziv. Raziskovalec iz tretje države, ki želi v Republiki Sloveniji opravljati raziskovalno dejavnost, mora z raziskovalno

organizacijo gostiteljico skleniti sporazum o gostovanju. Sporazum o gostovanju je sporazum med raziskovalcem in raziskovalno organizacijo, s katerim se raziskovalec zaveže za izvajanje raziskovalne dejavnosti, organizacija pa, da bo v ta namen gostila raziskovalca. Raziskovalci iz tretjih držav, s katerimi imajo javne raziskovalne organizacije sklenjene sporazume o gostovanju, morajo izpolnjevati enake pogoje kot ostali raziskovalci po tem zakonu. Delodajalec jih mora razvrstiti v raziskovalne nazive ali primerljive visokošolske nazive, če so zaposleni na javni raziskovalni organizaciji.

K 51. členu:

Člen v prvem odstavku določa, da se raziskovalna obveznost lahko raziskovalcu določi kot polna, kar ustreza delovnemu razmerju za polni delovni čas, ali kot zmanjšana, kar ustreza delovnemu razmerju s krajšim delovnim časom, če raziskovalec opravlja le raziskovalno obveznost. V drugem odstavku je določeno, da lahko raziskovalec, če so za to zagotovljena sredstva, izjemoma opravlja raziskovalno delo na projektu še največ do 20 % polnega delovnega časa tudi pri istem delodajalcu. Ta določba omogoča javnim raziskovalnim organizacijam večjo prilagodljivost, ko gre za izvedbo raziskovalnih projektov. Člen določa, da raziskovalec iz sredstev javne agencije za raziskovalno dejavnost lahko pridobi največ 100% plače.

K 52. členu:

Člen določa, da se raziskovalcem, ki so zaposleni na javni raziskovalni organizaciji, lahko izplača delovna uspešnost, skladno s predpisi organizacije in ne glede na druge predpise, če so za to zagotovljena sredstva, ki niso sredstva državnega proračuna Republike Slovenije. Plača raziskovalca z vsemi dodatki ne more presegati dvakratnika osnovne plače. Namen določil tega člena je, da se javnim raziskovalnim organizacijam omogoči mehanizem za oblikovanje kadrovske politike, ki omogoča vključevanje izjemno uspešnih raziskovalcev.

K 53. členu:

Predlagani člen kot *lex specialis* predstavlja izjemo od veljavnega Zakona o delovnih razmerjih (ZDR-1) glede sklepanja pogodb o zaposlitvi za določen čas. S predlaganimi določbami se želi čas trajanja sklenitve pogodb o zaposlitvi za določen čas zaradi usposabljanja in izobraževanja mladih raziskovalcev v raziskovalnih organizacijah v zakonu opredeliti splošneje, to je v povezavi s trajanjem študijskih programov in ob upoštevanju upravičene daljše odsotnosti (npr. dejansko izrabljen dopusta iz naslova zavarovanja za starševsko varstvo; dokumentirana odsotnost zaradi bolezni ali poškodb oziroma drugih primerov odsotnosti, določenih v predpisih o zdravstvenem zavarovanju, daljša od treh mesecev) mladih med trajanjem sofinanciranja podiplomskega raziskovalnega usposabljanja. Predlagane določbe urejajo tudi t.i. sobotno leto. Določeno je, da imajo delavci v raziskovalnih organizacijah, ki so izvoljeni v najvišje raziskovalne nazive oziroma v nazive visokošolskih učiteljev, pravico, da v obdobju šestih let lahko preidejo za eno leto na drugo raziskovalno organizacijo.

K 54. členu:

Člen opredeli pojma javni raziskovalni zavod in javni infrastrukturni zavod.

K 55. členu:

Člen opredeli organe javnega raziskovalnega in infrastrukturnega zavoda (upravni odbor, znanstveni svet, direktor). Določen je tudi način sestave upravnega odbora. S predlaganim drugim odstavkom se nadaljuje z ureditvijo, ki je sicer že uveljavljena v drugem odstavku 33. člena Zakona o raziskovalni in razvojni dejavnosti (Uradni list RS, št. 22/06 – uradno prečiščeno besedilo, 61/06 – ZDru-1, 112/07, 9/11 in 57/12 – ZPOP-1A). Javni raziskovalni zavod in javni infrastrukturni zavod upravlja upravni odbor, v katerem so predstavniki ustanoviteljice, predstavniki zaposlenih in predstavniki uporabnikov oziroma zainteresirane javnosti. Upravni odbor ima od pet do devet članov. Število članov mora biti liho, pri čemer nobena od treh strani v upravnem odboru ne sme imeti večine. Število članov upravnega

odbora in način njihovega imenovanja oziroma izvolitve se določita z aktom o ustanovitvi, podrobnejši način imenovanja oziroma izvolitve članov upravnega odbora pa se lahko določi s statutom javnega zavoda. S predlaganim se zagotavlja večja samostojnost javnih raziskovalnih zavodov, hkrati pa ohranja ustrezna zastopnost predstavnikov ustanoviteljice (države), da ta lahko opravlja svojo usmerjevalno in nadzorno nalogo. Tretji odstavek opredeljuje vlogo znanstvenega sveta, ki obravnava vprašanja s področja znanstvenega in strokovnega dela javnega zavoda, odloča o strokovnih vprašanjih v okviru pooblastil, določenih v statutu ali drugih splošnih aktih javnega zavoda, pripravlja strokovne podlage za programe dela in razvoja javnega zavoda, daje direktorju mnenja in predloge o organizaciji dela in pogojih za razvoj dejavnosti ter opravlja druge naloge, določene z ustanovitvenim aktom, statutom ali drugimi splošnimi akti javnega zavoda. Sestava, način oblikovanja in podrobnejše naloge znanstvenega sveta, se v skladu z aktom o ustanovitvi določijo s statutom javnega zavoda

K 56. členu:

Člen opredeljuje pristojnosti upravnega odbora javnega raziskovalnega oziroma javnega infrastrukturnega zavoda. Nadalje člen določa, da so naloge upravnega odbora podrobneje opredeljene v aktu o ustanovitvi javnega zavoda. Opredelitev sledi določilom Zakona o zavodih.

K 57. členu:

Člen opredeljuje skrbnost članov upravnega odbora javnega raziskovalnega oziroma infrastrukturnega zavoda.

K 58. členu:

Opredeljeni so okvirni pogoji za imenovanje direktorja javnega raziskovalnega oziroma infrastrukturnega zavoda. Določeno je, da so podrobnejši pogoji opredeljeni v aktu o ustanovitvi zavoda.

K 59. členu:

Opredeljene so pristojnosti direktorja javnega raziskovalnega oziroma infrastrukturnega zavoda ob upoštevanju določil zakona o zavodih in specifik raziskovalne dejavnosti.

K 60. členu:

Opredeljena je odgovornost in skrbnost direktorja javnega raziskovalnega oziroma infrastrukturnega zavoda ob upoštevanju določil zakona o zavodih in specifik raziskovalne dejavnosti.

K 61. členu:

Predlagani člen določa, da so za zagotavljanje enakih možnosti spolov javne raziskovalne organizacije dolžne sprejeti in izvajati program ukrepov ter njegove učinke vsaj enkrat letno obravnavati in o njih poročati v okviru rednih letnih poročil.

K 62. členu:

Člen določa, da ustanovitelj lahko preoblikuje javni raziskovalni zavod ob predhodnem mnenju upravnega odbora in znanstvenega sveta, v gospodarsko družbo v večinski državni lasti, če več kot polovico prihodkov pridobi s trga.

K 63. členu:

Člen določa, da je javni raziskovalni zavod lastnik premoženja, pridobljenega iz javnih in drugih virov. Člen določa tudi, da javni raziskovalni zavod upravlja in razpolaga s

premoženjem, ki ga uporablja za opravljanje svoje dejavnosti v skladu z aktom o ustanovitvi in statutom, če s tem zakonom ni določeno drugače. Javni raziskovalni zavod lahko odtuji ali obremeni nepremičnino oziroma opremo večje vrednosti, le v soglasju z ustanoviteljem. Sredstva, pridobljena od prodaje tega premoženja, se lahko uporabijo za investicije, investicijsko vzdrževanje in opremo.

K 64. členu:

Člen v prvem odstavku ureja, da javna raziskovalna organizacija lahko z namenom prenosa znanja v gospodarstvo in z namenom komercializacije tega znanja za svoj interes soustanovi zavod ali gospodarsko družbo, pri kateri kot ustanovitelj odgovarja za njene obveznosti do višine ustanovitvenega vložka. V drugem odstavku člen posebej določi, da se pravila, ki veljajo za ustanovitev pravne osebe, smiselno uporabljajo tudi za pridobitev deleža v že obstoječi pravni osebi, če je pridobitev udeležbe posledica povečanja osnovnega kapitala. V tretjem odstavku je določilo, da javna raziskovalna organizacija za (so)ustanovitev zavoda, gospodarske družbe ali pridobitev udeležbe iz drugega odstavka potrebuje soglasje ustanovitelja, na predlog upravnega odbora javne raziskovalne organizacije. V četrtem odstavku člen določa, da morajo biti organi vodenja, oziroma njihovi člani, ustanovljenega zavoda ali gospodarske družbe neodvisni od organov vodenja ustanovitelja oziroma njihovih članov. V svetu ustanovljenega zavoda oziroma v nadzornem organu ustanovljene gospodarske družbe morajo imeti večino člani, ki niso odvisni od ustanovitelja.

K 65. členu:

Člen določa, da javne raziskovalne organizacije in raziskovalci z ustreznim znanjem spodbujajo uporabo, zaščito in prenos znanja na način, da so raziskovalni rezultati financirani iz javnih sredstev preneseni v družbo. Namen tega člena je zagotoviti čim večji družbeni učinek znanja, ki ga ustvarjajo javne raziskovalne organizacije in raziskovalci. Odvisno od narave tega znanja, gre lahko za neposredno uporabo znanja, uporabo preko zaščite intelektualne lastnine ali za prenos znanja.

K 66. členu:

Člen v prvem odstavku določa, da javni raziskovalni zavodi v okviru svoje raziskovalne dejavnosti in ob izpolnjevanju predpisanih pogojev, lahko sodelujejo z univerzami in samostojnimi visokoškolskimi zavodi pri oblikovanju in izvajanju visokošolskega izobraževanja. V drugem členu je določeno, da javne raziskovalne organizacije v okviru svoje raziskovalne dejavnosti zaradi večje učinkovitosti raziskovalnega dela in boljše izrabe raziskovalne infrastrukture pri raziskovalnem delu, medsebojno sodelujejo.

K 67. členu:

Člen opredeljuje javno službo na področju raziskovalne dejavnosti kot vso raziskovalno dejavnost, infrastrukturno dejavnost ter z njima povezano strokovno in podporno dejavnost, s katero javne raziskovalne organizacije v javnem interesu dolgoročno in kakovostno uresničujejo svoje temeljno poslanstvo in je sofinancirana iz javnih ali zasebnih sredstev. Javna služba na področju raziskovalne dejavnosti je tako opredeljena kot vsa dejavnost, ki jo izvajajo javne raziskovalne organizacije v okviru svojega poslanstva oziroma namena, za katerega so bile ustanovljene, ki je usmerjena v razvoj odlične znanosti v podporo družbenemu napredku in ustvarjanju blaginje za državljane. Člen opredeljuje tudi opravljanje drugih dejavnosti s strani javnih raziskovalnih zavodov. Člen opredeljuje tudi namen uporabe presežka prihodkov nad odhodki ter način poravnave primanjkljaja prihodkov nad odhodki, ustvarjenega z navedenimi dejavnostmi in določa iz katerih virov se lahko krije presežek odhodkov nad prihodki, glede na dejavnosti iz katere je bil presežek odhodkov ustvarjen.

K 68. členu:

Člen opredeljuje koncesije za stabilno izvajanje raziskovalne dejavnosti. Člen določa, da javno službo za opravljanje stabilne raziskovalne dejavnosti lahko izvajajo tudi drugi subjekti

javnega ali zasebnega prava, ki opravljajo nepridobitno dejavnost in za svojo dejavnost pridobijo koncesijo.

K 69. členu:

Člen določa, da se koncesija za opravljanje javne službe na področju raziskovalne dejavnosti lahko podeli subjektom javnega in zasebnega prava, ki s svojo dejavnostjo vsebinsko ali kakovostno dopolnjujejo raziskovalno dejavnost. O podelitvi koncesije za opravljanje javne službe na področju raziskovalne dejavnosti odloča minister, pristojen za znanost, z odločbo, na predlog agencije. Število in vrste koncesij določi minister, pristojen za znanost, ob javnem razpisu, ki ga izvede agencija. Koncesija se podeli za določen čas, šestih let.

K 70. členu:

Razmerja med koncedentom in koncesionarjem se uredijo s pogodbo o koncesiji, ki se sklene v pisni obliki in jo v imenu koncedenta podpiše direktor agencije. Člen nadalje ureja tudi prenehanje pogodbe o koncesiji, in sicer preneha izredno z razdrtjem ali z odvzemanjem koncesije. Koncesija se odvzame z odločbo ministra, pristojnega za znanost, na podlagi predloga upravnega odbora agencije in predhodnega mnenja znanstvenega sveta agencije, če koncesionar krši predpise oziroma bistveno krši pogodbo o koncesiji. Pogodba o koncesiji se lahko razdre, v primerih določenih v predlogu zakona.

K 71. členu:

Ta člen določa, da lahko pristojni minister pravnim osebam (zasebnega ali javnega prava), ki delujejo na področju raziskovalne dejavnosti, z odločbo podeli javno pooblastilo za opravljanje upravnih nalog, ki jih člen eksplicitno navaja. Pogoje, kriterije, merila in postopek za podelitev javnega pooblastila se podrobneje določi s podzakonskim predpisom, ki ga sprejme minister, pristojen za znanost.

K 72. členu:

Člen opredeljuje odvzem javnega pooblastila. Zaradi nezakonitega, nepravilnega ali nepravočasnega izvajanja javnih pooblastil pristojni minister z odločbo lahko nosilcu javnega pooblastila odvzame javno pooblastilo.

K 73. členu:

Člen opredeljuje izvajanje nadzora nad javno agencijo za raziskovalno dejavnost, ki ga opravlja ministrstvo.

K 74. členu:

Člen opredeljuje izvajanje nadzora nad porabniki proračunskih sredstev, ki ga izvaja javna agencija za raziskovalno dejavnost nad porabniki proračunskih sredstev, katerim sredstva dodeli javna agencija za raziskovalno dejavnost.

K 75. členu:

Člen opredeljuje izvajanje nadzora nad porabniki proračunskih sredstev, ki ga izvaja ministrstvo, pristojno za znanost, nad porabniki proračunskih sredstev, katerim sredstva dodeli ministrstvo, pristojno za znanost.

K 76. členu:

Prehodna določba opredeljuje potek mandata članov Sveta za znanost in tehnologijo Republike Slovenije, in sicer tako, da mandat članov Sveta za znanost in tehnologijo Republike Slovenije preneha z imenovanjem članov Sveta za raziskovanje in inovacije Republike Slovenije. Svet za raziskovanje in inovacije Republike Slovenije se imenuje najkasneje v šestih mesecih po uveljavitvi tega zakona.

K 77. členu:

Prehodna določba določa, da se mandat direktorja agencije in mandati upravnega odbora, znanstvenega sveta ter drugih strokovnih teles agencije nadaljujejo do njihovega izteka.

K 78. členu:

Prehodna določba določa, da se mandat upravnega odbora javnega zavoda nadaljuje do njegovega izteka. Javni zavod mora uskladiti statut in druge splošne akte s tem zakonom v štirih mesecih po uveljavitvi tega zakona. Akti o ustanovitvi javnih zavodov se uskladijo s tem zakonom v treh mesecih po uveljavitvi tega zakona.

K 79. členu:

Društva, ki so pridobila status društva v javnem interesu na področju raziskovalne dejavnosti, po predpisih, ki so veljali do uveljavitve tega zakona, nadaljujejo svoje delo kot društvo v javnem interesu na področju raziskovalne dejavnosti po določbah tega zakona. Najkasneje pet let po uveljavitvi tega zakona morajo društva uskladiti svoje delovanje z določbami tega zakona. Društvom, ki svojega delovanja ne bodo uskladila določbami tega zakona v tem roku, status društva v javnem interesu na področju raziskovalne dejavnosti preneha veljati na podlagi zakona.

K 80. členu:

Člen ureja roke za uskladitev akta o ustanovitvi agencije s tem zakonom ter statuta in drugih splošnih aktov agencije s tem zakonom.

K 81. členu:

Člen ureja rok za izdajo podzakonskih predpisov, ki so potrebni za izvajanje tega zakona.

K 82. členu:

Člen ureja rok za izvedbo postopkov prenosa premoženja na javne raziskovalne zavode.

K 83. členu:

Člen opredeljuje prenehanje veljavnosti dosedanjega zakona in podzakonskih predpisov, izdanih na njegovi podlagi, ter podaljšanje uporabe dosedanjih podzakonskih predpisov do sprejema novih podzakonskih predpisov na podlagi tega zakona, če niso v nasprotju s tem zakonom.

K 84. členu:

S predlagano prehodno določbo se določa, da se vsi postopki javnih razpisov in javnih pozivov, ki so ob začetku veljavnosti tega zakona v teku pri agenciji in še niso pravnomočno končani, dokončajo po določbah Zakona o raziskovalni in razvojni dejavnosti (Uradni list RS, št. 22/06 – uradno prečiščeno besedilo, 61/06 – ZDru-1, 112/07, 9/11 in 57/12 – ZPOP-1A) in podzakonskih predpisov, ki so veljali ob začetku veljavnosti tega zakona. Enako velja tudi za vse postopke javnih razpisov, ki so ob začetku veljavnosti tega zakona v teku pri ministrstvu, pristojnem za znanost, in še niso pravnomočno končani.

K 85. členu:

Člen v povezavi s 15. členom opredeljuje rast proračunskih sredstev za raziskovalno razvojno dejavnost na način, da bodo sredstva v petih letih od uveljavitve zakona dosegla delež 0,7% BDP, v desetih letih od uveljavitve zakona pa 1% BDP. Povečanje sredstev med leti ni linearno in bo ciljno usmerjeno v doseganje optimalnih učinkov.

K 86. členu:

Člen podrobneje opredeljuje prehod na financiranje stabilnega izvajanja raziskovalne dejavnosti ter določa parametre za odpravo anomalij in vzpostavitev začetnega stanja. Opredeljuje elemente za prvi izračun obsega sredstev za stabilno izvajanje raziskovalne dejavnosti za raziskovalne organizacije, ki že izvajajo javno službo na področju raziskovalne dejavnosti.

K 87. členu:

Končna določba zakona določa *vacatio legis*, in sicer začne ta zakon veljati petnajsti dan po objavi v Uradnem listu Republike Slovenije, uporablja pa se od

IV. BESEDILO ČLENOV, KI SE SPREMINJAJO

/

V. PREDLOG, DA SE PREDLOG ZAKONA OBRAVNAVA PO SKRAJŠANEM POSTOPKU

/

VI. PRILOGE

- osnutki podzakonskih predpisov, katerih izdajo določa predlog zakona: